

03

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

València, 2024

COLLECCIÓ MANUALS, 3

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Edita: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Avinguda de la Constitució, 284. 46019 València
avl@gva.es - www.avl.gva.es

Primera edició: setembre del 2015
Edició digital actualitzada el 19 de desembre del 2024

Disseny de la col·lecció: Espirelius
Maquetació: Unitat de Recursos Lingüísticotècnics de l'AVL

ISBN: 978-84-482-6010-1

PRESENTACIÓ

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució que, segons la legislació valenciana (Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, de Reforma de la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'AVL), té la competència per a fixar lingüísticament la toponímia de tot el territori valencià, tant la de la zona de parla valenciana com la de la de parla castellana.

Per a desplegar esta competència es va crear la Secció d'Onomàstica, que és la que s'ocupa de fer el treball i de vetlar per l'ús correcte de la toponímia, missió per a la qual s'encarrega de proposar criteris, d'elaborar corpus normatius i d'atendre els usuaris, especialment tècnics lingüístics, ajuntaments, geògrafs, agents urbanitzadors, tècnics de turisme i interessats en la matèria. Un exemple del fruit d'esta tasca ha sigut el *Corpus toponímic valencià* (2009), que ha fixat una bona part de la toponímia dels nostres pobles, a partir del respecte a la forma viva arreplegada oralment, a la tradició escrita, administrativa i literària, i a l'etimologia documentada. Però este corpus de referència no és suficient per al treball diari dels tècnics lingüístics, dels enginyers, dels traductors, dels correctors, dels investigadors i dels professionals de la geografia i la història, ni tampoc per a la presa de decisions en els consells municipals, com demostren les contínues consultes sobre la manera d'escriure un topònim urbà, sobre criteris lingüístics en la retolació de carreteres, en la traducció o adaptació d'un nom d'una altra llengua, sobre l'ús de les majúscules i minúscules o sobre els passos a seguir per a normalitzar el topònim d'un poble.

Necessitàvem, per tant, concretar més i millor els criteris lingüístics que utilitzem per a la normalització dels topònims, així com destacar el valor patrimonial que contenen. Per això, a més de partir de dos articles bàsics sobre la matèria,¹ i a petició de diverses oficines municipals, encarregàrem a quatre destacats tècnics lingüístics dels ajuntaments de Vina-ròs, Almassora, Sagunt i Ontinyent i a un tècnic de la Diputació de València la redacció d'un text sobre la qüestió que, a partir de les principals dificultats trobades en este àmbit en l'exercici de la seua pràctica professional, permetera exposar de forma senzilla la doctrina onomàstica i les solucions aplicades al llarg de més de trenta anys de treball. Una vegada entregat a l'AVL el minuciós i completíssim treball de Maria Josep Arayo, Cèsar Mateu, Òscar Pérez, Josep Sanchis i Joan Antoni Torregrossa, la Secció d'Onomàstica amb els seus tècnics, primerament Aigües Vives Pérez Piquer, i ara Maite Mollà i Josep Lacreu, ha debatut i consensuat els materials que, després de ser aprovats pel Ple de la institució, el lector té ara a les mans: unes propostes d'ús que combinen el treball científic de molts estudiosos de l'onomàstica, com Vicent Rosselló, professor de la Universitat de València, i Jesús Bernat, membre de la Societat d'Onomàstica i professor de Secundària, amb l'experiència diària de tècnics, traductors, geògrafs, cartògrafs i lingüistes de conselleries, ajuntaments, diputacions, mancomunitats, universitats i de l'Institut Cartogràfic Valencià.

Gràcies al treball de tots estos col·laboradors, l'AVL ha pogut redactar uns criteris lingüístics ben clars, amb una perspectiva d'ús social i professional fàcil de comprendre i d'aplicar, de manera que els responsables de les diferents administracions puguen prendre decisions de forma homogènia i

1. Joan Anton Rabella (2005), «Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal», en *Seminari de Metodologia i Normalització Lingüística*, edició de Ramon Bassa i Herminia Planisi, Palma de Mallorca, Universitat de les Illes Balears, pp. 27-52, i Alfons Esteve (2004), «Els drets lingüístics en la toponímia i en la senyalització de l'àmbit local», en *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, 97, pp. 37-41.

amb l'objectiu comú de salvaguardar el valor patrimonial de la toponímia. Els criteris no són nous, sinó que ja han sigut utilitzats per l'Administració valenciana, encara que s'han anat ampliant en estos vint anys de treball onomàstic d'acord amb les recomanacions del Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics (GENUNG).

Esperem que este manual, fet amb la intenció de facilitar el treball diari, siga utilitzat quotidianament per tots els competents en esta matèria, amants i professionals de la toponímia, de manera que totes les institucions, entitats i usuaris actuem de forma cohesionada, seguint el model de treball de l'Institut Cartogràfic Valencià i de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Encara que està clar que esta voluntat i este instrument no eliminen la possibilitat que l'AVL seguisca orientant els usuaris de la toponímia valenciana com fins ara, especialment els responsables polítics i administratius dels pobles menuts, que no compten amb cap tècnic lingüístic, o els curiosos que volen saber el perquè de les coses; també esperem que la xarxa de tècnics lingüístics continue fent-nos arribar suggeriments i millores, resultat de la seua pràctica diària compartida amb altres companys de faena.

El manual consta de sis parts:

La primera, el «Marc legal», recull de manera exhaustiva tota la legislació sobre la regulació de la toponímia (autonòmica, estatal i internacional) i la de la seua senyalització: des dels mecanismes per a normalitzar el nom d'un municipi fins als mecanismes per a posar un nom a un carrer. Pot ser molt útil per als responsables administratius, perquè entre altres aplicacions pràctiques permet conèixer com s'ha de fer la senyalització en mapes, vies o carrers.

La segona, els «Criteris de normalització de topònims», arreplega exhaustivament la manera de fixar lingüísticament els topònims, tant els de la part valencianoparlant com els de la castellanoaragonesa. A partir del respecte a les formes vives de cada zona, es fa observar la necessitat de fixar-se en qualsevol detall tant oral com geogràfic: presència o absència de

l'article, localització exacta, nom amb un valor semàntic o ja metaforitzat per la pèrdua del referent original, ús d'apel·latius d'altres llengües (castellanismes i aragonesismes en la part valenciana i valencianismes en la part castellana), el tractament que han de rebre els antropònims, etc.

La tercera, els «Criteris d'escriptura, traducció i retolació», presenta les qüestions formals que visten el topònim, que són les que més ens fan dubtar, i per tant les més consultades pels professionals i particulars. Hi destaca la consideració de *vàlides* per a l'AVL de totes les formes consolidades dels noms dels municipis valencians. Caldrà en cada cas aplicar un criteri: el d'oficialitat, el de territorialitat o el d'historicitat, segons el tipus de document o d'institució. A més, este apartat conté també els criteris per a la utilització de les majúscules o minúscules dels diferents components del topònim.

La quarta, la «Toponímia urbana», conté els criteris per a crear nous topònims i per a conservar els noms tradicionals. S'hi insisteix en la necessitat de respectar la toponímia tradicional reciclant-la per a designar les noves realitats d'un barri, una urbanització o un carrer.

La quinta, un «Glossari de termes genèrics de l'espai físic i classificació de topònims», arreplega i indica les claus numèriques usades per l'AVL i l'ICV per a establir una tipologia toponímica. Per la seua banda, el vocabulari o glossari, el més complet elaborat fins ara sobre l'àmbit de l'espai físic, que a més pretén servir de model per a fer uns altres vocabularis temàtics, inclou la varietat de les formes sentides de viva veu en cada part del nostre territori.

La sexta, «La forma valenciana dels topònims», va dedicada especialment als traductors, correctors i periodistes. Feta d'acord amb les recomanacions del GENUING, pretén fixar els noms en valencià dels nostres municipis, comarques (a pesar que no són encara oficials) i províncies, i els exònims dels estats i capitals més importants del món, així com els criteris per a transcriure noms escrits en alfabetos no llatins com són el rus, l'àrab, el grec i el xinés.

Clouen el llibre tres apèndixs:

- Una llista de les abreviatures toponímiques més usuals amb la finalitat de donar coherència a tots els treballs toponímics.
- Un model de reglament municipal, que dóna les pautes per al tractament de la toponímia en els ajuntaments, basat en els de Vinaròs i Alzira.
- Un índex per matèries i paraules per a facilitar la recerca ràpida dels usuaris.

Volem que els presents CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA, que corresponen al número 3 de la col·lecció «Manuals», servisquen a tots els ajuntaments, universitats, editorials, servicis d'assessorament d'empreses i institucions com a material de treball, de manera que puguen ajudar els seus usuaris a confegir o a vestir una toponímia coherent i homogènia creada i fixada des dels mateixos criteris, ja que la toponímia valenciana és una part important del nostre patrimoni històric que hem de salvaguardar com a testimoni de la nostra identitat, del nostre passat i de la nostra manera d'enfrontar-nos a la geografia i de relacionar-nos amb el món.

Finalment, voldriem agrair les atencions prestades al present manual pels tècnics onomàstics Joan Anton Rabella, Aigües Vives Pérez Piquer, Cèsar Mateu, Josep Lacreu i Leonor Selva; pels tècnics lingüístics que redactaren la primera versió d'estos CRITERIS; pels membres de la Secció d'Onomàstica, i en especial per la nostra tècnica Maite Mollà, que ha coordinat els treballs.

MARC LEGAL

REGULACIÓ DE LA TOPONÍMIA OFICIAL I DE LA SENYALITZACIÓ

Noms de municipis i entitats locals menors

Per a la normalització dels topònims majors que identifiquen oficialment els municipis i les entitats locals menors —procés anomenat *canvi o alteració del nom* en la legislació—, cal tindre en compte el corpus legal, tant el de l'àmbit estatal com el de l'àmbit autonòmic. En concret, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (reforma del 2006); la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local; la Llei 4/1983, d'Ús i Ensenyament del Valencià; la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua; la Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat Valenciana, de Règim Local de la Comunitat Valenciana; el Decret 58/1992, de 13 d'abril, del Govern valencià, pel qual es regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis,² i el Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell, pel qual es regula el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana.

La Llei de Bases de Règim Local atribueix al Ple de l'ajuntament la competència per a la iniciació de l'expedient d'alteració del nom del municipi (art. 22); el quòrum necessari serà la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació (art. 47). A més, l'article 14 dóna algunes directrius —desplegades posteriorment en reials decrets— sobre les possi-

2. Este decret deroga el Decret 74/1984, de 30 de juliol, del Govern valencià, pel qual es regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis.

bilitats a l'hora d'inscriure el nou topònim —monolingüe en castellà, monolingüe en la llengua espanyola oficial en la respectiva comunitat autònoma o bilingüe— i els tràmits que cal realitzar per a registrar-ne els noms perquè les denominacions siguin legals a tots els efectes:

Article 14

1. Els canvis de denominació dels municipis solament tindran caràcter oficial quan, després d'haver estat anotats en un registre³ creat per l'Administració de l'Estat per a la inscripció de totes les entitats a què fa referència la present llei, siguin publicats en el *Boletín Oficial del Estado*.⁴

2. La denominació dels municipis podrà ser, a tots els efectes, en castellà, en qualsevol altra llengua espanyola oficial en la respectiva comunitat autònoma, o en ambdós.

Article 22

El Ple, integrat per tots els regidors, està presidit per l'alcalde.

Corresponen, en tot cas, al Ple les atribucions següents:

[...]

b) Els acords relatius a la participació en organitzacions supramunicipals; alteració del terme municipal; creació o supressió de municipis i de les entitats a les quals es referix l'article 45; creació d'òrgans desconcentrats; alteració de la capitalitat del municipi i el canvi de nom d'este o d'aquelles entitats, i l'adopció o modificació de la bandera, ensenya o escut.

3. Es tracta del Registre d'Entitats Locals del Ministeri d'Administracions Públiques, creat, organitzat i regulat pel Reial Decret 382/1986, de 10 de febrer.

4. L'article 8 del Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell, pel qual es regula el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana, obliga les entitats locals a comunicar qualsevol modificació o cancel·lació de les dades que hi hagen de constar en el termini d'un mes des de la data en la qual s'haja produït el fet. Una de les dades que ha de figurar obligatòriament és la denominació del municipi, segons l'article 4.2 del mateix decret.

Article 47

1. Els acords de les corporacions locals s'adopten, com a regla general, per majoria simple dels membres presents. Hi ha majoria simple quan els vots afirmatius són més que els vots negatius.

2. Cal el vot favorable de la majoria absoluta del nombre legal de membres de les corporacions per a l'adopció d'acords en les matèries següents:

[...]

d) Alteració del nom i de la capitalitat del municipi.

Al seu torn, la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV), atribueix al Consell de la Generalitat Valenciana la resolució de l'expedient iniciat per l'ajuntament:

Article 15

1. Correspon al Consell de la Generalitat Valenciana, d'acord amb els procediments legals establerts, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, accidents geogràfics, vies de comunicació interurbanes i topònims de la Comunitat Valenciana. El nom de les vies urbanes serà determinat pels ajuntaments corresponents.

2. Les denominacions adoptades pel Consell, d'acord amb el que es disposa al número anterior, seran les legals a tots els efectes i es procedirà a la retolació pública acordada en la forma en què reglamentàriament es determine, amb el respecte degut a les normes internacionals subscrietes per l'Estat en aquesta matèria.

3. Els municipis que tinguen denominació en les dues llengües de la Comunitat faran constar el seu nom en ambdues.

4. Les denominacions adoptades pel Consell, a tenor de l'apartat 1, i en la mesura que ho permeta el nom oficial, es retolaran en les dues llengües oficials.

D'altra banda, el Decret 58/1992 del Govern valencià,⁵ pel qual es regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis, concreta les característiques que haurà de tindre esta nova denominació:

Article primer

1. Aquest decret regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis de la Comunitat Valenciana. La nova denominació del municipi s'haurà d'adequar a la seua tradició històrica i lingüística.⁶

2. Els municipis no podran usar noms que no hagen estat autoritzats d'acord amb els tràmits reglamentaris previstos en aquest decret.

3. La denominació del municipi podrà ser en castellà o en valencià, o en les dues llengües. Els municipis que tinguen denominació en les dues llengües hauran d'utilitzar el seu nom en forma bilingüe.

4. No s'autoritzarà l'alteració del nom quan el proposat siga idèntic a un altre existent o puga produir confusions en la identificació de les administracions públiques.

Els articles subsegüents detallen tots els tràmits que cal seguir per al canvi o rehabilitació del topònim, vàlids igualment per a les entitats locals d'àmbit inframunicipal:

Article segon

L'expedient d'alteració del nom dels municipis s'iniciarà mitjançant acord de l'ajuntament en Ple, adoptat després de l'informe de la Secretaria i amb el quòrum exigít per l'article 47.2.d de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, amb

5. Deroga el Decret 74/1984, de 30 de juliol, del Govern valencià, pel qual es regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis. El canvi més important és que la nova denominació «s'ha d'adequar a la seua tradició històrica i lingüística».

6. L'adequació a la tradició històrica i lingüística està en consonància amb la filosofia de les recomanacions d'organismes internacionals com la UNESCO sobre la normalització dels noms geogràfics (Resolució 31 de la II Conferència).

instrucció de l'expedient on es raone i es justifique adequadament el canvi que es proposa amb els informes de particulars o d'entitats amb autoritat sobre el tema.

Article tercer

L'acord d'alteració del nom del municipi, adoptat segons determina l'article anterior, seguirà els següents tràmits:

a) Exposició al públic pel termini d'un mes, mitjançant anuncis en el butlletí oficial de la província i en el tauler d'edictes de l'ajuntament, perquè els interessats puguen formular reclamacions.

b) Resolució de les reclamacions presentades amb el quòrum assenyalat.

c) Si no hi ha reclamacions, s'unirà a l'expedient el corresponent certificat acreditatiu expedit pel secretari de la corporació, i no caldrà adoptar un nou acord.

d) Remesa de l'expedient a la Conselleria d'Administració Pública, després de completada la tramitació.

Article quart

1. Vist l'expedient tramés per l'ajuntament i els informes justificatius sobre l'alteració de denominació, la Conselleria d'Administració Pública sol·licitarà informe a l'òrgan competent en matèria de política lingüística de la Generalitat Valenciana, qui, en els casos que considere oportú, elevarà consulta al Consell Valencià de Cultura.⁷

2. L'òrgan competent en matèria de política lingüística haurà de trameure informe en el termini d'un mes a partir de la data de sol·licitud formulada per la Conselleria d'Administració Pública.

7. Actualment la institució que té la competència per a fer l'informe preceptiu en l'expedient d'alteració del nom del municipi és l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Article cinqué

1. Si l'informe emés és favorable a l'alteració de la denominació del municipi, la Conselleria d'Administració Pública elevarà proposta de resolució al Govern valencià, que resoldrà.

El decret del Govern valencià es notificarà a l'entitat local i es publicarà en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

2. La Conselleria d'Administració Pública comunicarà l'alteració de la denominació del municipi a l'Administració de l'Estat perquè l'anote en el Registre d'Entitats Locals i la publique en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Article sisé

1. Si l'informe emés és desfavorable a l'alteració de la denominació proposada per l'ajuntament, la Conselleria d'Administració Pública el trametrà a l'ajuntament interessat i li concedirà un tràmit d'audiència d'un mes perquè, mitjançant acord plenari i amb el quòrum requerit en l'article 47.2.d de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, manifeste si accepta les alternatives proposades.

2. Si l'ajuntament en l'acord plenari accepta les alternatives, la Conselleria d'Administració Pública l'elevarà al Govern valencià perquè resolga d'acord amb el que preveu l'article anterior.

3. En el cas que l'ajuntament presente i al·legue la documentació que considere convenient per a defensar la seua proposta d'alteració, la Conselleria d'Administració Pública la trametrà a l'òrgan competent en matèria de política lingüística que va emetre l'informe, el qual s'hi pronunciarà en un termini de 15 dies.

Article seté

1. Acabada la tramitació, la Conselleria d'Administració Pública elevarà proposta de resolució al Govern valencià, el qual resoldrà.

2. El decret del Govern valencià es notificarà a l'entitat local interessada i es publicarà en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Article vuité

El procediment establert en els articles anteriors s'aplicarà als canvis de nom dels nuclis de població que constitueixen entitats locals d'àmbit inframunicipal.

La Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat Valenciana, de Règim Local de la Comunitat Valenciana, publicada en el *DOCV* de 24 de juny del 2010, desplega la competència en matèria d'àmbit local que té atribuïda la Generalitat Valenciana i també el procediment per al canvi de denominació dels municipis:

Article 19. Denominació dels municipis

La denominació d'un municipi serà l'aprovada oficialment.

[...]

Article 21. Procediment per al canvi de denominació de municipis

1. El canvi de denominació d'un municipi serà aprovat per decret del Consell, a instàncies de la corporació mitjançant un acord plenari adoptat amb el vot favorable de la majoria absoluta del nombre legal dels seus membres i amb un informe previ de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

2. El procediment i criteris per a portar a efecte l'alteració de la denominació dels municipis es desenrotllarà reglamentàriament.

Per tant, en l'actualitat és l'Acadèmia Valenciana de la Llengua l'entitat a la qual s'eleva les consultes, d'acord amb els articles 7.b i 8 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua:

Article 7

Seran competències de l'AVL:

[...]

b) Fixar, a sol·licitud de la Generalitat, les formes lingüísticament correctes de la toponímia i l'onomàstica oficial de la Comunitat Valenciana, per a la seua aprovació oficial.

c) Emetre i difondre informes o dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i l'onomàstica oficial valenciana, ja siga a iniciativa pròpia o a requeriment de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana.

[...]

Article 8

El Consell sol·licitarà a l'AVL l'emissió d'informe o dictamen sobre els seus avantprojectes legislatius o normatius relacionats amb la normativa, la toponímia i l'onomàstica del valencià. Transcorreguts seixanta dies des de la corresponent sol·licitud sense que l'AVL s'haja pronunciat expressament sobre estos, s'entendrà que tenen el vistiplau de la institució, i que no hi ha objecció a formular.

En aquelles peticions del Consell en les quals s'indique urgència en el procediment, el termini es reduirà a trenta dies.

Com s'ha vist fins ara, la capacitat per a iniciar l'expedient de canvi de nom del municipi la té l'ajuntament corresponent; per això, els consistoris dels pobles de la zona valencianoparlant que encara tenen un nom oficial castellanitzat haurien de promoure el canvi per tal de recuperar el seu nom històric de manera única. No obstant això, la possibilitat de la doble denominació en les dos llengües està previst per la legislació; per tant, si es dona el cas, els dos noms apareixeran separats per una barra,⁸ en primer lloc ha d'anar la forma valenciana en els pobles de la zona valencianoparlant, i la

8. No es considera acceptable separar els dos elements mitjançant un guió. Este element gràfic es reservarà únicament per als casos en què dos entitats de població s'hagen unit per a formar-ne una i no per a constatar dos denominacions en dos llengües diferents.

forma castellana en els pobles de la zona castellanoparlant. Alguns exemples de denominacions oficials bilingües són *Alacant / Alicante*, *Sagunt / Sagunto* o *Elx / Elche*.⁹

Noms de vies urbanes

Deixant de banda els mecanismes de proposició i de decisió que cada entitat local aplica a la tria dels noms de les vies públiques, convé assenyalar que la competència en esta matèria és exclusivament municipal segons l'article 15.1 de la LUEV. A més, la legislació vigent, d'àmbit autonòmic, es concreta en estes dos disposicions:

1. El Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre senyalització de vies i de servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.
2. L'Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

El Decret 145/1986 no dona criteris concrets sobre la matèria, i fins a la disposició final primera no s'hi referix: «És autoritzada la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència perquè dicte les disposicions necessàries per al compliment d'aquest decret, sobretot els criteris que han de regir la normalització lingüística en la senyalització de vies i serveis públics».

L'Orde d'1 de desembre del 1993 concreta així aquella disposició final primera:

9. No es posen exemples de pobles castellanoparlants amb doble denominació, ja que fins al moment de la publicació d'este manual cap ajuntament ha fet ús d'esta opció.

Primer

1. El criteri general de l'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i serveis públics atindrà el predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià.

2. En els casos en què, per manament legal, es requeresca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una o altra llengua segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal.

[...]

Sisé

1. La Conselleria d'Educació i Ciència promourà l'establiment de convenis de col·laboració amb la resta de les administracions públiques, ens autònoms, empreses i associacions privades per al foment del valencià en la retolació i en la senyalització.

2. En les convocatòries d'ajudes per a la promoció de l'ús del valencià s'afavoriran els projectes de retolació i senyalització en valencià.

Per tant, si no hi ha cap manament legal que obligue a complir l'apartat 2 de l'article 1, les legendes del nomenclàtor viari dels municipis i entitats locals menors de predomini valencianoparlant, enunciats en el títol v de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, s'han de redactar només en valencià. Al seu torn, en les localitats de predomini castellanoparlant, reconegudes per la llei, es farà en castellà. En els dos casos, les denominacions aprovades seran les oficials a tots els efectes quan s'incorporen al Padró Municipal i es faça la comunicació oportuna a l'Institut Nacional d'Estadística.

D'acord amb l'article 75 del Reial Decret 1690/1986, d'11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de Població i Demarcació de les Entitats Locals (modificat pel Reial Decret 2612/1996), els ajuntaments tenen l'obligació de mantindre actualitzades la nomenclatura i la retolació de les vies públiques, a més de la numeració dels edificis, informació que han de posar a l'abast de les administracions públiques interessades. D'altra banda, han de mantindre la cartografia corresponent o, si no n'hi ha, la referència pre-

cisa de les adreces postals amb la cartografia elaborada per l'Administració competent.

Noms d'accidents geogràfics

L'Estatut d'Autonomia estableix, en l'article 49.1.8a, que els topònims són de competència exclusiva de la Generalitat. I l'article 15 de la LUEV atribueix esta competència al Consell de la Generalitat Valenciana. Les denominacions adoptades pel Consell són les legals a tots els efectes:

Article 15

1. Correspon al Consell de la Generalitat Valenciana, d'acord amb els procediments legals establerts, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, accidents geogràfics, vies de comunicació interurbanes i topònims de la Comunitat Valenciana.

La Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en l'article 7.b del títol II, estableix que correspon a esta institució «fixar, a sol·licitud de la Generalitat, les formes lingüísticament correctes de la toponímia i l'onomàstica oficial de la Comunitat Valenciana, per a la seua aprovació oficial», i l'apartat c: «Emetre i difondre informes o dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i l'onomàstica oficial valenciana, ja siga a iniciativa pròpia o a requeriment de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana». L'AVL és, per tant, la institució que fixa els noms de l'orografia, de la hidrografia natural i artificial, de les partides, dels paratges i del poblament, tant de la zona de predomini lingüístic valencià, com de la zona de predomini lingüístic castellà. Per al desplegament d'este treball, es creà la Secció d'Onomàstica, que estudia la toponímia actual i històrica per a la seua normalització adequada.

L'article 2 de l'Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, esmentada diverses vegades més amunt, estableix els criteris quant a la retolació dels topònims:

Segon

1. Els topònims i la designació genèrica que els acompanya s'hauran d'usar, qualsevol que siga la llengua emprada en la resta d'elements informatius, en la llengua de predomini lingüístic de la zona a què pertany el topònim.

2. Pel que fa als noms d'elements que s'estenguen per les dues zones de predomini lingüístic i tinguen nom en les dues llengües, s'usaran en valencià en el territori de predomini lingüístic valencià, i en castellà, en el territori de predomini lingüístic castellà.

Per tant, se segueix un criteri de territorialitat que depèn del predomini lingüístic de la zona segons el títol v de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià. Així, els noms dels accidents geogràfics, normalitzats per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, s'han de retolar en valencià en les zones de predomini valencianoparlant i en castellà en les zones castellanoparlants. Pel que fa a la normalització i a la difusió de les formes correctes, l'AVL va publicar el *Corpus toponímic valencià (2009)*,¹⁰ que arreplega les formes correctes de la toponímia valenciana, d'acord amb els estudis de toponímia actuals i els criteris de normalització que després indicarem. Una vegada l'AVL normalitza els topònims, l'Institut Cartogràfic Valencià i l'Institut Geogràfic Nacional s'encarreguen d'incorporar-los en els seus mapes i nomenclàtors.¹¹

Noms de vies de comunicació

La funció pública de planificació i gestió de les infraestructures de transport recau en els tres nivells de l'Administració. A escala estatal, el

10. El *Corpus toponímic valencià* es pot consultar ací: <http://goo.gl/9QU5Qx>.

11. L'Institut Cartogràfic Valencià fou creat per la Llei 9/1997, de 9 de desembre, desplegada pel Decret 186/2000, de 22 de desembre, del Govern valencià, pel qual s'aprova el Reglament Orgànic i Funcional de l'Institut Cartogràfic Valencià. Posteriorment, l'Orde de 9 de juny del 2006, de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques, desplega este decret.

Ministeri de Foment és l'encarregat de la gestió de carreteres nacionals i autovies, així com de la xarxa ferroviària de Renfe. En l'àmbit local, els ajuntaments són els responsables de les carreteres municipals. El Govern autonòmic, per mitjà de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, gestiona les carreteres comarcals (competència compartida amb les diputacions) i la xarxa de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana. Per tant, d'entrada cal distingir si la via de comunicació és de titularitat estatal o autonòmica pel que fa a l'aplicació del dret lingüístic. La normativa actual distingeix els tipus de carretera següents: autopista, autovia, via ràpida i carretera convencional.

Pel que fa a l'àmbit estatal, la normativa aplicable és la següent:

1. Reial Decret 334/1982, de 12 de febrer, sobre senyalització de carreteres, aeroports, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes, i servicis públics d'interés general en l'àmbit de les comunitats autònomes amb una altra llengua oficial distinta del castellà.
2. Llei 25/1988, de 29 de juliol, de Carreteres (disposició addicional segona, concretades en la Norma 8.1-IC).
3. Reial Decret 1812/1994, de 2 de setembre, d'aprovació del Reglament General de Carreteres.
4. Orde de 28 de desembre del 1999, per la qual s'aprova la Norma 8.1-IC, senyalització vertical, de la Instrucció de Carreteres.

El Reial Decret 334/1982 esmena el Reial Decret 2296/1981, de 3 d'agost, en estos termes:

Havent sorgit certs dubtes en l'aplicació de la normativa vigent sobre senyalització de carreteres i d'elements de transports i comunicacions, com també en la distribució de competències en la matèria, sembla convenient que es determine, dins del marc de la Constitució, el règim de cooficialitat del castellà amb els idiomes propis d'algunes comunitats autònomes.

I disposa que:

Article 1

En l'àmbit territorial de les comunitats autònomes constituïdes amb una altra llengua oficial distinta del castellà, la senyalització o indicacions escrites de les carreteres i autopistes, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes, ports d'interés general, aeroports oberts al trànsit comercial, passos fronterers i altres instal·lacions o servicis d'interés públic general de la competència pròpia de l'Administració de l'Estat, gestionats, si és el cas, pels seus concessionaris, s'ha d'efectuar en castellà i en l'altra llengua oficial de la comunitat autònoma que estiga reconeguda en el seu respectiu Estatut d'Autonomia.

Article 2

Correspon l'execució de la normativa anterior a l'Administració pública, entitats o concessionaris responsables de les carreteres, estacions, aeroports, instal·lacions i servicis.

Esta execució està condicionada al fet que cada una de les comunitats autònomes, a les quals es referix la present disposició, dicte, en l'àmbit de la seua pròpia competència, una norma que determine la utilització del castellà en idèntic sentit al que dispose este reial decret.

La disposició addicional segona de la Llei 25/1988, de Carreteres, indica que:

1. L'Administració de l'Estat determinarà la normativa tècnica bàsica d'interés general i, en particular, la relativa a la senyalització i abalisament de les carreteres, així com qualsevol altra que es derive del compliment de tractats, convenis, acords i recomanacions de caràcter internacional subscrits per Espanya.
2. El sistema internacional de senyals de carretera s'aplicarà en totes les carreteres del territori nacional, d'acord amb la legislació de l'Estat sobre esta matèria.
3. La identificació de les carreteres en les plaques de ruta i els senyals de l'abalisament s'ajustaran, en tot cas, als criteris que a este efecte determine la legislació de l'Estat.

Estos criteris, després de ser anunciats també en l'article 51 del Reglament General de Carreteres, de 2 de setembre (aprovat pel Reial Decret 1812/1994), es van concretar l'any 1999 amb l'aprovació de la Norma 8.1-IC de la Direcció General de Carreteres del Ministeri de Foment, sobre senyalització vertical, per mitjà d'una Orde ministerial de 28 de desembre:

Altres consideracions

En les comunitats autònomes que tinguen un idioma oficial distint del castellà, els noms s'han d'ajustar al següent:

- a) Noms propis (poblacions, províncies, comunitats autònomes, punts característics):

S'ha d'escriure únicament el topònim oficial.

Si no s'ha adoptat encara un topònim oficial, s'ha d'escriure el nom propi en les dos llengües: en la pròpia de la comunitat autònoma i en castellà. En este últim cas, si el nom és suficientment curt per a cabre en una sola línia, s'ha d'escriure primer en la llengua de la comunitat, i després, separat amb una barra (/), en castellà; si per la seua longitud calen dos línies, el nom en castellà s'ha d'escriure davall del de la comunitat autònoma, separat per una línia horitzontal.

Això no obstant i mentres no es modifique el Mapa Oficial de Carreteres, si el topònim oficial d'una població diferix molt del que figura en l'edició corrent del mapa, s'han d'escriure els dos.

El tipus de lletra no ha de variar.

- b) Noms comuns.

Els noms comuns s'han d'escriure de la mateixa manera descrita per als noms propis sense denominació oficial, amb el tipus de lletra que corresponga a cadascun, i procurant substituir-los, en la mesura que siga possible, per pictogrames.

Per tant, no hi ha cap motiu perquè la senyalització vertical de les carreteres de titularitat estatal no continga exclusivament la forma valenciana pel que fa a poblacions, sempre que s'haja seguit el procediment d'oficialització esmentat anteriorment. En el cas que s'haja adoptat la forma bi-

lingüe, el topònim ha de constar en les dos llengües, amb un lloc preferent per a la forma en valencià i sense variacions de tipografia ni de grandària.

Quant a les vies de comunicació que són de competència autonòmica, els textos legals que en regixen la retolació són els següents, ordenats cronològicament:

1. Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre senyalització de vies i de servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.
2. Resolució de 26 d'abril del 1988, de la Direcció General de Producció Agrària, per la qual s'establixen les normes per a la senyalització de les vies pecuàries i dels terrenys sotmesos a règim especial de caça i pesca continental.
3. Llei 6/1991, de la Generalitat Valenciana, de 27 de març, de Carreteres de la Comunitat Valenciana.
4. Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

Respecte dels criteris de retolació, l'article 1 del Decret 145/1986 diu:

Es retolarà en valencià la senyalització de les autopistes, les carreteres, els camins, les estacions ferroviàries i d'autobusos, els ports comercials, els de refugi i els esportius, de les dependències i els serveis d'interés públic que depenen de la Generalitat Valenciana, de les entitats locals radicades a la Comunitat Valenciana i dels serveis que aquestes gestionen per concessió, a més de la retolació també en castellà quan pertocarà.

La Llei 6/1991 establix, en l'article 33.8, unes condicions que han quedat superades per la Norma 8.1-IC de la Direcció General de Carreteres del Ministeri de Foment, en vigor des de l'any 2000:

Article 33.8

En tot cas, i respectant la normativa bàsica internacional i nacional, la senyalització informativa [de carreteres i camins de domini públic aptes per al trànsit rodat que passen pel territori de la Comunitat Valenciana i que no siguen de titularitat estatal (articles 2 i 3)] serà bilingüe i utilitzarà tècniques de disseny tals com cartells, grafisme, colors i anàlegs, que permeten diferenciar les versions valenciana i castellana.

La Resolució del 1988 esmentada en el corpus normatiu introdueix el criteri de territorialitat per a la senyalització de les vies pecuàries i dels terrenys sotmesos a règim especial de caça i pesca continental, tal com faria més tard l'Orde d'1 de desembre del 1993:

Article 2

Hom recomana l'ús del valencià o del castellà, segons que el territori on s'installen siga considerat per la Llei 4/1983, de 23 de novembre, sobre Ús i Ensenyament del Valencià, com a predominantment valencianoparlant o castellanoparlant.

Servicis públics d'àmbit territorial

Per *servicis públics* s'entén el conjunt de prestacions que l'Administració ofereix de manera regular i contínua a la ciutadania, amb la finalitat de satisfer les necessitats generals públiques. Estes prestacions solen oferir-se en edificis públics de competència estatal, autonòmica o local.

Pel que fa a l'àmbit estatal, la normativa que regix la retolació en estos edificis públics és el Reial Decret 334/1982, de 12 de febrer, sobre senyalització de carreteres, aeroports, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes, i servicis públics d'interés general en l'àmbit de les comunitats autònomes amb una altra llengua oficial distinta del castellà (BOE de 27 de febrer del 1982), que esmena el Reial Decret 2296/1981.

Com hem vist en l'apartat dedicat a les vies de comunicació, l'article 1 del Reial Decret 334/1982 disposa que en les comunitats autònomes amb una altra llengua oficial distinta del castellà les instal·lacions o serveis d'interés públic general de competència estatal s'han de retolar «en llengua castellana i en l'altra llengua oficial de la Comunitat Autònoma que estiga reconeguda en el seu respectiu Estatut d'Autonomia». L'article 2 establia que estes comunitats autònomes havien de dictar «una norma que determine la utilització del castellà en idèntic sentit al que dispose este reial decret».

El Consell de la Generalitat Valenciana concretà aquella condició en la seua legislació pròpia, derivada de l'Estatut d'Autonomia del 1982 i de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià del 1983, en estos textos legals:

1. Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre senyalització de vies i de serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.
2. Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

El Decret 145/1986, en la línia del Reial Decret 334/1982, respecte dels criteris de retolació de les dependències i dels serveis d'interés públic que depenen de la Generalitat Valenciana, de les entitats locals radicades a la Comunitat Valenciana i dels serveis que estes gestionen per concessió, indica que s'han de retolar en valencià i «també en castellà quan pertocarà». Tal indefinició va ser concretada amb la publicació de l'Orde d'1 de desembre del 1993, que posava l'èmfasi en el predomini lingüístic de la zona, establert en el títol v de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià:

Quart

1. La retolació del nom dels òrgans de l'Administració de la Generalitat Valenciana i de les institucions públiques que en depenen ha de ser en valencià.

2. La retolació informativa i de les dependències en centres i serveis de l'Administració autonòmica haurà de ser en valencià. Als territoris de predomini lingüístic castellà la retolació podrà ser a més en castellà.

Cinqué

La retolació interior de les dependències administratives dels ens locals haurà de ser almenys en valencià als territoris de predomini lingüístic valencià, i almenys en castellà, als territoris de predomini lingüístic castellà.

Així, pel que fa a la retolació de les dependències administratives, trobem un conjunt variat de possibilitats depenent del tipus d'Administració (local, autonòmica i estatal) i del predomini lingüístic de la zona. A tall de resum, les directrius que es deriven de la legislació esmentada per a la Comunitat Valenciana són les següents:

1. Administració estatal radicada en territori valencià: retolació bilingüe en tots els casos.
2. Administració autonòmica: retolació només en valencià en les zones de predomini valencianoparlant (art. 4.1), i retolació exclusivament en valencià o bilingüe en les de predomini castellanoparlant (art. 4.2).
3. Administració local: retolació almenys en la llengua de la zona.

Altres elements informatius

L'ús de la llengua o de les llengües en qualsevol altre element informatiu diferent dels que s'han enumerat fins ací ha d'estar en consonància amb la legislació bàsica esmentada i ser coherent amb la resta d'usos portats a

terme pels organismes oficials. Per tant, cal aplicar la normativa citada en l'apartat anterior.

Ús en la cartografia (cartotoponímia)

La variació en les formes dels noms geogràfics pertorba enormement la comprensió d'un mapa; per tant, l'ús uniforme dels topònims és un element essencial en la cartografia. El primer pas per aconseguir-ho és normalitzar la toponímia, és a dir, que una autoritat competent n'establisca les formes correctes atenent unes normes o uns criteris fixats. Pel que fa a l'establiment de la forma correcta, la base legal és la següent:

1. La Llei 7/1986, d'Ordenació de la Cartografia. Els articles 6 i 7 estableixen les competències de l'Estat a través de l'Institut Geogràfic Nacional, al qual correspon la formació del Nomenclàtor Geogràfic Nacional (amb les denominacions oficials i la toponímia menor) i del Registre Central de Cartografia.
2. El Reial Decret 1476/2004, que desplega l'estructura orgànica bàsica del Ministeri de Foment. L'article 13.1 detalla les funcions de la Direcció General de l'Institut Geogràfic Nacional, entre les quals figura la formació i conservació del Registre Central de Cartografia, del Nomenclàtor Geogràfic Nacional i de la toponímia oficial.
3. El Reial Decret 1545/2007, de 23 de novembre, pel qual es regula el Sistema Cartogràfic Nacional.

En l'àmbit internacional, la norma és la fixada en el *Manual for the National Standardization of Geographical Names*,¹² del Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics (GENUNG o UNGEGN, en anglés), del 2006.¹³ Les conferències de les Nacions Unides sobre la normalització

12. Traduït al castellà en: http://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_88s.pdf.

13. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo>.

dels noms geogràfics han aprovat una sèrie de resolucions amb les recomanacions als governs per a aconseguir la normalització dels noms geogràfics a escala nacional, condició prèvia a la normalització internacional. Per a facilitar i fomentar la normalització internacional es va crear el GENUNG i, dins d'este, les divisions (agrupacions geogràfiques o lingüístiques de països) i els grups de treball sobre temes específics de normalització. Espanya pertany a la divisió romanohel·lènica i a la divisió d'Amèrica Llatina i participa en diversos grups de treball (bases de dades toponímiques i nomenclàtors, noms de països, exònims i terminologia).

Els criteris que recomana este organisme, extrets de la publicació referida, estan orientats a assolir l'objectiu global d'establir topònims que s'escriuen sempre de la mateixa manera, que siguen acceptats en l'àmbit nacional i que guarden conformitat amb l'ús local de la llengua parlada i escrita. S'entén el topònim com el nom propi assignat a un element, utilitzat sistemàticament en la llengua per a designar un lloc, un accident o una zona amb una identitat reconoscible sobre la superfície de la Terra, que ha de ser determinat per professionals amb una formació adequada per a atendre els problemes geogràfics, cartogràfics i lingüístics. A més, es recomana que els països multilingües compten amb una o diverses persones amb la sensibilitat cultural necessària per a treballar qüestions i conceptes lingüístics.

Per al GENUNG, el principi d'univocitat —és a dir, l'assignació d'un únic nom normalitzat a cada entitat geogràfica— constituïx l'ideal de normalització toponímica, i per tant convé fer tot el que siga possible per a aplicar este principi a fi d'evitar ambigüitats. A més, els noms s'han de registrar utilitzant la forma escrita i l'ortografia habituals en la llengua de què provenen. Això no obstant, este principi general no es pot aplicar en tots els casos i resulta difícil de dur a la pràctica, especialment en zones multilingües en què les diferències d'ús dels noms geogràfics corresponen a diferències lingüístiques. En estos casos, l'autoritat pot:

- a) Triar un sol topònim com a forma oficial sobre la base de criteris específics.
- b) Reconèixer i autoritzar un o més topònims en altres llengües (és a dir, allònims), que, encara que de rang inferior a la forma oficial, poden resultar adequats en contextos concrets.
- c) Triar com a topònims oficials amb el mateix rang dos o més noms (que en principi figuraran en els mapes en què ho permeti l'escala).

Per tant, una autoritat nacional, en alguns casos i de manera restrictiva, pot adoptar més d'un nom per a un accident geogràfic. És convenient, no obstant això, que en l'àmbit internacional es recomane l'ús d'un nom únic.

La legislació espanyola estableix les competències en noms geogràfics en sintonia amb l'organització d'Espanya com a Estat autonòmic. L'Estat té capacitat per a determinar la denominació oficial de les entitats geogràfiques de la seua titularitat. L'Institut Geogràfic Nacional (Ministeri de Foment)¹⁴ té les competències per a determinar la toponímia que afecta més d'una comunitat autònoma i la normalització i difusió de la toponímia oficial en coordinació amb els agents competents, per mitjà del Registre Central de Cartografia i amb l'assessorament de la Comissió Especialitzada de Noms Geogràfics, del Consell Superior Geogràfic.¹⁵

14. http://www.fomento.es/MFOM/LANG_CASTELLANO/direcciones_generales/instituto_geografico.

15. El document «Toponímia: normas para el MTN25. Conceptos básicos y terminología», publicat l'any 2005, pretén proporcionar homogeneïtat a la toponímia del Mapa Topogràfic Nacional 1:25.000 (MTN25) i aconseguir l'escriptura correcta dels topònims. A més, ha de servir de punt de referència per a les normes específiques d'altres documents o productes cartogràfics de l'Institut Geogràfic Nacional, i especialment per a la cartografia derivada, amb vocació d'extensió a la resta de la cartografia oficial espanyola. Estes normes es poden descarregar des de <http://www.fomento.es/NR/rdonlyres/9D6C7C9B-0E58-42B4-81A1-F70508073DB7/28709/NormasToponimiaparaMTN25.pdf>.

El document «Toponimia: normas para el MTN25. Conceptos básicos y terminología» està elaborat des d'esta perspectiva, inspirada en la filosofia de les recomanacions de les Nacions Unides sobre la normalització dels noms geogràfics:

Des d'un punt de vista cartogràfic, la utilització dels topònims normalitzats és fonamental per a donar una informació veraç, és a dir, per tal que els mapes siguen un instrument eficaç en el coneixement geogràfic del territori. A Espanya, la normalització i l'ús homogeni dels topònims resulten més complexos pel seu caràcter plurilingüe, ja que, a més del castellà com a llengua oficial per a tot el seu conjunt, hi ha altres llengües oficials en determinades comunitats autònomes, així com dialectes oficialment reconeguts. Però això no significa que el plurilingüisme siga l'únic problema de la toponímia, ja que la normalització també és essencial en les zones monolingües castellanes.¹⁶

Al seu torn, les comunitats autònomes tenen les competències que normativament han desplegat sobre els seus noms geogràfics, harmonitzades amb les competències pròpies de les diputacions forals, els capítols i consells insulars i els ajuntaments dels municipis. En l'àmbit autonòmic valencià, les normes bàsiques sobre els noms geogràfics i la llengua pròpia són, com hem vist fins ara, l'Estatut d'Autonomia (article 49.1.8a), la LUEV (article 15) i la Llei 7/1998, de Creació de l'AVL (articles 7.b i c, i 8).

16. Document citat en la nota anterior, p. 11 (presentació). Les instruccions completes es poden trobar en les pàgines 35-70.

RELACIÓ DE LA LEGISLACIÓ VIGENT

Legislació estatal

- Constitució Espanyola de 1978. Clàusula residual 149.3, sobre les competències en matèries no atribuïdes expressament a l'Estat.
- Reial Decret 2296/1981, de 3 d'agost, sobre senyalització de carreteres, aeroports, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes, i servicis públics d'interés general en l'àmbit territorial de les comunitats autònomes (*BOE* núm. 242, de 9 d'octubre del 1981).
- Reial Decret 334/1982, de 12 de febrer, sobre senyalització de carreteres, aeroports, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes, i servicis públics d'interés general en l'àmbit de les comunitats autònomes amb una altra llengua oficial distinta del castellà (*BOE* núm. 50, de 27 de febrer del 1982).
- Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local (*BOE* núm. 80, de 3 d'abril del 1985).
- Llei 7/1986, de 24 de gener, d'Ordenació de la Cartografia (*BOE* núm. 25, de 29 de gener del 1986).
- Reial Decret 382/1986, de 10 de febrer, pel qual es crea, s'organitza i es regula el funcionament del Registre d'Entitats Locals (*BOE* núm. 47, de 24 de febrer del 1986). [Modificat pel Reial Decret 339/2005, d'1 d'abril, i pel Reial Decret 1499/1990, de 23 de novembre.]
- Reial Decret Legislatiu 781/1986, de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local (*BOE* núm. 96, de 22 d'abril del 1986).

- Reial Decret 1690/1986, d'11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de Població i Demarcació Territorial de les Entitats Locals (*BOE* núm. 194, de 14 d'agost del 1986). [Modificat pel Reial Decret 2612/1996.]
- Llei 25/1988, de 29 de juliol, de Carreteres (*BOE* núm. 182, de 30 de juliol del 1988).
- Llei 25/1999, de 6 de juliol, per la qual es declaren cooficials les denominacions *Alacant*, *Castelló* i *València* per a les províncies que integren la Comunitat Valenciana (*BOE* núm. 161, de 7 de juliol del 1999).
- Reial Decret 1792/1999, de 26 de novembre, pel qual es regula la composició i el funcionament del Consell Superior Geogràfic (*BOE* núm. 296, d'11 de desembre del 1999).
- Orde de 28 de desembre del 1999, per la qual s'aprova la Norma 8.1-IC, Senyalització Vertical, de la Instrucció de Carreteres (*BOE* núm. 25, de 29 de gener del 2000).
- Reial Decret 1545/2007, de 23 de novembre, pel qual es regula el Sistema Cartogràfic Nacional (*BOE* núm. 287, de 30 de novembre del 2007).
- Resolució d'1 de juny de 2009, de la Direcció General de Trànsit, per la qual s'aprova el Manual de Senyalització Variable (*BOE* núm. 143, de 13 de juny del 2009).
- Llei 14/2010, de 5 de juliol, sobre les Infraestructures i els Servicis d'Informació Geogràfica a Espanya (*BOE* núm. 163, de 6 de juliol del 2010).
- Reial Decret 452/2012, de 5 de març, que desplega l'estructura orgànica bàsica del Ministeri de Foment i modifica el Reial Decret 1887/2011, de 30 de desembre, pel qual es regula l'estructura orgànica dels departaments ministerials (*BOE* núm. 56, de 6 de març del 2012).
- Resolució de 15 de juliol de 2013, de l'Institut Geogràfic Nacional, per la qual es publica el conveni de col·laboració amb la Comunitat Valenciana per a la producció, actualització i intercanvi d'informació geogràfica (*BOE* núm. 189, de 8 d'agost de 2013).

Legislació autonòmica

- Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (*BOE* núm. 164, del 10 de juliol del 1982). [Reformat per la Llei Orgànica 1/2006, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia.]
- Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià (*DOGV* núm. 133, d'1 de desembre del 1983).
- Decret 170/1985, de 28 d'octubre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre el procediment en la creació de demarcacions funcionals amb incidència territorial (*DOGV* núm. 307, de 21 de novembre del 1985).
- Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre senyalització de vies i de servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana (*DOGV* núm. 509, de 20 de gener del 1987).
- Resolució de 26 d'abril del 1988, de la Direcció General de Producció Agrària, per la qual s'establixen les normes per a la senyalització de les vies pecuàries i dels terrenys sotmesos a règim especial de caça i pesca continental (*DOGV* núm. 824, de 13 de maig del 1988).
- Llei 6/1991, de la Generalitat Valenciana, de 27 de març, de Carreteres de la Comunitat Valenciana (*DOGV* núm. 1516, de 5 d'abril del 1991).
- Decret 58/1992, de 13 d'abril, del Govern valencià, pel qual es regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis (*DOGV* núm. 1775, de 5 de maig del 1992).
- Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana (*DOGV* núm. 2227, de 15 de març del 1994).

MARC LEGAL

- Llei 9/1997, de 9 de desembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Institut Cartogràfic Valencià (*DOCV* núm. 3141, de 12 de desembre de 1997).
- Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (*DOGV* núm. 3334, de 21 de setembre del 1998).
- Resolució de 26 de maig de 2010, del director general del Secretariat del Consell, de la Conselleria d'Indústria, Comerç i Innovació, per la qual es disposa la publicació del conveni de col·laboració entre l'Administració General de l'Estat, mitjançant la Presidència del Consell Superior Geogràfic, i l'Administració de la Generalitat, mitjançant la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, pel qual la Generalitat s'integra en el Sistema Cartogràfic Nacional i s'establixen els continguts del Reial Decret 1545/2007, de 23 de novembre, que afecten esta integració (*DOCV* núm. 6279, d'1 de juny de 2010).
- Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat, de Règim Local de la Comunitat Valenciana (*DOCV* núm. 6296, de 24 de juny del 2010).
- Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell, pel qual es regula el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana (*DOCV* núm. 6465, de 22 de febrer del 2011).
- Llei 5/2014, de 25 de juliol, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge de la Comunitat Valenciana (*DOCV* núm. 7329, de 31 de juliol de 2014).

Legislació europea

- Directiva 2007/2/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de març del 2007, per la qual s'establix una infraestructura d'informació espacial a la Comunitat Europea (Inspire) (*DOUE* L108, de 25 d'abril del 2007).

- Reglament (UE) 1089/2010 de la Comissió, de 23 de novembre de 2010, pel qual s'aplica la Directiva 2007/2/CE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a la interoperabilitat dels conjunts i els servicis de dades espacials (*DOUE* L323, de 8 de desembre del 2010).
- Reglament (UE) 102/2011 de la Comissió, de 4 de febrer de 2011, pel qual es modifica el Reglament (UE) 1089/2010, pel qual s'aplica la Directiva 2007/2/CE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a la interoperabilitat dels conjunts i els servicis de dades espacials (*DOUE* L31, de 5 de febrer de 2011).

Recomanacions dels organismes internacionals

- Recomanació de la UNESCO sobre la protecció de la cultura tradicional i el folklore (1989).
- Declaració Universal de Drets Lingüístics (1996).
- Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural (2001).
- Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries (2001).
- Declaració d'Istanbul (UNESCO, 2002).
- Convenció per a la Protecció del Patrimoni Immaterial (UNESCO, 2003).
- *Manual for the National Standardization of Geographical Names*, del Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics (2006).

CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS

CONSIDERACIONS GENERALS

Predomini lingüístic

El territori valencià es dividix, per raó del predomini lingüístic, en dos zones clarament delimitades per la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la Llei de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, té la competència sobre l'onomàstica oficial de les dos zones lingüístiques. Per això, en l'establiment de les formes dels topònims menors, esta institució ha utilitzat, des dels seus començaments, el criteri de territorialitat lingüística, és a dir, en la zona castellanoparlant tant la part específica del topònim com la part genèrica es representen en castellà, i en la zona valencianoparlant, en valencià. Això no vol dir que per a traçar esta línia divisòria calga cenyir-se a delimitacions administratives, com els límits municipals, sinó a àrees lingüístiques. Així, per exemple, els topònims de la població de Veo, valencianoparlant (tal com establix la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià) s'han d'escriure en valencià, encara que Veo forme part del municipi de l'Alcúdia de Veo, que és castellanoparlant, igual com els de Safra de Villena o altres.

Interferències lingüístiques

Les dos zones lingüístiques de la Comunitat Valenciana no han tingut sempre la mateixa delimitació; àmplies zones valencianoparlants foren repoblades posteriorment per castellanoparlants. El contacte lingüístic ha donat com a fruit la incorporació de valencianismes en la població caste-

llanoparlant i de castellanismes en la zona valencianoparlant. I ja en els últims segles, la castellanització de l'Administració ha tingut una influència decisiva en la traducció o adaptació castellana de la toponímia de la zona valencianoparlant i en la creació de toponímia nova, especialment en les zones turístiques. Cada comunitat lingüística ha deixat la seua empremta toponímica segons la seua manera de parlar i, en el cas de la toponímia turística, també com a conseqüència d'una suposada visió comercial. Per tant, no estem davant de dos zones lingüístiques homogènies, sinó amb interferències que tenen el seu reflex en la toponímia. Esta situació reforça encara més la necessitat de respectar el topònim autòcton en la forma que té en la seua zona d'origen, i també de recuperar les formes valencianes tradicionals.

Codi lingüístic i obres de referència

El criteri general és aplicar el codi ortogràfic castellà en la zona de predomini lingüístic castellà, i el codi ortogràfic valencià en la zona de predomini lingüístic valencià. No obstant això, més avant s'estudiarà amb detall la grafia dels valencianismes presents en la zona castellanoparlant i la grafia dels castellanismes presents en la zona valencianoparlant.

A més a més, la variabilitat de les formes que apareixen en toponímia va lligada molt estretament a la variació dialectal i als diversos parlars vius en el nostre territori, bé valencianoparlants o bé castellanoparlants. Però la codificació ortogràfica actual i la fixació del lèxic en el *Diccionari normatiu valencià* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per al valencià, i en el *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia Española per al castellà, actuen com a elements anivelladors o orientadors entre tota eixa variabilitat. Es tracta de conjuminar dos tendències oposades: d'una banda, la necessitat de preservar la identitat del topònim, i per tant de respectar les formes populars que servixen de referència identificadora, i de l'altra, la necessitat de fixar el topònim segons la tradició oral, però

tenint en compte la tradició escrita i la normativa lingüística pròpia de tota llengua de cultura, ja que els topònims contenen en molts casos paraules del lèxic comú de la llengua que han d'adequar-se a la forma fixada en la normativa. En el marc d'esta dualitat, és convenient fixar gràficament la denominació viva i consolidada per l'ús dels parlants que en tenen un coneixement directe, sempre que la forma no siga considerada excessivament local. En canvi, en el cas específic de la toponímia major, la solució documentada històricament serà la que tindrà més pes a l'hora d'establir una forma normativa.

D'altra banda, l'AVL disposa d'una extensa base de dades de topònims, resultat de les enquestes fetes de manera organitzada i sistemàtica per tot el nostre territori. En part, esta informació s'arreplega en el *Corpus toponímic valencià*, que, juntament amb les monografies que conté la sèrie «Toponímia dels Pobles Valencians», constitueixen la toponímia normalitzada, és a dir, són el punt de referència per a qualsevol estudi, mapa, llista, nomenclàtor, croquis o infografia. I a més, les institucions o els ciutadans poden adreçar-se a l'AVL per a fer consultes sobre qualsevol topònim, encara que no aparega en les obres citades.

A continuació, abans d'explicar els fenòmens concrets que cal normalitzar, tant en una zona lingüística com en l'altra, es tractaran dos temes que presenten dubtes en tot el territori: la presència o absència d'article inicial i la restitució de la preposició medial.

ARTICLE INICIAL

Principi general

La presència o absència d'article inicial ha de ser objecte d'especial atenció. Quan el topònim du incorporat un genèric usat en sentit estricte i en correspondència semàntica amb la realitat, este genèric no va precedit de l'article, si apareix en una llista, un índex o un mapa: *rambla de la Viuda, racó Verd*. En canvi, sí que ha d'anar precedit de l'article quan apareix contextualitzat dins d'un text: *Visitem la rambla de la Viuda; Té una casa al racó Verd*.

Quan el topònim no va introduït per un genèric en sentit estricte o este s'ha fossilitzat, com en el cas de *la Vila Joiosa*, s'ha de tindre especial cura a no obviar cap article inicial, ja que la seua absència pot desfigurar el topònim: *el Barranquet* (partida), *els Quatre Camins* (barri).

Manteniment de l'article inicial

A l'hora de fixar un topònim, l'article inicial es manté:

- a) Davant de noms de nuclis o entitats de població que l'hagen conservat:

el Camp de Mirra
el Cabanyal

- b) Davant del genèric que constituïx per ell mateix el nom de lloc:

la Masia
el Tossal

CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS

- c) Davant d'un genèric que ha experimentat un canvi semàntic i ja no actua com a tal, és a dir quan el topònim ha perdut el seu caràcter descriptiu:

la Font del Pi (caseriu)
el Racó de Santa Marta (barri)
el Barranc del Bouet (paratge)
la Font Amarga (partida)

- d) Davant del nom de les partides, sempre que els corresponga:

l'Alborgí
la Solana
la Serratella
les Davallades

Supressió de l'article inicial

Per a la senyalització en mapes, vies o carrers, o per a l'elaboració de llistes de topònims, es prescindix d'introduir l'article inicial en els casos següents:

- a) Davant dels topònims formats per «genèric + nom propi», sempre que el genèric siga usat en sentit primari o literal:

Pont de l'Estret

Font Amarga

- b) Davant de noms de lloc d'habitació unifamiliar (cases, masos, xallets, vil·les, etc.) quan el genèric no siga omissible i duga un complement:

- Mas Roig
- Casa dels Lleus

PREPOSICIÓ MEDIAL

Com a norma general, convé restituir la preposició medial *de* en els topònims en què col·loquialment s'ha emmudit, especialment si es conserva l'article medial:

camí de la Mar
camí de l'Om Blanc
senda de l'Ametla
senda dels Cinc Germans
carrer de les Moreretes
plaça de l'Ajuntament

No obstant això, en els casos de verdadera aposició no s'ha d'afegir la preposició, ja que desfiguraria el topònim:

font Catina (Ontinyent), *ino* *font de la Catina
font Caramela (Cervera del Maestrat), *ino* *font de la Caramela

Si la part específica del topònim és un adjectiu, un número o una lletra, el topònim no presenta la preposició:

alqueria Llonga
alt Redó
carrer 3
carrer L

En molts casos el nom dels equipaments, dotacions, polígons industrials, urbanitzacions, centres educatius, culturals i esportius, etc., no presenta la preposició medial. En este cas l'article de la part específica s'escriu en majúscula perquè ha quedat dessemantitzat:

CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS

IES La Vila-roja

IES L'Estació

poliesportiu La Garrofera

polígon industrial El Pla de Sant Vicent

urbanització Les Aigües

ZONA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC VALENCIÀ

Noms comuns

Qüestions fonètiques

Respecte a les diverses variants formals amb què es pot trobar una mateixa paraula, cal respectar sobretot les que tenen una certa tradició escrita i són arreplegades en els diccionaris, especialment el *Diccionari normatiu valencià* de l'AVL i el *Diccionari català-valencià-balear* d'Alcover-Moll (v. l'apartat de «Dialectalismes, arcaïsmes i variants formals»).

En canvi, cal considerar fenòmens merament fonètics les modificacions habituals de la parla de la zona, la normalització dels quals, d'acord amb la grafia usual, no desfigura el topònim. Per tant, no s'han de reproduir ortogràficament els fenòmens especificats tot seguit.

Consonantisme

1. Betacisme: *jovera* [dʒoβéra].
2. Apitxament: *germà* [tʃermá].
3. Ieisme: *palla* [pája].
4. Palatalització: *setze* [séttʃe], *tots* [tótʃ], *límit* [límitʃ], *sénia* [séɲa].
5. Despalatalització: *peix* [péjs].
6. No realització de [j] en el grup *ix*: *peix* [péj].
7. Elisió de la [ð] de les terminacions *-ada*, *-ador*: *collada* [koʎá], *abocador* [abokaór].

CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS

8. Sonoritzacions: *portitxol* [portidʒól].
9. Elisió de la [ð] en posició intervocàlica: *cadira* [kaira], *madur* [maúr], *seda* [séa], *roda* [róa].
10. Elisió de la [ɣ] en posició inicial o intervocàlica: *guarda* [wárða], *agulla* [aúla].
11. Elisió de les consonants líquides [l] o [r]: *altre* [átre], *arbre* [ábre].
12. Elisió de la [b] davant d'alveolar fricativa: *obscur* [oskúr].
13. Emmudiment de la [r] en posició final: *calor* [kaló], *dolor* [doló], *diners* [dinés].
14. Emmudiment de les consonants oclusives precedides de nasal en posició final: *camp* [kám], *pont* [pón], *sant* [san].
15. Deslabialització de [m]: *comte* [kónte], *tramvia* [tranvia].
16. Afegiment de consonants adventícies:
 - t final: *geni* [dʒénit], *gremi* [grémit];
 - r/l: *compte* [kómter].
17. Metàtesis: *compra* [krómpa].
18. Vacil·lacions [l] / [r]: *algoleja* [arɣolédʒa].
19. Davant la dualitat *tl/tll*, es respectarà la pronunciació de la zona: *batle*, *ametla*, etc.

Vocalisme àton

1. Obertures:
 - de e: *encantats* [aŋkantáts], *escala* [askála], *estret* [astrét], *eixida* [ajíða], *terròs* [tarós], *gegant* [dʒaɣánt], *soterrani* [sotaráni];
 - de i: *vidrier* [vedriér].
2. Tancaments:
 - de a: *rajola* [redzóla], *sant* [sent];

- de e: *genoll* [dʒinól], *menjador* [mɪndʒaðór];
 - de o: *embotit* [embutít], *Joan* [dʒuán], *socarrat* [sukarát].
3. Assimilacions: *serra* [séɾɛ], *cova* [kóvo].
 4. Elisions: *veritat* [vitát], *regió* [redʒó], *quaranta* [koránta].
 5. Diftongació inicial: *obert* [awbéɾt].
 6. Metàtesis: *aigua* [áwja], *enamorats* [anemoráts], *pimentó* [pemintó], *llonganissa* [λaŋgonísa].
 7. Vocals eufòniques: *Xàtiva* [ajjátiva], *ximenera* [ajjimenéra].

Accentuació

Accentuació de *é/è*: caldrà accentuar segons la pronunciació de la zona: *francés, sénia, Novetlè*.

Aglutinacions

En algunes ocasions, una seqüència formada originàriament per dos elements acaba sent una única paraula; això passa quan un dels dos accents principals es perd. En alguns casos este fenomen ve propiciat pel fet que el primer element acaba de la mateixa manera que comença el segon, però pot donar-se també en uns altres contextos.

S'acceptaran aquelles aglutinacions consolidades en el temps, és a dir, aquelles que tenen tradició oral o escrita; en canvi, no s'acceptaran els casos que simplement són el resultat d'una parla poc acurada, ni aquells altres en què els parlants encara tenen consciència de l'existència de dos mots diferents. Algunes de les estructures més freqüents són les formades per:

«nom + adjectiu»: *Capnegret, la Covalta, alt de Fontcalent*

«nom + nom»: *mas de Vallterra*

«nom + preposició + nom»: *camí del Capdebou*

«verb + nom»: *barranc de Trencacaps, Buida-sacs, cases de Cantallops*

«numeral + nom»: *el Mig-almud*

Convé recordar que el terme nou ha de seguir les regles ortogràfiques com qualsevol altra paraula independent, especialment aquelles referides a l'ús del guionet.

Qüestions morfològiques

El gènere

Certes paraules acabades en *-or* admeten tant el gènere masculí com el femení, com ara: *el temor / la temor, el color / la color*, etc. Altres paraules també admeten els dos gèneres: *el mar / la mar*, etc. Caldrà respectar sempre el gènere que s'use tradicionalment en el topònim.

Alguns mots que pertanyen al lèxic comú han canviat modernament de gènere, en la majoria de casos per castellanització. Quan van precedits d'article, s'usarà la forma del gènere que normativament els corresponga: *la calor, la dent, la marjal, la remor, la resplendor, la suor, els afores, el dot, el marge, el regle*. Estos canvis són bastant recents i, per tant, serà molt estrany trobar-los en topònims tradicionals; on poden aparéixer és en topònims de recent creació, que encara no estan prou consolidats. Només es deixarà d'aplicar el criteri si afectara greument la fisonomia del topònim.

També hi ha mots que tenen un significat diferent segons que s'usen en masculí o en femení: *el vall / la vall, el canal / la canal*. Caldrà assegurar-se que es posa el gènere que respon al significat del mot.

Sufixos

Quant al sufix *-ero* aplicat a persones (noms d'oficis, gentilicis, sobrenoms, etc.), encara que és molt viu, els parlants valencians no l'apliquen sistemàticament en tots els casos, ni en totes les zones a les mateixes paraules. Així, al costat de formes com *el cartero, el pedrero, l'agullero*, trobem *el carreter, el botiguer, el cadirer, el cavaller, el carboner, el pastisser*. Per este motiu, es pot admetre el sufix *-ero* en paraules més o menys fossi-

litzades, com ara malnoms i noms de professions actualment desaparegudes (*el salsero, el pansero, el dulero, el bolangero, el tintorero*). En canvi, s'ha de regularitzar la terminació *-er* en noms d'oficis actuals o identificables per la majoria de la població i en el cas dels gentilicis (*el carter, el vaquer, el benisser, el picanyer*).

Igualment, cal mantindre la diferència entre el masculí i el femení en els topònims que presenten el sufix *-iste*: *barranc del Dentiste, tancat de la Modernista*. Tampoc és necessari alterar el sufix *-iment* quan siga viu en la zona: *naiximent de la Cava*.

També caldrà respectar tant la terminació *-al* com *-ar* dels col·lectius botànics: *palmeral, carrascal, taronger, ullastrar, llentiscles*.

L'article

En el territori valencià s'usa majoritàriament l'article general. Al nord de Castelló, però, és viva la forma antiga del masculí singular *lo* (que s'apostrofa davant de mot començat per vocal i es contrau amb les preposicions *a, de, per*: *al, del, pel*) i del masculí plural *los* (que es contrau formant *als, dels, pels*). Este article el trobarem, per tant, en molts topònims en posició inicial, i caldrà respectar-lo, llevat del nom de nuclis de població (pobles, llogarets, caserius, etc.), en què s'ha d'adoptar l'article general: *el Boixar*. Quan en estes zones l'article no siga inicial sinó medial, farem la contracció si va precedit de preposició: *pujada al Bovalar, racó del Bovalar*, però *Canet lo Roig*.

El mateix criteri de manteniment de l'article usat en la zona del topònim s'ha d'aplicar als casos de l'article salat *es, sa, es, ses*, viu en algunes localitats de la Marina, que cal apostrofar o contraure d'acord amb les prescripcions normatives:

- a) El masculí singular es s'apostrofa davant de mot començat per vocal i es contrau amb les preposicions *a, de i per* (*as, des, pes*): *s'Ull de sa Font, sa Lloma des Galer*.

CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS

- b) El femení singular *sa* s'apostrofa davant de mot començat per vocal que no siga *i* o *u* àtones: *s'Era, racó de s'Era, s'Ombria, ses Penyes de s'Ombria*.
- c) El masculí plural es no s'apostrofa, però es contrau amb les preposicions *a, de i per* (*as, des, pes*): *sa Caseta des Moros*.
- d) El femení plural *ses* no s'apostrofa ni es contrau: *ses Foies, racó de ses Foies*.

També pot aparèixer en topònims de zones on ja no és viu; en este cas l'article s'aglutina a la paraula següent: *Sacoma, Safont*.

Qüestions lèxiques

Dialectalismes, arcaïsmes i variants formals

En la part específica del topònim, s'han de respectar els mots populars genuïns encara que no es troben en els diccionaris usuals, sempre que no siguin simples realitzacions fonètiques vulgars com les esmentades en l'apartat anterior «Qüestions fonètiques». En els casos de dobles formals entre dos o més variants, s'ha d'usar la forma viva del topònim (*àguila / àliga, anouer / anoguer, cadolla / codolla, estrela / estrella, fenoll / fonoll, mangrana / mangrana, naixement / naiximent, paradís / paraís, romer / romaní, sester / sister*).

També s'han de respectar els genèrics populars, encara que siguin arcaïsmes o estiguen restringits a una zona geogràfica reduïda: *coll, colllet* 'muntanyeta de poca elevació'; *mitjà* 'zona conreada entre dos zones ermes'; *morro, morral* 'punta, roca prominent'; *arrabassada* 'terreny erm transformat en camp de conreu'.

Castellanismes

Cal respectar els castellanismes propis del parlar habitual de la zona que han quedat fossilitzats en la part pròpia del topònim, però escrits amb

ortografia valenciana (*collado, colmo, don, donya, judio, rúbio, sima, xarco*, etc.). A l'hora d'aplicar este criteri, es plantegen alguns problemes quan s'han de grafiar els sons estranys al nostre sistema fonològic, especialment quan la grafia castellana ens és molt familiar:

- a) So [θ]. Es tracta d'un so que els valencianoparlants adaptem en [s]. Per tant, esta seria l'adaptació gràfica lògica; però, quan este so està representat en castellà amb la grafia *c*, és preferible mantindre-la (*cerdo* i no *serdo*, *cerro* i no *serro*, *ciego* i no *siego*, *palàcio* i no *palàs-sio*, etc.). No obstant això, quan el so [θ] està representat en castellà per la lletra *z*, s'ha d'adaptar en *s* per a evitar errors de lectura (*surdo* i no *zurdo*, *maiorasgo* i no *maiorazgo*).
- b) So [x]. Este so, a diferència de l'anterior, ha penetrat notablement en la fonètica valenciana. L'adaptació antiga en [k] ja no se sol fer actualment; per tant, cal mantindre la grafia castellana que correspon a este so: *mas de Pajarín, el Cortijo*.

Un cas diferent són els castellanismes habituals que no contenen sons estranys al nostre sistema i que es diferencien molt poc del valencià, de tal manera que la correcció de la grafia no desfigura el topònim. Com a criteri general, cal normalitzar estes paraules: *advocat* [aboɣát], *cubs* [kúbos], *vila* [víla], *villa* [víla], *pic* [píko], *càrcer* [kársel], *corba* [kúrva], *racó* [riɲkó].

A l'hora d'aplicar este criteri, cal distingir entre el genèric i la part específica del topònim. En general, s'han de mantindre els castellanismes que constitueixen la part pròpia del nom de lloc (*collet de la Buitrera*), llevat que la diferència siga mínima (*alts del Comte* i no *del Conde*). En canvi, s'han de traduir els castellanismes de la part genèrica (*pic de l'Àliga* i no *pico*).

Noms de persona

Noms de persona d'origen valencià

Dialectalismes i arcaïsmes

Cal escriure les formes dialectals i les variants dels noms de persona (prenoms, cognoms i sobrenoms) en la forma que tinga el topònim: *Salvador / Vaoro, Joan / Joano, Berenguer / Belenguer /, Gener / Giner, Piferrer / Pifarré*.

D'altra banda, com a criteri general, es podrà mantindre la grafia arcaïca *-ch* [k] en posició final en els cognoms que formen part de topònims, sempre que presenten sistemàticament este dígraf, com ara *March* o *Doménech*. En este cas, s'ha de parar atenció al fet que la pronúncia genuïna és amb consonant velar i no amb palatal. Això no obstant, també es considera correcte aplicar en estos casos la doctrina general d'escriure'ls sense la *-h* final, ja que és muda.

Grafies no normatives

Molts cognoms d'origen valencià presenten grafies estranyes al codi ortogràfic actual: *Chordà, Dols/Dolz, Monfort*. Estos casos s'han de regularitzar ortogràficament com si es tractara de paraules comunes: *Jordà, Dolç, Montfort*.

Noms de persona d'origen no valencià

Prenoms

Els prenomes de la zona valencianoparlant tenen un alt grau de castellanització: *Adolfo, Eugenio, Juan, Quiterio*, i així es reflectix en la toponímia, on són absolutament majoritaris. Però si tenim en compte que una part notable dels prenomes castellans només es diferencien del nom valencià per la presència d'una *-o* final, i amb la voluntat d'avançar en la recuperació

de la forma valenciana dels noms de persona, els prenomes d'origen castellà —per coherència amb el que s'ha dit anteriorment per als castellanismes lèxics de recent introducció en el valencià— s'han d'adaptar al valencià sempre que esta adaptació no represente la més mínima possibilitat de confusió en la identificació del topònim: *Adolf, Eugeni, Joan, Quiteri*. Quan l'escriptura en valencià podria induir a error en la identificació del topònim, s'ha de conservar la forma castellana: *cases de Don Bernardo*.

Cognoms

S'han d'escriure amb l'ortografia originària aquells cognoms castellans que han entrat més modernament en la nostra zona lingüística i que, a més, encara es poden associar amb la família que ha donat origen al topònim. En canvi, s'han d'escriure amb ortografia valenciana els cognoms que tenen una tradició d'adaptació en la nostra llengua: *Martines, Peres, Munyós, Asnar*, o els que ja no s'associen amb la família de què provenen.

Respecte de l'accentuació, els cognoms incorporats a la toponímia s'accentuaran a la valenciana si no contenen grafies castellanes, encara que el cognom siga d'origen castellà: *Palàcios*. Si contenen grafies estranyes al codi ortogràfic valencià, es mantindrà l'accentuació castellana: *Ibáñez, González*; però, si hi ha una adaptació a les grafies valencianes, l'accentuació ha de seguir les regles del valencià: *Ibanyes, Gonçales*.

Sobrenoms

S'han d'escriure amb ortografia valenciana: *el Pequenyo, el Catxorret*. Quan contenen sons estranys al nostre sistema fonològic, s'ha d'aplicar el mateix criteri que en els castellanismes lèxics.

Noms de nuclis de població

Respecte als noms de nuclis de població (llogarets, riuraus, ravals, caserius, masos, etc.) inferiors al municipi que tenen nom tradicional en va-

lencià i s'han castellanitzat en instàncies administratives, cal restituir-los la forma autòctona, fins i tot si la forma castellanitzada ha esdevingut habitual: *Poublanc* i no *Pozoblanco*.

Regularització ortogràfica de topònims valencians d'origen àrab

A l'hora de fixar un topònim valencià d'origen àrab, cal seguir els mateixos criteris ortogràfics que apliquem normativament en el lèxic comú de la mateixa procedència, tenint en compte, per tant, que la representació dels sons fricativs alveolars sord [s] i sonor [z] es resol gràficament de la manera següent:

- En posició inicial trobem sempre [s], que cal representar gràficament com a s: *la Soraifa, pla de la Saïdia*.
- En posició intervocàlica:
 - [s] es representa amb ss: *el Massil, torre de Rassef*.
 - [z] es representa amb s: *el Mosèrec, séquia de l'Alqueresia*.
- Darrere de consonant:
 - [s] es representa amb s: *barranc de Benicapsell*.
 - [z] es representa amb z: *el Manzem*.
- Davant de consonant s'usa només la grafia s: *camí d'Alàsquer, Biniesma*.
- En posició final trobem sempre [s], representada gràficament com a s: *Algirós, Daimés*.

ZONA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC CASTELLÀ

Noms comuns

La problemàtica de la normalització toponímica de la zona castellano-parlant va lligada a l'existència d'una diversitat de parlars amb característiques diferents a les del castellà estàndard. Això, unit a la influència notable del valencià i de l'aragonés, sobretot en algunes comarques, fa que esta zona siga molt heterogènia i plantege alguns dubtes quan ens enfrontem al procés de fixació dels topònims.

L'Alt Millars, l'Alt Palància, la Foia de Bunyol i part de la Canal de Navarrés constituïxen una gran zona amb característiques castellanoaragoneses; en canvi, a la Vall de Cofrents es donen algunes característiques manegues, i en la zona del Vinalopó i el Baix Segura es deixa sentir la influència del murcià. A més, en alguns municipis de la Canal de Navarrés (Énguera, Anna, Xella, Bolbait i Navarrés), es donen alguns fenòmens, com l'obertura de les vocals o la convivència de l'alveolar sorda i la sonora, que fan d'esta zona un espai singular i diferenciat respecte de la resta. Ara bé, el fenomen que està més vegades present, encara que no amb la mateixa incidència en tots els punts, i que podria ser el més representatiu d'este territori, és el *seseo*.

Com a criteri general, cal destacar que l'*Ortografia de la lengua española* i el *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia Española han de ser el punt de referència obligada. El castellà compta amb una tradició de normalització i unificació ortogràfica de segles, que fa que la variabilitat existent en la parla popular es reduïska, en la major part dels casos, a una

única forma admesa normativament. Ara bé, caldrà tractar com a casos específics les formes arcaïques, dialectals o de procedència no castellana que apareguen en la toponímia.

Qüestions fonètiques

Seguint els mateixos criteris ja explicats en el capítol referit a la zona valencianoparlant, a l'hora d'escriure els topònims no s'han de tindre en compte les modificacions habituals dels diferents parlars de la zona, la regularització de les quals, d'acord amb la grafia usual, no desfigura el nom de lloc. En canvi, caldrà ser respectuosos amb les diferents formes degudes a fenòmens genuïns, arrelats i tradicionals de la zona estudiada, explicables per arcaïsmes o per influències històriques diverses (mossarabismes, valencianismes, aragonesismes, etc.).

Considerarem fenòmens merament fonètics els usuals de la parla col·loquial, la normalització dels quals, d'acord amb la grafia normativa, no impedisca la identificació clara del topònim. Este criteri serà vàlid per a tots els mots, inclosos els préstecs valencians adaptats que hagen patit les modificacions pròpies de la fonètica de la zona (que s'escriuran, per tant, amb ortografia castellana). En conseqüència, s'han de restituir les grafies correctes en els mots afectats pels fenòmens que s'indiquen en els apartats següents.

Consonantisme

1. Elisió de *d* intervocàlica: *cadena* [kaéna], *maduro* [maúro]; també en els participis passats: *cortado* [kortáo], *cortada* [kortá].
2. Caiguda o transformació de *d* implosiva en *l*: *pared* [paré], *ataúd* [ataúl].
3. Caiguda de *d* inicial: *docena* [oθéna].
4. Elisió de *g* intervocàlica: *migaja* [mjáxa].

5. Aspiració o caiguda de *s* implosiva: *los gatos* [lo(h)gáto(h)], *usted* [u(h)té], *huésped* [gwé(h)pe].
6. Aspiració de *f* inicial: *fuelle* [xwénte], *fuerte* [xwérte].
7. Aspiració de *h*: *hundida* [xundiða], *hondo* [xóndo].
8. So [j]: apareix en els préstecs valencians, encara que hagen patit una adaptació morfològica [kujjín], [kájja], [kújja], [kajjón], [péjj], etc. En estos casos, atés que es tracta d'un so estrany al castellà, cal mantindre la grafia x pròpia del valencià: *coixin*, *caixa*, *cuixa*, *caixón*, *peix*.
9. Afegiments de consonants: *mucho* [múntʃo], *mechero* [mentʃéro].
10. Metàtesis: *pared* [paðér], *Gabriel* [graβjél].
11. Equivalències acústiques: *bueno* [gwéno], *aguja* [aβúxa], *boñigo* [mojígo].
12. Palatalització de *n*- seguida de semivocal o de *u*: *nieve* [néβe], *nieta* [néta], *nudo* [núðo].
13. Reduccions de grups cultes: *Ignacio* [ináθjo], *accidente* [aθiðénte], *doctor* [dotór], *objeto* [oxéto].
14. Leisme: *gallina* [gajína], *calle* [káje]... Confusió de *pollo* / *poyo* [pójo], *callado* / *cayado* [kajá(ð)o].
15. Seseo: *cocina* [kosína]; *casa* / *caza* [kása]. En algunes zones, com ara la Cana de Navarrés, el seseo va acompanyat de distinció entre sordes i sonores: *ceniza* [seníza], *lazo* [lázo], *narices* [narízes], *once* [ónze]. El fenomen del seseo té una gran importància, ja que es troba present en gran part de la zona castellanoparlant. Com a criteri general, en els mots castellans o d'una altra procedència, però adaptats a la fonètica castellana, s'han d'adoptar les formes normatives dels diccionaris castellans, així: *azúcar* [asúkar], *cacera* [kaséra].

16. Distinció entre [s] i [z]. Esta distinció, que s'ha perdut en el castellà estàndard, es dóna tant en els sons que en el castellà general corresponen a [s] com en els que corresponen a [θ]; per tant, hi ha present una forma de seseo. Este és un seseo diferent del seseo general, ja que no s'ha perdut la distinció entre sordes i sonores que existia antigament en algunes zones. Així, podem trobar [páso], [wéso], [séna], [kása], [bráso], etc., i també [káza], [pézo], [kozína], [vezíno], [pózo], [almwérzo], etc. Com a criteri general, s'ha d'aplicar el codi ortogràfic castellà tant a les paraules castellanques, siguen arcaïsmes, aragonesismes, etc., com a les paraules opaques i a les valencianques adaptades fonèticament o en les quals hi ha coincidència de sons valencians i castellans.
17. Distinció entre [b] i [v]. En alguns mots castellans trobem esta distinció segons les lleis de fonètica històrica romànica i no segons l'ortografia del castellà modern: *beber* [bevér], *taberna* [tavéna], etc. Cal grafiar-los d'acord amb l'ortografia actual castellana. En valencianismes no adaptats, mantindrem la grafia original, *cavall* [kavaλ], mentre que els topònims opaques s'han de grafiar segons la seua pronunciació.
18. Els manlleus valencians amb [dʒ] s'adapten amb [tʃ], i per tant cal grafiar-los amb *ch*: *bachoca* [batʃóka], *choc* [tʃók], *cheniva* [tʃeníva], *feche* [fétʃe].
19. Els manlleus valencians que presenten sons i aplecs consonàntics en posició final impropis de la fonologia del castellà, s'han de grafiar seguint l'ortografia castellana, però mantenint les formes dels topònims: *capoll* [kapóλ], *churlit* [tʃurlít], *vall* [báλ].

Vocalisme

1. Assimilacions i dissimilacions entre vocals àtones: *sepultura* [sepoltúra], *teniente* [tinjénte], *bicicleta* [beθikléta], *instituto* [es-titúto], *oscuro* [eskúro].
2. Síncopes: *buenísimo* [bwenízmo], *grandísimo* [grandízmo], *muchísimo* [mutjízmo].
3. Monoftongacions: *paciencia* [paθénθja], *continuo* [kontino], *Eufemio* [ufémjo].
4. Diftongació de vocals en hiat: *real* [rjál]. També quan el hiat és produït per la caiguda de *-d-*: *bojado* [boxáw] 'boixat', *pedazo* [pjáθo].
5. Metàtesis: *nadie* [nájðe].
6. Modificacions de la vocal tònica: *aceite* [aθájte], *peinado* [pajnáo].
7. Presència dels sons [ó], [é], que cal grafiar amb el codi ortogràfic castellà: *barranco del Piloto* [pilotéro], *Gorga* [górgo].
8. Harmonia vocàlica, almenys de *-a* > [o]: [kóno], [pilóto]. Caldria grafiar *cova*, *pilota*.
9. Diftongació en préstecs valencians: *piñuelo* [piɲwélo] 'pinyol', *frisuelo* [friswélo] 'fesol'.

Accentuació

Desplaçaments accentuals: *maestro* [máestro], *tío* [tjó], *baúl* [báwl], *caída* [kájða].

Qüestions morfològiques

El gènere

En alguns casos, el gènere d'alguns substantius varia en certs parlars respecte al normatiu del castellà, bé siga per arcaisme o aragonesisme, bé

per influència valenciana, evident en els casos de manlleu no adaptat: *la vall, la marjal...* També apareixen substantius o adjectius amb doble gènere: *dominanta, estudianta, governanta...*, o substantius amb moció de gènere amb matisos significatius o expressius diferents: *cabeza / cabezo*, etc. Cal respectar el gènere d'estos mots en els topònims segons l'ús popular.

El nombre

En els mots acabats en [i], en què l'ús del castellà estàndard presenta vacil·lacions, s'han de respectar els plurals populars en [is]: *jabalís*.

La formació del plural en els valencianismes presents en la toponímia de la zona castellanoparlant es fa de manera distinta segons els casos: seguint les normes castellanques (*los Filloles*) o seguint les normes valencianques (*Picapins*). El criteri ha de consistir a respectar sempre la forma d'estes paraules segons l'ús que es fa en el topònim.

Sufixos

Cal mantindre sempre el sufix que presenta el topònim. Unes vegades trobarem el sufix *-et* (*olmet, carrascalet, corralet, burriquet*) i d'altres el sufix *-ete* (*Pascualete, Rafelete*), etc.

L'article

A l'hora d'utilitzar l'article, s'han de seguir les normes ortogràfiques pròpies del castellà. Tenint en compte que en castellà l'article determinat no s'apostrofa, a pesar que en la parla popular es realitza l'elisió vocàlica, no s'han d'apostrofar els valencianismes començats per vocal: *La Ereta, La Horteta, El Espinet*.

Pel que fa a les construccions de preposició més article, s'han d'usar les normatives del castellà: *al, del*. En este sentit, s'han de normalitzar les contraccions col·loquials: [pa] *para el*, [po] *por el*, però no [ka] *casa de*.

S'han de respectar les construccions «*lo + (de) + (article) + antropònim*» en les zones on són habituals: *Lo de Insa, Lo Candel*.

Qüestions lèxiques

L'aspecte més destacable del lèxic de les comarques castellanoparlants és l'abundantíssima presència de dialectalismes, arcaïsmes, mossarabismes, valencianismes, aragonesismes, etc. Independentment de la procedència de la paraula, en general, cal mantindre la forma que presenta el topònim popularment i representar-lo amb el codi ortogràfic castellà.

Dialectalismes i arcaïsmes

Com a norma general, respectarem en toponímia totes les formes lèxiques que no representen una simple realització fonètica col·loquial, la normalització de la qual no implica una deformació del topònim. Per tant, respectarem no sols els dialectalismes que apareixen en el diccionari de la RAE (*bajoca, baladre, barral, fuchina, garrofera, milocha, pansa, puncha, royo, tollo, tozal*, etc.), sinó també els que no hi apareixen: *bachoca, cinglo, falz, gambiteo, haje, hajina, hardacho, hiemo, husta, merendera, tocote, zabón, zuro, sucre*, etc.

Valencianismes

Els valencianismes de la zona castellanoparlant presenten diferents situacions: sense adaptar (*Capoll*), adaptats fonèticament (*balsa del Conil*) o adaptats morfològicament (*El Fustero*). S'ha d'aplicar l'ortografia castellana en tots els casos, excepte quan eixa aplicació pugua induir a error en la pronunciació. Quan el topònim presenta el so [j], adaptat fonèticament en [s] o no, per no desfigurar el topònim s'ha de mantindre l'ortografia valenciana de la paraula (*El Quixal, La Boixa*) o la del so (*El Pixarrón*).

Aragonesismes

Les parles de base castellanoaragonesa es caracteritzen per la presència de trets aragonesos i valencians que funcionen com a substrat o adstrat del castellà. El lèxic aragonés que s'ha conservat en la toponímia de l'Alt Millars, l'Alt Palància, la Serrania i la Canal de Navarrés és abundant i cal respectar-lo i preservar-lo. Així, ens trobarem formes com *llatonero*, *zuro*, *aljezar*, *gorgo* o *royo*, que cal escriure sense cap tipus de modificació o adaptació.

Noms de persona

Noms de persona d'origen castellà

S'han de mantindre les formes dialectals i les variants dels noms de persona, tant en prenom com en cognoms i en sobrenoms, que cal escriure segons la forma que tinga el topònim. En canvi, cal regularitzar les variants formals de caràcter estrictament col·loquial: *corral de Rafaelico*, però *barranco de Gabriel* [graβjél].

Noms de persona d'origen no castellà

Prenoms

En la zona castellanoparlant trobem un grup reduït de prenom valencians en topònims molt antics i arrelats, que s'han d'escriure d'acord amb l'ortografia castellana: *corral de Chimo*, *corral de Blay*.

Cognoms

Pel que fa als cognoms d'origen valencià, s'han d'escriure com s'usen en la zona: *Roig*, *Reig*, *Ripoll* o *Ripol*, *Correger* [korexér], *Cerdán*, etc.

D'altra banda, s'ha de mantindre la grafia arcaica *-ch* [k] final en els cognoms que formen part de topònims, sempre que presenten sistemàticament este dígraf, com ara *Vich, Doménech*. Tanmateix, també es considera correcte aplicar en estos casos la doctrina general d'escriure'ls sense la *-h* final, ja que és muda.

Sobrenoms

Tenint en compte que habitualment es tracta de paraules comunes o de noms de persona lexicalitzats que han adquirit marca de gènere o de nombre, s'han de grafiar seguint els mateixos criteris que en l'adaptació de paraules comunes, és a dir, respectant la forma i utilitzant el codi ortogràfic castellà: *La Flara, El Lorchano, casa de Pamblanc*.

CRITERIS D'ESCRITURA, TRADUCCIÓ I RETOLACIÓ

CONSIDERACIONS GENERALS

En este capítol es presenten una sèrie de criteris sobre qüestions formals que cal tindre en compte a l'hora de plasmar els topònims, prèviament normalitzats segons les directrius exposades en el capítol anterior, en un text, un rètol o un mapa. També s'establixen algunes pautes en relació amb la traduïbilitat o no dels topònims i antropònims.

MAJÚSCULES I MINÚSCULES

Les majúscules en els textos

Quan el topònim apareix en l'interior d'un text, el genèric (un nom comú), els articles i les preposicions s'escriuen en minúscula. Només s'escriuen en majúscula quan el context ho requerix, és a dir, a principi de paràgraf, després de punt, després dels signes d'interrogació i d'exclamació i després de punts suspensius.

Aneu al forn del carrer Major, al costat de la plaça de l'Ajuntament.
Alguns dels paratges més interessants i representatius són l'ermita de Sant Esteve i el barranc dels Tarongers.
Este cap de setmana anirem a l'Alfàs del Pi.

Però:

El barranc de Morera és un lloc que cal visitar.
La Costera oferix paisatges molt interessants.
L'Olleria és un poble molt conegut.

Cal tindre en compte el cas especial dels genèrics que constitueixen la part pròpia del topònim. En este cas, s'escriuen en majúscula perquè són un fragment del nom propi:

Cal aparcar en el carrer de la Senda del Pleit.
La carrera passarà per l'avinguda de la Serra de Mariola.
Les últimes pluges han fet malbé el camí de la Font del Terròs.

Els genèrics que no tenen cap complement també van en majúscula:

la Lloma
el Tossal

En el cas de topònims castellans en textos en valencià, l'article medial, si n'hi ha, s'ha d'escriure en majúscula i no s'ha de contraure, pel fet que s'entén que està dins de la part específica del nom de lloc:

Vivim en el carrer d'El Puerto de Santa María.
Continua per l'avinguda de La Roda.
Visitarem el parc de La Orotava.

Quan es tracte de noms de municipi en valencià en un text en castellà, l'article s'escriu amb majúscula inicial:

Vivo en El Ràfol d'Almúnia.
Trabajan en L'Elia.

Les majúscules en els rètols

Els articles i els genèrics inicials dels topònims que encapçalen un rètol (en plaques, senyals, etc.) s'escriuen amb majúscula inicial:

L'Ènova	Pont del Salt del Bou
L'Olleria	Font del Raboser
La Jana	Riu Verd
La Salzadella	Barranc de la Batalla
L'Arenalet	Barranc de la Fos
Pont Nou	Rambla de la Viuda
Pont Vell	Carrer Major

Les majúscules en els mapes

En els mapes s'utilitzarà el criteri cartogràfic en la representació dels topònims, segons el qual van en majúscula:

- a) Tots els substantius i adjectius del nom de lloc, tant de la part genèrica com de la part específica del topònim:

Punta del Racó Calent

- b) També si el topònim està constituït únicament per la part genèrica:

Cementeri

Polígon Industrial

- c) Els articles aglutinats:

Sacoma

Enroig

- d) Els articles inicials de topònims de la zona castellanoparlant:

Los Pedroches

- e) Els elements *tio*, *don* i altres de semblants que acompanyen molts noms de persona:

Casa del Tio Canya

Casa de Don Bernardo

- f) L'article medial quan forma part del nom d'una entitat privada, com una finca particular, una urbanització o un polígon industrial, sempre que no vaja després de la preposició *de*:

Centre Comercial El Teler

Polígon Industrial dels Vents

Polígon Industrial El Pla

Restaurant L'Alforí

Urbanització Les Aigües

Zona Recreativa La Pedrera

- g) Les preposicions que apareixen com a primer element del topònim o com a primer element de la part pròpia del topònim:

Darrere del Castell
Camí de Darrere del Castell

- h) L'article inicial dels noms en castellà dels nuclis de població quan estan inclosos en el nom d'una via de comunicació de sentit direccional:

Camí de La Cuba

Però s'escriuen en minúscula:

- a) Els articles i les preposicions medials, connectors entre el genèric i la part pròpia del topònim, tant en la zona castellanoparlant com en la zona valencianoparlant:

Serra de les Agulles
Sierra del Caballón

- b) L'article inicial dels topònims en valencià:

la Pobla Llarga
lo Bovalar
sa Figuera

- c) El segon component d'un nom compost unit al primer amb guionet:

Vila-real
Mira-rosa

- d) L'article personal:

Ca la Maria
Casa d'en Tomàs
la Font d'en Carròs

ÚS DEL GUIONET

Pel que fa a l'ús del guionet, tractarem els topònims com si foren paraules comunes i, per tant, els escriurem amb guionet:

- a) Els numerals compostos, per a unir les desenes i les unitats, i les unitats i les centenes; però s'escriuen sense guionet els derivats d'estes paraules:

barranc del Vint-i-u
la Vint-i-huitena
rambla de les Vint-i-quatre
les Sis-centes

Però:

plaça del Noucentisme

- b) Els compostos en què el primer element és un punt cardinal:

avinguda de Sud-amèrica

- c) Els compostos reduplicatius, en què es repetix, parcialment o totalment, un constituent, un patró rítmic o un significat:

barranc de la Mala-mala
barranc de Par-en-par
bosc Fosc-negre

- d) Els compostos en què el segon element comença per *r-*, *s-* o *x-*, i el primer acaba en vocal:

Canta-ranes

CRITERIS D'ESCRITURA, TRADUCCIÓ I RETOLACIÓ

sequió de Barba-roja
barranc de la Pena-roja
altes del Cara-sol
cova de Mata-sapos
tossalet de Roda-soques
barranc de Pedra-seca
Vila-real

- e) Els compostos en què l'aglutinació pot dificultar o alterar la lectura dels components a causa de les lletres concurrents:

crestes de la Penya-i-cendra
aljub de Mont-ros
pouet de Cap-pelat
Camp-redó
barranc de la Sant-joana
hort de Pega-amb-vara
Bell-lloc

- f) Els compostos patrimonials en què el primer element s'escriu amb accent:

plaça de Josep de Pèl-blanc

- g) Els compostos que es mantenen invariables i estableixen una relació de direccionalitat:

canal Xúquer-Túria
carretera Ontinyent-Vallada

- h) Els compostos de determinats noms propis:

la Plana d'Utiel-Requena
la Vall de Cofrents-Aiora

- i) Els préstecs no assimilats:

carrer del Dalai-lama

LES XIFRES EN ELS TOPÒNIMS

Les xifres incloses en la part específica del topònim s'escriuen amb lletres:

carrer del Nou d'Octubre
casa dels Dos Germans
molló dels Tres Termes
senda dels Cinc Germans

Però s'escriuen amb xifres romanes els segles i la numeració cronològica corresponent a reis i papes:

barri de Joan XXIII
carrer del Segle XX

Cal recordar que les xifres indicatives d'ordenació, en una urbanització o en un polígon industrial, per exemple, s'escriuen amb números i no incorporen la preposició medial:

carrer 3
avinguda 2

En estos casos, però, s'han de prendre estes denominacions com a provisionals i cal estudiar un topònim més adequat.

CRITERIS DE TRADUCCIÓ

Noms de municipis i entitats locals menors

A l'hora d'utilitzar el nom dels municipis, cal tindre en compte diferents criteris:

- a) **Criteri d'oficialitat:** com hem vist en el capítol corresponent al «Marc legal», el nom oficial pot estar format per una única forma en valencià, una única forma en castellà o per les dos formes separades per una barra. Si s'utilitza el criteri d'oficialitat, en els dos primers casos s'usarà la forma oficial independentment de la llengua de l'escrit. En els casos de denominacions oficials bilingües, hi ha dos possibilitats:
 - Constatació de les dos formes separades per una barra. En este sentit, en els pobles de la zona de predomini lingüístic valencià, se situarà en primer lloc la forma en valencià, i en els municipis de la zona de predomini lingüístic castellà, anirà en primer lloc la forma castellana.
 - Elecció d'una de les dos denominacions en funció del context lingüístic; per tant, s'utilitzarà la forma valenciana quan el text siga en valencià i la forma castellana quan el text siga en castellà.
- b) **Criteri de territorialitat:** si es tria este criteri, s'utilitzaran els topònims de la zona valencianoparlant en valencià, i els de la zona castellanoparlant, en castellà, independentment de la llengua del text.

- c) **Criteri d'historicitat:** si s'opta per este criteri, s'usarà el topònim en la llengua del text, és a dir, la forma castellana (endònima o exònima), quan el text siga en castellà, i la forma valenciana (endònima o exònima), quan el text siga en valencià.

Tots els criteris són vàlids sempre que hi haja coherència dins d'un mateix text, document o col·lecció. Caldrà triar en cada cas el criteri que millor s'adapte al document, mapa o institució.

En general, l'AVL segueix el criteri d'oficialitat en els documents oficials, i el d'historicitat, en les obres divulgatives. El criteri de territorialitat s'ha aplicat en mapes, atles i bases de dades.

Antropònims

Com a norma general, els noms propis de persona s'han de mantindre sense traduir, amb la grafia i l'accentuació pròpies de la llengua originària.

Personatges històrics i de ficció

Certs personatges històrics, bíblics, mitològics o literaris han generat una forma específica en la tradició de cada llengua, que cal respectar:

EN VALENCIÀ

carrer de Samsó
carrer de Cristòfol Colom
carrer de Carlemany

EN CASTELLÀ

calle de Sansón
calle de Cristóbal Colón
calle de Carlomagno

Cal tindre en compte, però, que cada llengua genera les seues pròpies tradicions d'ús, i el fet que un determinat personatge haja adoptat en una llengua una forma específica, diferent de la que té en la llengua originària, no implica que en altres llengües necessàriament haja de tindre també formes específiques diferents de l'original:

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

EN VALENCIÀ

plaça de Jules Verne
plaça Johann Sebastian Bach

EN CASTELLÀ

plaza de Julio Verne
plaza de Juan Sebastián Bach

En el cas de personatges valencians, el criteri de traduïbilitat és molt variable. En principi, cal respectar la forma amb què és coneguda cada persona, però, si fa més de cent anys de la mort del personatge, el nom s'adaptarà al valencià.

Respecte a l'anteposició de l'ofici al nom propi en el nomenclàtor de carrers, és un criteri que presenta igualment moltes variacions, però és habitual ometre'l en el cas que un personatge siga molt conegut.

Reis, papes i sants

Els noms de reis, monarques, emperadors, prínceps, membres de cases sobiranes, dinasties, papes o sants, com a norma general, es tradueixen:

EN VALENCIÀ

plaça de Joan XXIII
pou de Sant Vicent
pou de Sant Francesc

EN CASTELLÀ

plaza de Juan XXIII
pozo de San Vicente
pozo de San Francisco

Personatges amb noms escrits en alfabet no llatins

En el cas de noms de persones escrits en alfabet no llatins, cal tindre en compte que cada llengua té el seu propi sistema d'adaptació gràfica, i per tant les formes castellaneres d'estos noms no coincidixen moltes vegades amb les formes valencianes:

EN VALENCIÀ

carrer de Txaikovski
carrer de Dostoievski
carrer de Txékhov

EN CASTELLÀ

calle de Chaikovski
calle de Dostoyevski
calle de Chéjov

Topònims

Com a norma general, es tradueix la part genèrica del topònim, en canvi la part pròpia només s'adapta en el cas que s'haja generat una forma específica en la tradició cultural de la llengua del text. Normalment, este fenomen s'ha donat en el cas de la toponímia major (continents, països, comunitats autònomes, regions, ciutats, etc.), en canvi, no és tant freqüent en l'àmbit de la toponímia menor.

EN VALENCIÀ

plaça de França
carrer de Nàpols
els Alps
serralada dels Pirineus
riu Xúquer
massís del Caroig

EN CASTELLÀ

plaza de Francia
calle de Nápoles
los Alpes
cordillera de los Pirineos
río Júcar
macizo del Caroche

Però,

EN VALENCIÀ

barranc de Carraixet
barranc de Benacancel
ciutat de San Francisco
riu Tajo

EN CASTELLÀ

barranco de Carraixet
barranco de Benacancel
ciudad de San Francisco
río Tajo

Cal tindre en compte que, a vegades, el genèric ha perdut el caràcter de nom comú i ha passat a la part pròpia del topònim. En este cas, el genèric no es tradueix:

EN VALENCIÀ

comarca de la Vall d'Albaida
partida de la Font Roja
municipi de la Serra d'en Galceran

EN CASTELLÀ

comarca de La Vall d'Albaida
partida de la Font Roja
municipio de La Serra d'en Galceran

Quan el genèric és una denominació poc habitual per a referir-se al tipus de realitat designada, sovint s'integra en el nom propi, i per tant no es tradueix:

EN VALENCIÀ

Las Tablas de Daimiel
morrall del Puig Cabrer

EN CASTELLÀ

Las Tablas de Daimiel
Morrall del Puig Cabrer

QÜESTIONS RELATIVES A LA RETOLACIÓ

La primera paraula del rètol ha d'anar escrita en majúscula perquè inicia el text:

Plaça
de Pere Cornell

Avenida
de la Constitución

A vegades es pot retolar exclusivament amb majúscules:

AVINGUDA
DE LA MAR

POLIDEPORTIVO
DE LAS CUEVAS

Hem de tindre present que, en el cas de la retolació, no s'ha d'ometre l'accent gràfic en les paraules que el requerisquen, també si el rètol s'escriu amb majúscules:

CARRER
DE JOAN ROÍS DE CORELLA

POBLADO IBÉRICO
DE LA RETURA

No s'han de posar punts finals en els rètols:

Avinguda
dels Cutxos

ÀREA RECREATIVA
DE ARENALES

Els determinants i els connectors prepositius o conjuntius no poden situar-se en una línia diferent a la de l'element que precedeixen:

Bonrepòs
i Mirambell

Passeig
de la Ciutadella

No cal utilitzar la lletra cursiva per a indicar paraules o expressions que en altres contextos solen requerir-la, com ara malnoms, estrangerismes, etc.:

Carrer de Francesc Vila,
el Morenet

Ciutat Esportiva
Jorge Martínez, Aspar

Cal aprofitar correctament l'espai de les plaques, perquè uns rètols massa atapeïts no solen ser comprensibles. En esta línia d'actuació, convé potenciar la llegibilitat dels rètols amb l'ús de tipografies clares; a més, el disseny ha de contribuir a facilitar la lectura i no a entrebancar-la.

INDEXACIÓ I LLISTES DE TOPÒNIMS

Quan s'haja de fer una relació de noms de lloc o una llista es poden seguir dos models:

- a) Ordenar considerant el topònim en conjunt, sense fer distincions entre la part pròpia i la part genèrica:

barranc del Vencinill
can Fernando
can Vicent
Caputxins
casa de Gamellons
casa de Sanxis
caseta de Blasco
el Copet de l'Ensalada
el Portitxol
ermita de Sant Josep del Pla
Etxeberri
foia de l'Escala del Campanar
la Illeta
la Jana
les Delícies
les Hedrerres
molí de Lluna
pla de l'Almaig
pla de les Carrilades
pou de les Delícies
teular de Mata-redona

- b) Ordenar a partir de la part pròpia del topònim, separant amb una coma els elements connectors i el genèric, si n'hi ha:

Almaig, pla de l'
Blasco, caseta de
Caputxins
Carrilades, pla de les
Copet de l'Ensalada, el
Delícies, les
Delícies, pou de les
Escala del Campanar, foia de l'
Etxeberri
Fernando, can
Gamellons, casa de
Hedrerres, les
Illeta, la
Jana, la
Lluna, molí de
Mata-redona, teular de
Portitxol, el
Sant Josep del Pla, ermita de
Sanxis, casa de
Vencinill, barranc del
Vicent, can

TOPONÍMIA URBANA

NOMENCLÀTOR DE TOPONÍMIA URBANA

Les corporacions municipals tenen la competència d'elaborar i aprovar els seus propis nomenclàtors de toponímia urbana, per a la confecció dels quals cal tindre en compte les directrius i els criteris desplegats en els capítols precedents. El nomenclàtor estarà constituït bàsicament pel nom dels carrers, dels barris i de les urbanitzacions, i també pot incorporar la denominació dels polígons industrials i de les dotacions municipals, com ara instal·lacions esportives, centres culturals, etc. Una vegada aprovat este compendi de toponímia urbana, les formes que hi apareguen es consideraran oficials.

Per a l'estudi i elaboració d'este nomenclàtor es pot crear una comissió de toponímia formada per membres de l'ajuntament i per experts locals en la matèria.

La diferenciació entre poblacions valencianoparlants i castellanoparlants condicionarà també l'elecció de la llengua utilitzada en les guies de carrers dels municipis. Així, les poblacions de la zona de predomini valencianoparlant establiran i retolaran el nom dels seus carrers en valencià, i les poblacions castellanoparlants, en castellà.

L'aprovació de reglaments de toponímia municipal o la incorporació en el reglament de normalització lingüística d'articles relacionats amb la toponímia afavorirà la pervivència de la toponímia tradicional i la no proliferació de toponímia banal, comercial o que no s'adeqüe al predomini lingüístic de la zona. En l'annex 1 s'incorpora un model de reglament que les corporacions locals poden fer servir com a model.

TOPONÍMIA URBANA DE NOVA CREACIÓ

El respecte a la toponímia tradicional serà una constant a l'hora de fixar tant els noms dels carrers com els dels barris. En el cas que hi haja necessitat d'establir noves denominacions, com ara noms de carrers, barris, polígons industrials, urbanitzacions, etc., s'establirà la identificació exacta del territori sobre el qual s'ha d'actuar i se seguiran els criteris desplegats a continuació.

Presència de la toponímia anterior

Cal assegurar la pervivència en la nova trama urbana de la toponímia, popular o històrica, de substrat anterior. Es tracta de permetre la supervivència de la toponímia, sovint de base oral, per mitjà de les noves denominacions. Així, es poden seleccionar topònims com els següents:

- avinguda de l'Almaig
- avinguda del Partidor del Mig
- avinguda del Pla de la Torre
- avinguda del Torrater
- carrer de l'Alter de la Rabosa
- carrer de la Bassa del Banyador
- carrer del Barranquet
- carrer dels Caputxins

Adequació a grups temàtics anteriors

Hi ha zones amb topònims més o menys recents que constitueixen sèries lèxiques que convé continuar, potser perquè ja s'han esgotat els topònims populars, històrics o tradicionals de l'àrea. En estos casos, caldrà trobar noms que s'adeqüen als grups temàtics anteriors:

- carrer de l'Històric Regne de València
- carrer del Rosselló
(continuen una sèrie dedicada a la geografia històrica)
- carrer de les Naus
- carrer de la Fusta
(seguixen una sèrie sobre la indústria local iniciada fa anys)
- carrer de la Rosa dels Vents
- avinguda del Meridià
(continuen una sèrie dedicada a la geografia)
- carrer del Baladre
- carrer de la Boga
(representen la continuació d'una sèrie de fitònims relacionada amb el territori on s'ubiquen)
- carrer d'Agullent
- carrer d'Aielo de Malferit
(continuen una sèrie dedicada als pobles d'una comarca)

Reconeixement a personalitats

Altres vegades es pretén donar un cert reconeixement a personalitats rellevants de la vida municipal, comarcal o d'altres àmbits mitjançant la creació de nous topònims. Alguns exemples són:

- carrer del Pintor Sorolla
- carrer de l'Escultor Pere Gil
- carrer del Músic Padilla

La pràctica desaconsella incorporar noms de persones vives en el nomenclàtor.

Creació de sèries noves

Com a última via, potser convé crear sèries noves. En este cas, les sèries estretament relacionades amb la toponímia anterior o amb els usos del territori en la zona concreta on s'han d'incloure els nous topònims són les més recomanables. Estos són alguns exemples:

- carrer del Cànem
- carrer de l'Arròs
(sèrie lèxica de caràcter fitonímic que recorda els conreus de la zona)
- carrer de la Cadireta
- avinguda de la Vareta
(sèrie lèxica dedicada al reg tradicional en una zona)

Pel que fa al nom de les urbanitzacions, convé fugir de noms artificiosos, no arrelats a la toponímia tradicional del lloc on es pretenen implantar, sinó que cal que s'utilitzen els noms de caràcter històric relacionats amb les cases, les partides, els paratges i altres elements toponímics propis de la zona, com ara:

- urbanització Cap Blau (el Campello)
- urbanització La Foia Blanca (l'Alfàs del Pi)
- urbanització Racó de l'Oix (Benidorm)
- urbanització Ramal de l'Oix (Finestrat)

Quant a la llengua de la denominació, s'utilitzarà el mateix criteri establert anteriorment per al nom dels carrers; és a dir, per a les urbanitzacions de la zona valencianoparlant s'establirà un nom en valencià.

**GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS
DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ
DELS TOPÒNIMS**

LA TERMINOLOGIA DE L'ESPAI FÍSIC

Com ja s'ha vist al llarg d'este treball, en la majoria dels casos els topònims estan formats per una part genèrica i una part pròpia. La primera és sempre un nom comú, és la part que identifica la naturalesa de l'element geogràfic denominat. La segona és la part que identifica de manera particular eixe element geogràfic. Els noms genèrics o descriptius formen part del lèxic comú, per tant, estan subjectes a fenòmens lingüístics normals com la derivació o la composició.

En principi, en un recull, un mapa, un nomenclàtor, etc., no es pot ometre cap nom genèric ni quan està usat en sentit recte ni quan no és així. En este últim cas, el criteri utilitzat en el *Corpus toponímic valencià* i en la resta de publicacions ha sigut anteposar l'article: *la Font Amarga* (partida); però *font Amarga* (font).

No obstant això, hi ha casos en els quals el genèric no està present en el topònim i no és necessari restituir-lo:

- El genèric de nuclis o entitats de població, sempre que no se'n desvirtue el nom: *Russafa* (barri de); *el Riurau* (caseriu); però *el Raval de Sant Antoni* (barri).
- Els genèrics *casa*, *mas*, *masia* s'ometen si la casa, mas o masia són coneguts i identificables sense el genèric: *el Raconet*; *la Roca de Dalt*.
- Els genèrics d'edificis religiosos es poden ometre i reduir la forma del topònim al nom de l'advocació del lloc: *Mare de Déu de Gràcia*; *Santa Anna*.

- Els genèrics referits al relleu s'ometen quan el topònim té com a origen un genèric convertit en nom propi, tant si en l'actualitat és sentit com a tal com si no ho és: *el Montot*; *el Tossal*; *la Talaia*. També quan el topònim ha pres el nom d'un element determinat al qual s'assembla: *el Cavall Bernat*. S'han d'evitar especialment les tautologies com **tossal el Puig*; **pujol el Cabeçó*.
- El genèric *partida* normalment no apareix en els topònims, llevat d'algun cas puntual, ni cal restituir-lo: *la Sisena*; *la Canaleta*.

En canvi, els casos en els quals no es pot ometre el genèric són els següents:

- El genèric *castell*: *castell de Gallinera*; *castell de Sant Joan*.
- Els genèrics *ca*, *can*, *cal*: *ca la Maria*; *ca Pep*.
- El genèric del nom dels edificis en els casos en què siguen coneguts popularment amb eixe element: *cartoixa de Portaceli*.
- El genèric és un orònim: *cabeçó de l'Or*; *mntanya Pelada*; *alt del Picaio*.
- El genèric indica un curs d'aigua (*barranc*, *rambla*, *riu*, etc.): *barranc de Carraixet*; *rambla de la Viuda*; *riu Cervol*.

Pel que fa a l'últim supòsit, l'estructura habitual d'estos topònims és «genèric + adjectiu» (*barranc Gran*; *riu Verd*) o «genèric + prep. + (art.) + nom» (*barranc del Molinell*; *riu d'Albaida*). Només el genèric *riu* permet l'aposició («*riu* + nom en aposició»), forma que conviu amb la d'«article + nom»: *riu Xúquer / el Xúquer*. Cal evitar l'aposició «*riu* + nom equivalent a curs d'aigua», com ara **riu el Rierol*.

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS

El glossari presentat a continuació pretén ser un recurs de suport per a qui treballa amb la toponímia. Es tracta d'una relació de termes genèrics que intervenen en la formació dels noms de lloc. Cada entrada està acompanyada de la definició i d'alguns exemples reals extrets de l'obra *Corpus toponímic valencià* i de la informació continguda en la infraestructura de dades espacials Terrasit.

Este glossari servirà d'orientació a qui ha de fixar el nom d'un paratge o deixar constància escrita d'un lloc en la documentació municipal, ja siga en nomenclàtors, rètols o cartografies específiques. Hi haurà entrades que puguen semblar òbvies, com *serra* o *vall*, però convindrà donar raó de termes com *freginal*, que en la nostra toponímia apareix generalment aplicat a camps o prats als afores de pobles del Maestrat o de la Marina, i que està emparentat amb les paraules *ferratge* i *ferraginar* o *ferraginal*, i això explica que es tracta de terrenys destinats o antigament destinats a la pastura o a la producció de ferratge per al bestiar local.

La selecció de mots no és exhaustiva, sinó que s'han triat, d'una banda, els més comuns, i de l'altra, els que generalment resulten ambigus o estan presents en errors habituals en els documents i retolacions. El glossari està centrat, bàsicament, però no exclusivament, en els genèrics relacionats amb el paisatge natural per tal de no generar una llista excessiva, ja que altres apel·latius més específics podrien generar compendis molt especialitzats.

Cal advertir que les definicions i accepcions no sempre seran definitives, ja que en cada zona del nostre territori es poden descobrir nous

significats per a un mateix terme. I encara més, serà possible trobar paraules i interpretacions locals que valdrà la pena incloure en el glossari particular.

A

- abeurada** *f.* Abeurador. *Abeurada del Pont. L'Abeurada.*
- abeurador** *m.* Lloc on solen anar a beure els animals. Abeurador de la Fonteta. *Els Abeuradors. Barranc de l'Abeurador.*
- abric** *m.* Cavitat natural poc profunda. *Abric del Castell. Abric del Lleó.*
- afrau** *f.* Congost. *L'Afrau. Camí de l'Afrau.*
- agulla** *f.* En una muntanya, roca del cim acabada en punta. *Agulla del Salandó. Serra de les Agulles. Agulles de Santa Àgueda. Serra de les Agulles.*
- aigua** *f.* Corrent d'un riu o d'un llac. *Les Aigües. Barranc de l'Aigua.*
- aiguamoll** *m.* Terreny saturat d'aigua permanentment. *L'Aiguamoll. Aiguamolls de Bigots. Alqueria dels Aiguamolls.*
- aigüeta** *f.* Naixement d'aigua. *Aigüeta de l'Estellador. Aigüeta de la Casa de Marco. Barranc de l'Aigüeta.*
- aigüera** *f.* 1. Conducte subterrani per on s'escorren les aigües. *L'Aigüera.* 2. Canal, generalment natural, per on s'escorre l'aigua de la pluja. *Aigüera de la Pedrera.* 3. Rambla. *Aigüera de Cantagrill.*
- albadar** *m.* Matollar d'albada o botja blanca. *Albadar de Quelo. Mas dels Albadars.*
- albereda** *f.* Lloc poblat d'àlbers. *Albereda de la Pobleta del Riu. L'Albereda.*
- alberg** *m.* Establiment o local on es pot trobar allotjament. *Alberg de la Parreta. Alberg de la Talaieta.*
- albufera** *f.* Llacuna d'aigua poc profunda separada del mar per un banc litoral d'arena o de terra. *Albufera de València. L'Albufereta. Platja de la Albufereta.*
- alcavó** *m.* Mina d'aigua o pas subterrani d'una séquia. *Alcavó de la Capelleta. Alcavó de la Séquia del Port. Altet dels Alcavons.*
- algepsar** *m.* Terreny on abunda l'algeps. *Algepsar de Ramir. Els Algepsars. Camí dels Algepsars.*
- algoleja** *f.* Terra d'al·luvió situada a la vora d'un riu, que es pot aprofitar per a l'ús agrícola. *L'Algoleja. Les Algoleges. Platja de l'Algoleja.*
- alguer** *m.* Comunitat natural d'algues, dins del mar o en aigües dolces. *L'Alguer. Alguer de Sant Antoni.*
- aljub** *m.* Cavitat ampla i de profunditat variable, excavada en la terra o feta d'obra, que s'usa com a depòsit d'aigua, generalment de pluja. *Aljub de la Murta. Aljub de Macià. Camí de l'Aljub de l'Om.*
- almàssera** *f.* Molí d'oli. *Almàssera de Calces. Almàssera Vella. Camí de l'Almassereta.*
- almenara** *f.* Forat i comporta d'una séquia mare que s'obri per a amollar l'aigua i canalitzar-la en la direcció adequada per a distribuir les tandes de reg. *Almenara de l'Algoleja. Almenara del Viro.*

- alqueria** *f.* Casa de camp que disposa de terrenys de conreu, especialment de regadiu. *Alqueria del Peix. Alqueria Blanca.*
- alquerieta** *f.* Alqueria menuda. *Alquerieta de Roc. Alquerieta de Gascó.*
- alt** *m.* Part alta d'una muntanya, d'un pic. *Alt de la Creu. Alt del Xorrador. Costera de l'Alt.*
- alter** *m.* 1. Altet. *Motor de l'Alter.* 2. Terreny comprés entre els braços del delta d'un riu. *Alter de la Rabosa. Els Alters.*
- alteró** *m.* Altet. *Alteró de Mompoi. Alteró de Botija.*
- altet** *m.* Elevació poc pronunciada del terreny. *Altet de les Clotxetes. Altet dels Alcavons. L'Altet.*
- altiplà** *m.* Planura extensa situada a una altura considerable sobre el nivell del mar. *Altiplà de l'Atotxar.*
- ametleral** *m.* Camp plantat d'ametlers. *L'Ametleral. Els Ametlerals.*
- androna** *f.* Depressió o fossa entre muntanyes. *Androna de l'Om. L'Androna. Camí de l'Androna.*
- antigó** *m.* Edifici molt antic mig derruït. *Els Antigons. Camí dels Antigons.*
- antina** *f.* Roca situada prop de la costa i just per davall del nivell de l'aigua. *Antina del Tossalet.*
- aqüeducte** *m.* Pont especial amb què una conducció d'aigua salva una depressió del terreny. *Aqüeducte de la Teuleria. Aqüeducte del Barranc de Cuixot. L'Aqüeducte.*
- arbreda** *f.* Lloc poblat d'arbres. *L'Arbreda. Masia de l'Arbreda.*
- arenal** *m.* Terreny, platja, llit d'un corrent d'aigua, vora del mar o d'un riu, format per acumulació d'arena. *Arenalet de Pola. L'Arenal. Els Arenals. Bases de l'Arenal.*
- argilagar** *m.* Lloc poblat d'argilagues. *Argilagar del Rullo. L'Argilagar. Mas de l'Argilagar.*
- argilar** *m.* Terreny on predomina l'argila. *Els Argilars. L'Argilaret. Barranc de l'Argilar.*
- arrabassada** *f.* Artiga. *Arrabassada del Sastre.*
- arrabassat** *m.* Artiga. *L'Arrabassat.*
- arrant** *m.* 1. Vora d'un recingle. *Arrant d'Irles. Arrant del Morro de la Llissera.* 2. Cavitat horitzontal poc profunda que sol servir de refugi per als pastors i el ramat. *Arrant del Ventisquer.*
- arrim** *m.* Balma o penya prominent que servix de resguard o d'aixopluc. *Els Arrims. L'Arrim.*
- arrimall** *m.* Arrim. *Arrimall Roig.*
- arrossar** *m.* Camp plantat d'arròs. *Arrossars del Portet. Arrossars Vells.*
- artiga** *f.* Tros de terra, anteriorment cobert de bosc, de garriga, etc., preparat per al conreu temporal segons un sistema elemental de rompuda. *Artiga Rodada. Les Artigues. Tossal de l'Artiga. Pla de l'Artiga.*
- assarbf.** Séquia que arreplega l'excedent d'aigües de reg i les de filtració. *Assarb del Robatori. Assarb de la Partició.*
- assagador** *m.* Camí per on transita el bestiar. *Assagador de Carnestoltes. Assagador de l'Empriu.*

- assegador** *m.* Assagador. *Assegador del Cap de Terme. Assegador del Bovalar.*
- assester** *m.* Sester. *L'Assesteret. Assester de Pedro. Los Assesterols. Carrasca de l'Assester.*
- assolat** *m.* Conjunt de caus reunits en un lloc. *Assolat del Barranc de la Catalana. Assolats del Cingle de Barta.*
- assut** *m.* Presa de poca alçària que es fa en rius i en rierols per a detindre les aigües i fer-ne pujar el nivell. *Assut d'Antella. Assut d'en Carròs. Molí de l'Assut.*
- atall** *m.* Travessa. *L'Atall. Camí de l'Atall.*
- avellanar** *m.* Comunitat vegetal integrada per plantes de fulla tendra i caduca, entre les quals predomina l'avellaner. *L'Avellanar. Barranc de l'Avellanar.*
- avenar** *m.* Camp plantat d'avena. *Els Avenars. Pla de l'Avenar.*
- avenc** *m.* Cavitat natural profunda de parets verticals o quasi verticals. *L'Avenqueta. Avenc del Parat. Avenc de la Donzella. Barranc dels Avencs.*
- B**
- bac** *m.* Ombria. *Muntanyeta del Bac.*
- baci** *m.* Abeuradora, pica d'aigua pròxima a la font. *Baci de Pedra. Barranc del Baci.*
- baciol** *m.* Abeuradora feta amb un tronc buidat. *El Baciolet. Font del Baciol.*
- badall** *m.* Fissura, esquerda d'una roca que, a vegades, esdevé pas estret. *Badall de la Mel. Badall de la Roca. Rambla del Badallet.*
- badia** *f.* Entrada del mar en la costa, més menuda que un golf. *Badia de Santa Pola. Badia de Xàbia.*
- badina** *f.* Clot d'aigua embassada, toll gran. *La Badina. Badina de la Torre Marçà.*
- baga** *f.* Ombria. *La Baga.*
- baix** *m.* En el mar, un llac o un riu navegable, elevació del fons que impedeix el pas de les embarcacions o el fa perillós. *Baix de l'Androna. Baix de la Lloseta.*
- baixada** *f.* Costera amb sentit descendent. *Baixada de Sous. Baixada del Mas. Casa de la Baixadeta.*
- baladrar** *m.* Lloc poblat de baladres. *El Baladrar. Cala del Baladrar.*
- balcó** *m.* Mirador. *Els Balconets. Balcó d'Alacant. Alt dels Balcons.*
- balç** *m.* Espadat, cingle. *Balços dels Recorrals. El Balç. Barranc del Balç.*
- balma** *f.* Cavitat poc profunda i accessible en una paret de roca o en un vessant rocós en la qual penetra la claror. *La Balma. Cova de la Balma.*
- banc** *m.* Altet de terra o de roca. *El Banc. El Banquet. Barranc del Banc.*
- bancal** *m.* Tros de terra plana conreada, limitada per files d'arbres o de marges. *Bancal del Carreró. El Bancalàs. Pas del Bancal Fondo.*
- bancalet** *m.* Bancal menut. *Bancalet de la Perrera. Bancalet de la Carrasca.*

- bany** *m.* Lloc on es pot prendre el bany, sovint costaner o pròxim a una font. *Bany de la Tia Juana. Camí dels Banys. Punta dels Banyets.*
- banyadera** *f.* Lloc que arreplega aigües de pluja o amb surgències temporals. *La Banyadera. Pista de la Banyadera.*
- barbada** *f.* Fons d'arena contigu a un grup de roques, on es crien brosses o alguers. *Barbada de Llevant del Bol d'Almenara. Pedres de la Barbada.*
- bardissa** *f.* Formació vegetal, generalment espessa i impenetrable, constituïda especialment per lianes i per arbustos espinosos de fulla caduca, entre els quals predominen l'albarzer, l'aranyoner i el garguller. *La Bardissa. Serra de la Bardissa.*
- barra** *f.* Depòsit d'arena, grava o cudols, submergit o emergit, format per material detrític originat a partir de l'erosió de la costa o el desaigüe d'un riu, que s'acumula prop de la costa en desembocadures, badies, estrets o platges. *Barra de la Cova Tallada. Cala de la Barra.*
- barraca** *f.* **1.** Construcció de planta rectangular, amb les parets laterals de poca alçària i amb la coberta de canyissos formant dos aiguavessos en angle molt agut. *Barraca de Martines. Barraca de Cebolla.* **2.** Caseta de dimensions reduïdes construïda amb materials poc sòlids. *Barraca de Boix. Barraca de Llinares.* **3.** En la caça tradicional d'aus, construcció unida a l'arbre que fa de parany. *Barraca de l'Acevador. Barraca de l'Ullastre.*
- barranc** *m.* Excavació profunda de vessants abruptes per on discorre l'aigua de pluja. *Barranc Aspre. Barranc de les Fontanelles.*
- barrancada** *f.* Barranc gran. *La Barrancada. Morro de la Barrancada.*
- barranquera** *f.* Terreny constituït per terra arrossegada pel pas d'una barrancada. *Les Barranqueres.*
- barranquet** *m.* Barranc menut. *Barranquet de Beniaia. Barranquet Bo.*
- bassa** *f.* Excavació o clot, gran o menut, especialment el destinat a arreplegar l'aigua de pluja, que servix d'abeuradora, de llavador o per a altres usos. *Bassa d'Amet. Bassa Verda. Coll de la Bassa.*
- bassal** *m.* Extensió d'aigua embassada, clot ple d'aigua. *Els Bassals. Alter dels Bassals.*
- bassó** *m.* Bassa. *Bassó de l'Algepsar. Bassó del Vidre. Pont del Bassó.*
- bassot** *m.* Lloc natural o artificial, a vegades paredat en forma de mitja lluna, que arreplega l'aigua de pluja i que s'usa per a abeurar el bestiar o per a altres usos. *Bassot de les Coronetes. Bassot de la Llometa. Pla del Bassot.*
- blanquissal** *m.* Blanquissar. *El Blanquissal. Els Blanquissals.*
- blanquissar** *m.* Terreny on abunda l'argila blanca. *Blanquissar de Calabarra. Els Blanquissars.*
- boca** *f.* Embocadura d'un riu o de cadascun dels seus braços. *Boca del Barranc. Boca de Cortes. Barranc de la Boca Amplà.*
- bocana** *f.* Boca. *Bocana del Port.*

- bodega** *f.* Celler. *Les Bodegues. Bodega del Maco. Pla de la Bodega.*
- bogar** *m.* Lloc poblat de boga. *Horta del Bogar.*
- boixar** *m.* Lloc poblat de boixos. *El Boixar. Mola del Boixar.*
- boixeral** *m.* Boixar. *Boixeral del Sompo. Lo Boixeral.*
- bol** *m.* Platja, lloc de vora mar on s'estenen les xàrcies per a pescar. *Bol de Moncofa. Platja del Bol Nou.*
- boquera** *f.* Obertura que es fa en el marge d'una séquia o d'una bassa per a donar entrada o eixida a l'aigua destinada a regar. *La Boquera.*
- borja** *f.* Caseta de pedra seca. *Barranc de la Borja. Font de la Borja.*
- bosc** *m.* Lloc poblat de molts arbres, especialment dels que no són fruiters ni de conreu. *Bosc del Mas Vell. Bosc de Vallivana. Barranc del Bosquet.*
- boscarró** *m.* Bosc de poca extensió. *El Boscarró. Barranc del Boscarró.*
- botera** *f.* En una séquia, forat tancat amb un tap que es destapa amb la finalitat de portar l'aigua al tros de camp que es vol regar. *Botera de Blasco. Botera de Castellet.*
- botjar** *m.* Lloc on abunden les botges. *El Botjar. Botjar Blanc. Foieta del Botjar.*
- bovalar** *m.* Espai rural comunal, antigament reservat per al pasturatge d'animals dedicats al sacrifici. *Bovalar Nou. Bovalar de Coder.*
- bovar** *m.* Bogar. *Marjals del Bovar.*
- boveral** *m.* Bovalar. *Boverals de Coratxà. Boverals de l'Ombrieta.*
- boverot** *m.* Bovalar. *El Boverot.*
- braç** *m.* Canal per al reg, séquia. *Braç dels Frares. Braç de l'Alquerieta. Séquia del Braç.*
- braçal** *m.* Braç de riu o ramal de séquia. *Braçal de Benetia. Braçal de les Torres. Camí dels Braçals.*
- bracet** *m.* Braç menut. *Bracet del Mig. Bracet del Sord.*
- broll** *m.* Raig d'aigua, surgència temporal d'aigua. *Brols del Regaixó. Barranc dels Brols.*
- brollador** *m.* Lloc on l'aigua brolla de la terra. *Brollador de les Tosquetes. Brollador Gros. Barranc dels Brolladors.*
- brucar** *m.* Brugar. *El Brucar. El Brucaret.*
- brugar** *m.* Lloc poblat de bruc. *Els Brugar. Ombria dels Brugar.*
- bufador** *m.* Forat o clevill per on ix un corrent d'aire, especialment el forat que comunica amb una cavitat subterrània. *Bufador de la Torre Segura. Els Bufadors. Lo Bufador.*
- burgal** *m.* Brugar. *El Burgal.*
- burgar** *m.* Brugar. *El Burgar. Camí del Burgar.*

C

- ca** *f.* Forma apocopada de la paraula casa. *Ca l'Amarguet.*
- cabana** *f.* Cabanya. *La Cabaneta.*
- cabanya** *f.* Construcció senzilla de di-

- mensions reduïdes feta amb materials lleugers entrelaçats o també amb atovons. *La Cabanya. Cabanyes. Alt de la Cabanya.*
- cabanyal** *m.* Població constituïda per cabanyes. *El Cabanyal. Platja del Cabanyal.*
- cabeç** *m.* Tossal amb el cim arrodonit. *Cabeç de Corbó. Camí del Cabeç Bord.*
- cabeço** *m.* Cabeç. *Cabeço Pelat. Cabeço de Sant Just.*
- cabeçó** *m.* Cabeç. *Cabeçó d'Or. Cabeçó Negre. Pla del Cabeçó.*
- cabeçol** *m.* Cabeç de poca alçària. *Cabeçol de l'Aranya. Camí del Cabeçol.*
- cadolla** *f.* Clot natural obert en una roca, on la pluja, l'aigua del mar o d'un riu formen bassal. *Cadolla de la Porca. Cadolla Mala. Barranc de la Cadolla.*
- cadufada** *f.* Conducte subterrani per a l'evacuació d'aigües. *Cadufada de la Font de la Cava.*
- caiguda** *f.* Vessant pronunciat d'una llo-ma o d'un tossal. *Caigudes de la Malà. Caiguda del Cerro Peluca.*
- cal** Contracció de ca ('casa') i l'article *el. Cal Rull.*
- cala** *f.* Entrada que fa el mar en la costa, generalment apta per a traure i avarar les embarcacions. *Cala de la Branca. Caleta del Francés. Illot de la Caleta.*
- calçada** *f.* Camí empedrat. *La Calçada. Les Calçades. Barranc de les Calçadetes.*
- calvari** *m.* Recorregut assenyalat amb diverses estacions o capelletes que segueixen els fidels resant en cadascuna d'elles, per a commemorar els passos de la pujada de Jesucrist al Calvari. *Calvari Alt. Calvari de l'Espino. Tossal del Calvari.*
- camí** *m.* Via, generalment rural, apta per a transitar, per on es va habitualment d'un lloc a un altre. *Camí de Bonavista. Camí de Covadonzella. Font del Camí.*
- camp** *m.* Tros de terreny situat fora d'una població i destinat al conreu. *Camp de la Foia. Camp de Favara.*
- campet** *m.* Camp menut. *Campet del Pi de Mauro. El Campet.*
- canal 1.** *m.* Obra destinada a conduir fluxos d'aigua procedents de rius, de torrents, de llacs naturals i artificials o d'aigües subterrànies. *Canal de la Fontana. Canal de l'Albufera. Cases del Canal. 2. m. o f. Barranquet. Les Canaletes. Canal de Peret. Ombria de la Canaleta. 3. f. Plana llarga i estreta entre dos serralades. Canal Baixa. La Canal.*
- can** Contracció de ca ('casa') i l'article personal *en. Can Ginells.*
- canalat** *m.* Sequiol. *Canalat de la Viuda. Canalat del Camí de Sant Jaume.*
- cano** *m.* Conducte subterrani per on passa una séquia o braç de séquia, a manera de sífó, per davall d'una altra séquia, d'un camí o d'un barranc. *Cano de la Séquia Major. Braçal del Cano.*
- cantal** *m.* Pedra, cudol. *Cantal de Catarro. Cantal del Llamp. Llo-ma dels Cantals.*
- cantalar** *m.* Lloc on abunden els cantals. *Cantalar de la Grevolosa. Cantalarret de Guatla. Serra del Cantalar.*
- cantera** *f.* 1. Carena de pedra o penya-segat d'una mola. *Cantera de les Refoies. Cantera de les Pomeres. 2. Galtes*

- d'un riu quan s'encaixona. *Cantera del Riu. Camí de la Cantera.*
- canyada** *f.* Vall estreta per on sol discórrer una via pecuària. *Canyada de les Moreres. Canyada Blanca. Camí de la Canyada Llarga.*
- canyamelar** *m.* Camp plantat de canyamel. *El Canyamelar.*
- canyar** *m.* Lloc poblat de canyes. *El Canyar. Els Canyarets. Font del Canyar.*
- cap** *m.* 1. Llengua de terra que penetra en el mar. *Cap de la Nau. Cap d'Irta.* 2. Cim, extrem superior d'una elevació orogràfica. *Cap de les Roques. Cap de la Serra.* 3. Part per on comença o acaba una extensió de terreny amb unes característiques determinades. *Cap de Terme. Cap de Riu. Cap del Pla.*
- capçada** *f.* Sequiol que rega els horts situats en la part més alta d'un terreny. *Capçada de la Brunella. Capçada del Mau.*
- capdamunt** *m.* Cim d'una muntanya. *El Capdamunt. Capdamunt de les Llometes.*
- capitell** *m.* Cim d'una roca o d'una penya aguda. *Capitell de l'Alvenc. Capitell del Migdia.*
- capoll** *m.* Cim d'una muntanya. *Capoll del Donatiu. Capollet de l'Àguila.*
- carada** *f.* Aiguavessant d'una muntanya o d'una serra, de forma convexa i suau. *Carada del Penjat. Carada d'Aiala.*
- cara-sol** *m.* Lloc on el sol pega de ple. *Cara-sol d'Artaix. Cara-sol del Bover.*
- carbonera** *f.* Espai destinat a fer carbó. *Carbonera del Sester. Les Carboneres.*
- cardanxar** *m.* Lloc on abunden les cardanxes o cardasses. *El Cardanxar. Clapissa del Cardanxar.*
- carena** *f.* Línia divisòria dels dos vessants d'una muntanya o d'una serralada. *Carena de Cantó. La Carena.*
- carrascal** *m.* Lloc poblat de carrasques. *Carrascal del Mas Cremat. Lo Mitjà del Carrascal. El Carrascalet.*
- carrascosa** *f.* Carrascal. *La Carrascosa. Tossal de la Carrascosa.*
- carrera** *f.* Camí de carro que, generalment, ha esdevingut pas de bestiar. *La Carrera. Mas de la Carrera. Carrera de la Vinya.*
- carrerada** *f.* Assagador. *Carrerada de la Basseta del Bovalar.*
- carrerassa** *f.* Assagador. *Carrerassa del Pou Nou. Carrerassa de l'Arc.*
- carreró** *m.* Assagador estret. *Carreró de la Cova. Carreró de les Forques. Bancal del Carreró. El Carreró.*
- carretera** *f.* 1. Via de comunicació entre poblacions, generalment ben condicionada i asfaltada, que permet la circulació simultània de vehicles en els dos sentits. *Carretera de Mosquerola. Carretera de l'Embassament.* 2. Camí de carro, generalment de terra, que comunica els camins principals amb les propietats agrícoles particulars. *Carretera de Capa. Carretereta de Carbó.*
- carril** *m.* Camí forestal. *Carril de Boquel·la. Camí del Carril.*
- carrissal** *m.* Lloc, habitualment de marjal, on abunda el carrís o senill. *Els Carrissals. El Carrissalet.*

- carritxal** *m.* Carritxar. *El Carritxal. Barranc del Carritxal.*
- carritxar** *m.* Lloc on abunda el càrritx. *El Carritxar. Pla del Carritxar.*
- casa** *f.* Edifici que servix d'habitatge. *Casa Blava. Casa de la Balarma.*
- casal** *m.* Casa gran. *Els Casals. Barranc del Casal. Corral del Casalet.*
- casalici** *m.* Casa singular, molt gran o molt important, conjunt d'edificacions. *Casalici del Molí Brials. El Casalici.*
- casella** *f.* 1. Casa menuda. *Casella de les Deveses. Casella de Parres. Barranc de la Casella.* 2. Casa de peons de camins, usada per al manteniment dels camins i de les carreteres. *Casella dels Caminers. Casella dels Peons. Casella dels Peons Caminers.*
- caseta** *f.* Casa menuda. *Caseta de Badesnes. Caseta de les Llometes. Tossal de la Caseta.*
- cascall** *m.* Pedra menuda solta. *Cascall del Cabeço Gordo. El Cascall. Cova del Cascall.*
- cascallar** *m.* Lloc on abunda la pedra solta. *El Cascallar. Els Cascallars. Ombría del Cascallar.*
- castell** *m.* 1. Edifici o conjunt d'edificis fortificats i protegits, situats generalment en un lloc elevat o en el punt dominant d'una població. *Castell del Boi. Castell de Sagunt. Barranc del Castell.* 2. Formació rocosa en forma de fortalesa i de difícil accés. *Castell Major. Castellet del Mas de Marín. Els Castellets.*
- castellar** *m.* Lloc amb restes de poblament antic. *El Castellar. Barranc del Castellar.*
- catxerulo** *m.* Construcció circular de pedra seca amb un únic accés que recorda la forma d'un barret punxegut. *Catxerulo de Facund. Catxerulo de Pilatos.*
- catxirulo** *m.* Catxerulo. *Catxirulo de Guatla. Catxirulo de l'Obreret.*
- cau** *m.* Forat excavat en terra on s'amaguen certs animals. *Cauet de la Rabosa. Cauets de Roig. Ullal del Cau de Conills.*
- cava** *f.* Pou de neu. *Cava de l'Habitació. Cava de Sant Blai. Alt de la Cava.*
- cavalló** *m.* Altet allargassat. *Cavalló de la Gitana. Cavalló de l'Olivera. Serra del Cavalló.*
- cepellar** *m.* Lloc poblat de cepell. *El Cepellar. Barranc del Cepellar.*
- cigronar** *m.* Camp plantat de cigrons. *El Cigronar. Molló del Cigronar,*
- cim** *m.* Punt més alt d'una muntanya. *Cim de la Penya. Cim de Pipa.*
- cingla** *f.* Espai horitzontal, més o menys costerut, que es troba entre cingle i cingle o entre roca i roca. *Cingla de la Vinya. Roca de les Cingles. La Cinglilla.*
- cingle** *m.* Paret de roca que forma precipici en el cim o en el pendent d'una muntanya. *Cingle de la Dona. Cingle de la Picossa.*
- cisterna** *f.* Aljub, depòsit, sovint subterrani, on s'arreglega i es conserva potable l'aigua de pluja. *Cisterna d'Artur. Cisterna de la Solana. Corral de la Cisterna.*

- claper** *m.* Terreny cobert de pedres. *Clapers de Querol. Lo Claper. Ombria dels Clapers.*
- claperal** *m.* Terreny on abunden les roques a flor de terra. *Els Claperals.*
- clapissa** *f.* Roca més o menys plana adossada a terra. *Clapissa de l'Ereta. Clapissa de la Pererola. Assagador de les Clapisses. Molló dels Clapissos.*
- clapissal** *m.* Clapissar. *Els Clapissals. Mas del Clapissal.*
- clapissar** *m.* Lloc on abunden les clapisses. *El Clapissar. Barranc del Clapissar. Tossal del Clapissar.*
- clariana** *f.* Espai sense arbres dins d'un bosc. *La Clariana. Camí de la Clariana.*
- clos** *m.* Closa. *Clos de Ganyetes.*
- closa** *f.* Espai tancat. *La Closa. Les Closes. Escorredor de la Closa.*
- clot** *m.* Clotada que sovint acull sediments i esdevé un terreny fèrtil. *Clot de Benassait. Clot dels Pilars. Clot de la Penya Negra.*
- clotada** *f.* Terreny envoltat d'altres terrenys més alts. *Clotada de Martí. Clotada del Portalet. Camí de la Clotada.*
- clotal** *m.* 1. Clotada. *El Clotal. Los Clotals.* 2. Clotxa. *El Clotal. Barranc del Clotalet.*
- clotet** *m.* Clot menut. *Clotet de Morella. Els Clotets.*
- clotxa** *f.* Concavitat xicoteta, clot de poca profunditat on s'arreplega l'aigua de la pluja. *Clotxa del Corb. Clotxa de la Llèpola.*
- clotxó** *m.* Clotxa menuda. *Clotxó de la Xurra. Picons del Clotxó.*
- cocó** *m.* Cadolla. *Cocó del Barber. Cocó del Fardatxo. Barranc dels Cocons.*
- codina** *f.* Roca a flor de terra que deixa un espai sense vegetació. *La Codina. Les Codines. Toll de la Codina.*
- codinar** *m.* Lloc on abunden les codines. *Barranquets del Codinar.*
- codolla** *f.* Cadolla. *Codolla de l'Esquerer. Codolla de l'Olivereta. Pla de les Codolles.*
- colador** *m.* Forat per on s'escorre l'aigua. *El Colador. Barranc del Colador.*
- coll** *m.* 1. Depressió en la carena d'una serralada o d'un contrafort, sovint utilitzada com a pas entre vessants. *Coll d'Ares. Coll de la Bassa. Mas del Coll. Mas del Collet.* 2. Puig, tossal. *Coll de la Tossa. Coll de la Camala.*
- collada** *f.* Coll 1. *Les Collades. Mas de la Collada. Tossal de la Collada.*
- collet** *m.* Coll menut. *Collet de l'Alvenc. Collet d'en Queretes.*
- coma** *f.* Depressió més o menys fonda i plana en terreny de muntanya. *Coma Ampla. Coma dels Flares. La Coma.*
- comellar** *m.* Terreny pla, més o menys ample, situat en el fons d'una clotada. *Comellar del Sord. El Comellar. Mas dels Comellars.*
- comptador** *m.* Pas estret entre roques que solia aprofitar-se per a recomptar les unitats d'un ramat. *Comptadors de Bartolo. El Comptador. Assagador dels Comptadors.*
- conca** *f.* Depressió d'origen sedimentari entre muntanyes. *La Conca. Les Conques. Racó de les Conques.*

- congost** *m.* Pas estret i profund entre muntanyes. *El Congost.*
- cormo** *m.* Cim d'una muntanya. *Cormo de la Serra. Cormet de les Saleres.*
- corona** *f.* Remat rocós i encinglat d'alguns tossals. *Corona del Bany. Corona de Patot. Mas de les Coronetes.*
- corral** *m.* Construcció, amb un espai sense coberta, sovint adossada a la casa i destinada al bestiar. *Corral de Denteta. Corral de les Cabres. Corral de les Penyetes.*
- corralissa** *f.* Corral de muntanya, aïllat, allunyat dels masos i sense teulada. *Corralissa de la Cova. Corralissa del Domenge. Roure de la Corralissa.*
- cós** *m.* Lloc on s'efectuen habitualment corregudes de persones o d'animals. *El Cós. Lo Cós.*
- coscollar** *m.* Comunitat vegetal constituïda per plantes de fulla endurida i persistent, entre les quals predomina la coscolla. *Coscollar del Desert. Foia del Coscollar.*
- coscollosa** *f.* Coscollar. *La Coscollosa.*
- cossa** *f.* Cós. *La Cossa. Camí de la Cossa.*
- coSSI** *m.* Depressió del terreny, a vegades dins d'un barranc, que recorda la forma de la peça de terrissa homònima. *El Cossi. Clotxa del Cossi. Barranc del Cossi.*
- costa** *f.* 1. Tros de terra que voreja el mar. *Costa Blanca.* 2. Costera. *Costa del Grau. Costa del Ginebre. La Costa.*
- costera** *f.* Pendent d'un terreny. *Costera del Surar. Costera del Jou.*
- cova** *f.* Cavitat subterrània més o menys extensa, natural o excavada. *Cova d'Arnes. Cova del Garrofer. Barranc de les Coves Negres.*
- covilar** *m.* Jaç d'animal. *Lo Covilar. Cau del Covilar. Barranc dels Covilars.*
- crebada** *f.* Muntó de pedres despreses en què n'hi ha de grans i de xicotetes entremesclades. *Crebada de l'Ombria. Crebada de Dominguet. Les Crebades.*
- cremada** *f.* Terreny que ha patit l'acció del foc, sovint un incendi forestal. *Cremada de Gorgues. Les Cremades. Barranc de les Cremades.*
- cremat** *m.* Cremada. *El Cremat. Els Cremats.*
- cresta** *f.* 1. Part més elevada d'una muntanya. *Cresta dels Forcalls. Cresta de la Balma.* 2. Rellu sobreixent dels fons oceànics, de forma allargada. *La Cresta.*
- crestall** *m.* Carena d'una serralada. *Crestall dels Pouets. Crestall dels Almaens.*
- creu** *f.* Monument religiós en forma de creu, generalment situat a l'entrada dels pobles, prop de les ermites, a la vora dels camins o en el cim d'una muntanya. *Creu de Mostalla. Creu Coberta. Creu del Bartolo.*
- cudolada** *f.* Gran quantitat de cudols, pedres arrodonides per l'acció de l'aigua. *La Cudolada. Platja de la Cudolada.*
- cup** *m.* Instal·lació on s'elabora el vi. *Cup del Sampo. Cup de la Vinya. Els Cubets.*
- cutxola** *f.* Clotxa. *La Cuxola. Tallafoc de la Cuxola.*

D

delme *m.* Territori històricament sotmés a l'impost consistent en el pagament de la desena part de la collita a l'Església, al rei o a altres propietaris, generalment nobles. *El Delme. Els Delmes. Maset del Delme.*

delta *m.* Espai de terra, de forma més o menys triangular, que els al·luvions d'un riu formen en la desembocadura. *Delta del Millars.*

dena *f.* Cadascuna de les deu parts en què es pot dividir un terme. *Dena de Vallivana. Dena de la Vespa. Les Denes.*

depòsit *m.* Recipient o lloc destinat a depositar alguna cosa, generalment un líquid. *Depòsit de la Casa de Garcia. Depòsit dels Cirers. Depòsit de l'Aigua.*

derramador *m.* Sequiol que servix per a arregar aigua d'una séquia més gran, especialment quan s'embossa. *Derramador de la Mar. Derramador Baix. Camí del Derramador.*

desaigüe *m.* Conducte o canal per on s'escola l'aigua bruta o de pluja. *Desaigüe de la Capella. Desaiqüe dels Set Pous. Séquia del Desaiqüe.*

descansador *m.* Lloc a propòsit per a descansar. *Descansador del Comunet de l'Ombrieta. Descansador de la Pedrafita.*

desert *m.* Lloc inhabitat. *Desert de les Palmes. Camí del Desert.*

devesa *f.* Extensió de terra coberta de

vegetació natural, destinada al pasturatge o a l'aprofitament de la llenya i vedada per a certs usos. *Devesa de l'Albufera. Devesa del Taboll.*

dic *m.* Terraplé o mur construït en el mar per a contindre les aigües, guanyar terra al mar o abrigar un port. *Dic Nord. Dic de Llevant.*

drecera *f.* Travessa. *Drecera de Sant Cristòfol. Drecera dels Covarxos. Barranc de la Drecera.*

duna *f.* Promontori d'arena d'origen eòlic que es forma en llocs àrids i desèrtics o en les platges. *Dunes de Guardamar. Camí de les Dunes.*

E

embassament *m.* Pantà. *Embassament del Sitjar. Embassament de Bellús. Presa de l'Embassament.*

engolidor *m.* Forat, avenc on s'afonen les aigües d'un corrent. *Engolidor del Quinyó. L'Engolidor. Pla dels Engolidors.*

entrador *m.* Punt d'accés a un lloc, generalment annex a una carretera, pista o camí. *Entrador de les Pedrisses. Entrador d'Aiguadoliva.*

era *f.* Espai aplanat i ferm, a vegades enrajolat o empedrat i generalment de forma circular, on s'escampen els

- cereals o els llegums per a batre'ls i separar el gra de la palla. *Era de la Coloma. Era de Panxeta. Cova de l'Era.*
- ereta** *f.* Era menuda. *Ereta del Moro. Ereta de Gregori.*
- eriçal** *m.* Lloc on abunda l'eriçó o cadira de pastor. *Eriçal del Collao. L'Eriçal.*
- erm** *m.* Lloc no conreat, desèrtic, àrid. *Erms de Saoro. L'Erm.*
- ermita** *f.* Capella situada ordinàriament fora de la població, que pot ser objecte d'alguna romeria i que només té culte ocasionalment. *Ermita de Sant Antoni. Ermita de la Font Santa. Camí de l'Ermita.*
- escaleta** *f.* 1. Bancal estret situat en la falda d'una muntanya, que juntament amb uns altres forma un conjunt escalonat. *Escaleta del Tio Fuster. Escalenta del Tio Ximo.* 2. Tram de camí que resol la costera amb escalons fets de pedra o excavats en la roca. *Escaleta de Cegato. Pas de l'Escaleta.*
- escorredor** *m.* Conducte, rambla o fonçalada, per on s'escorren les aigües que sobren d'un camp, d'un hort, d'un edifici. *Escorredor de Caicons. Escorredor de la Closa.*
- escorrentia** *f.* Lloc per on s'escorre o es filtra l'aigua. *Escorrentia de Mallol. Escorrentia del Rabassal.*
- escull** *m.* Roca, la major part de la qual està oculta en el mar, que constitueix un perill per a la navegació. *Escull de la Ferrera. Escull de Sant Pere.*
- escullera** *f.* Obra feta en un port amb pedres grans o blocs de ciment abocats a l'aigua, per a formar un dic de defensa contra les onades, per a servir de fonament a un moll o per a protegir una obra contra l'acció dels corrents. *Escullera del Maso. Escullera de Llevant.*
- espadat** *m.* Penya-segat. *L'Espadat.*
- espartal** *m.* Camp plantat d'espart. *L'Espartal. Barranc de l'Espartal.*
- espigolar** *m.* Lloc on abunda l'espigol. *L'Espigolar. Barranc de l'Espigolar.*
- espinal** *m.* Espinar. *Barranc dels Espinals.*
- espinar** *m.* Lloc poblat de plantes espinoses. *L'Espinar. Corral de l'Espinar. Senda de l'Espinar.*
- esquenall** *m.* Carena d'una muntanya. *Esquenall de l'Ase. Esquenall de la Foradada.*
- establiment** *m.* Terreny històricament cedit en emfiteusi. *L'Establiment. Tanca de l'Establiment.*
- estany** *m.* Massa d'aigua de poca extensió, acumulada en una depressió del terreny. *Estany Xiquet de Cullera. Estany del Pujol. Lloma de l'Estany. Estany Llarguer. Estany de la Vila.*
- estepar** *m.* Lloc poblat d'estepes. *Pla de l'Estepar. Els Estepars. Pouet de l'Estepar.*
- estret** *m.* Pas angost entre muntanyes, produït quan s'encaixona un riu o un barranc. *Estret del Forat. Cova de l'Estret. Els Estrets.*
- estufador** *m.* Obertura de les roques de la costa formada per l'acció erosiva de les aigües del mar. *L'Estufador.*

F

- falagueral m.** Lloc on abunden les falagueres. *Els Falaguerals.*
- falda f.** Part inferior d'una muntanya o d'una serralada. *Falda del Racó Redó. Falda dels Navarros.*
- fangar m.** Lloc on abunda el fang. *El Fangar. Pla dels Fangars.*
- faralló m.** Roca més o menys aguda i generalment pròxima a la costa, que sobreix del nivell del mar. *Els Farallons.*
- fenassar m.** Lloc poblat de fenàs. *El Fenassar. Alt del Fenassar.*
- fenassosa f.** Fenassar. *La Fenassosa. Les Fenassoses. Coll de la Fenassosa.*
- fenollar m.** Lloc on abunda el fenoll. *El Fenollar. Canyada del Fenollar.*
- ferratge m.** Freginal. *El Ferratget.*
- ferreria f.** Lloc abundant en mineral de ferro o en restes d'antigues ferreries metal·lúrgiques. *La Ferreria. Les Ferreries. Barranc de la Ferreria.*
- fesa f.** Presa d'aigües consistent en una comporta gran feta en una séquia principal, a fi d'obrir séquies secundàries més menudes. *Fesa de Climent. Fesa de la Séquia Real.*
- figueral m.** Lloc plantat de figueres. *Figueral del Mas d'Albert. Es Figueral. Lo Figueralet. Roca del Figueral.*
- fila f.** Sequiol. *Fila d'Alegre. Fila de Guinot.*
- fillola f.** Sequiol. *Fillola de Ferri. Fillola de la Sénia. Braç de la Fillola de Vilella.*
- finca f.** Propietat rústica constituïda generalment per una determinada extensió de terreny amb edificacions o sense. *Finca Llarga. Finca del Soldat. Bassa de la Finca de la Dona.*
- fita f.** Senyal distintiu de pedra o d'obra que, clavat en un terreny, indica la terminació d'una propietat immoble o d'un territori. *La Fita. Morral de la Fita.*
- foia f.** Depressió o regió còncava del terreny que té l'origen en l'acció erosiva de les aigües o en una fossa tectònica. *Foia de la Vila. Foia de Bajoc.*
- fondo m.** Terreny baix, on la terra sol ser molt bona per al conreu perquè les aigües s'ajunten allà i hi depositen sediments minerals. *Fondo del Rajolar. Fondo de Canyonot. Els Fondos. Barranc del Fondo.*
- fonollar m.** Fenollar. *Los Fonollars. Malleda del Fonollar.*
- font f.** Lloc on brolla aigua procedent d'un corrent subterrani. *Font del Molinell. Font de les Fontetes.*
- fontanal m.** Fontanar. *Els Fontanals. Mas del Fontanal.*
- fontanar m.** Lloc on l'aigua brolla per llocs diversos. *El Fontanar. Pouet del Fontanar.*
- fonteta f.** Font menuda. *Fonteta d'en Peris. Fonteta Nova.*
- forat m.** Obertura natural que travessa el terreny, pas estret. *Forat de l'Esbarzer. Forat de l'Avenc. Mas del Forat.*
- forcall m.** Punt on concorren dos camins o dos corrents d'aigua. *Forcall del Riu. Barranc del Forcall.*

- forn** *m.* Cavitat tapada amb una volta que servix per a coure diferents substàncies. *Forn de Salvassòria. Forn dels Moros. Solana del Forn del Vidre.*
- forques** *f. pl.* Lloc situat prop d'un nucli de població on antigament s'ajusticiava els condemnats. *Les Forques. Tossal de les Forques.*
- fossa** *f.* Depressió submarina, llarga, estreta i molt profunda, limitada per marges abruptes. *Cala de la Fossa.*
- foç** *f.* Fou. *Foç del Mas del Moro. Barranc de la Foç.*
- fou** *f.* Barranc, pas estret. *La Fou. Barranc de la Fou.*
- franc** *m.* Terreny lliure, exempt d'impostos. *El Franc. Els Francs.*
- freginal** *m.* Camp de plantes ferratgeres. *Freginal Vell. Los Freginals. Els Freginals.*
- freu** *m.* Pas o canal relativament estret i generalment poc profund, situat entre dos illes o entre una illa i el continent. *Freu d'Ambolo. El Freu.*

G

- no vertical, que es troba en les coves. *Galeries del Mas de Xiva. Galeries del Pataco. Barranc de les Galeries.*
- gamelló** *m.* Baciol. *Els Gamellons. Font dels Gamellons. Barranc del Gamelló.*
- garroferal** *m.* Camp plantat de garroferes. *Garroferal Clar. El Garroferal. Barranc del Garroferal.*
- gatellar** *m.* Lloc poblat de gatells. *El Gatellar.*
- ginebral** *m.* Ginebrar. *Els Ginebrals. Ginebral de Prades. Pla del Ginebral.*
- ginebrar** *m.* Lloc poblat de ginebres. *Ginebrar. Racó del Ginebrar.*
- ginebrosa** *f.* Ginebrar. *La Ginebrosa. Asut de la Ginebrosa.*
- ginestar** *m.* Lloc poblat de ginestes. *Ginestar. Ginestar de l'Alberta. Ginestar de la Gassulla.*
- gola** *f.* Pas estret d'eixida al mar d'un corrent d'aigua o d'un estany. *Les Goles. Gola de Queralt. Gola de Pujol.*
- goleró** *m.* Pas obert en un cingle. *El Goleró. Passet del Goleró.*
- golf** *m.* Porció de mar que penetra en la terra. *Golf de València.*
- gorg** *m.* Clot profund en el llit d'un corrent d'aigua, on esta s'entolla o alentix el seu curs. *Gorg de l'Arcada. Gorg del Molí. Toll del Gorg.*
- gorja** *f.* Vall estreta i profunda entre muntanyes, de vores abruptes, excavada per l'aigua d'un riu. *Gorges del Cabriol.*
- granja** *f.* Lloc destinat a la cria d'animals. *Barranc de les Granges. Granja dels Cavalls.*

grau *m.* 1. Pas a través d'una costera abrupta o d'un cingle o d'una cinglera, que permet arribar a la part superior. *El Grau. Grau de l'Encordant.* 2. Port de mar. *Grau de Gandia. Grau de Castelló. Carretera del Grau.* 3. Punt del litoral marítim on tradicionalment s'han concentrat vivendes de mariners. *Grau de Borriana. Grau de València.*

graval *m.* Terreny que conté grava. *Els Gravals.*

gravera *f.* Lloc d'on s'extrau grava. *La Gravera. Gravera de la Rambla.*

grevolar *m.* Lloc poblat de grevolers. *El Grevolar. Barranc del Grevolar.*

grevolosa *f.* Grevolar. *La Grevolosa. Cantalar de la Grevolosa.*

gros *m.* Part de més altura i volum d'un element orogràfic. *Gros de l'Illa.*

guardadany *m.* Barrera física protectora, a manera de mur de contenció, entre una partida i les terres limítrofes, construïda normalment aprofitant l'existència prèvia d'un escorredor o d'un camí. *Camí del Guardadany de l'Esperança. Mota del Guardadany.*

H

heretat *f.* Propietat rústica. *Les Heretats. Heretat dels Flares.*

hort *m.* Terreny de regadiu, no massa extens, on es conreen especialment

hortalisses i fruiters. *Hort de la Senyora. Hort de Comenge. Hort del Xurro.*

horta *f.* Terreny de regadiu, generalment de gran extensió, destinat al conreu de verdures, llegums i arbres fruiters. *L'Horta. Hortes de Dalt. Cap de l'Horta.*

hortet *m.* Hort de poca extensió. *Hortet de Mestre. Hortet Nou.*

horteta *f.* Horta de poca extensió. *Horteta del Bisbe. Horteta de Pauet.*

hostal *m.* Establiment on es proporciona allotjament i se servix menjar a canvi d'un preu convingut. *Hostal Nou. Hostal de la Roja. L'Hostal.*

hostalet *m.* Hostal menut. *Hostalet del Roig. Hostalet de la Canada. L'Hostalet.*

I

illa *f.* Porció de terra envoltada d'aigua per tots els costats. *Illa de Benidorm. Illa Grossa. Illa d'Algoleja. Illa del Xúquer.*

illeta *f.* Illa menuda. *Illeta Mitjana. Illeta de l'Olla.*

illot *m.* Illa menuda. *Illot de la Caleta. Illot Valdés.*

J

joncar *m.* Juncar. *El Joncar. Barranc del Joncar.*

jovada *f.* Mesura superficial agrària equivalent a tres hectàrees o a l'extensió de terra que una parella de bous units amb un jou pot llaurar en un dia. *Jovada de Baix. Les Jovades. Barranc de la Jovada.*

juncar *m.* Lloc poblat de juncs. *El Juncar. Font del Juncar.*

juncaret *m.* Juncar menut. *El Juncaret. Camí del Juncaret.*

juncosa *f.* Juncar. *Juncosa. Les Juncoses. Barranc de les Juncoses.*

junqueral *m.* Juncar. *El Junqueral. Pou del Junqueral.*

Llastra de la Pedrafita. Tossal de les Llastres.

lletisclar *m.* Lloc poblat de lletiscles. *El Lletisclar. Rambla de Lletisclar.*

lligallo *m.* Assagador. *Lligallo Real. Lligallo del Molí de la Roca.*

llimeral *m.* Camp plantat de llimeres. *El Llimeral.*

llobatera *f.* Cau de llops. *La Llobatera. Barranc de la Llobatera. Les Llobateres.*

llom *m.* Lloma. *Llom del Matxo Flac. Llom de la Solana.*

lloma *f.* Muntanya de poca alçària i de forma plana o arrodonida. *Lloma Ampa. Lloma Bona. Hostal de la Lloma.*

llomet *m.* Llometa. *Llomet de Pau. Era del Llomet.*

llometa *f.* Lloma menuda. *Les Llometes. Llometa de l'Ermita.*

llosa *f.* Pedra plana. *Llosa del Canterer. Plans de la Llosa.*

llosar *m.* Terreny abundant en lloses o pedres planes. *Lo Llosar. Fonts del Llosar.*

L

llac *m.* Gran massa d'aigua, generalment dolça, acumulada de forma natural en una depressió del terreny. *Llac de la Plana. Llac de l'Albufera. El Llac.*

llacuna *f.* Extensió d'aigua que ocupa una depressió del terreny, de menors dimensions que un llac. *Llacuna de la Mata. Clot de la Llacuna.*

llastra *f.* Llenca de terra, tros de terreny relativament allargat. *Llastra Fonda.*

M

magranar *m.* Lloc on abunden o es conreen magraners. *El Magranar.*

mangranar *m.* Magranar. *Foia del Mangranar.*

mallada *f.* 1. Lloc arcerat on s'arreplega el bestiar que pastura en el camp o en la muntanya. *Mallada de les Pal-*

- meres. Mallada del Mas Nou. Carrasca de la Mallada.* **2.** Depressió que sorgix entre dos conjunts dunars, de caràcter permanent o temporal. *Mallada del Quarter. Mallada del Saler.*
- malladeta** *f.* Depressió poc extensa que sorgix entre dos conjunts dunars, de caràcter permanent o temporal. *La Malladeta.*
- malvinar** *m.* Lloc poblat de malvins. *El Malvinar. Motor del Malvinar.*
- mamella** *f.* Puig de forma semblant a una mamella. *Les Mamelles. Mamella Pasquala.*
- mançanar** *m.* Lloc on abunden les mançaneres o pomeres, sovint bordes. *El Mançanar. Pista del Mançanar.*
- mansegar** *m.* Lloc poblat de mansegues. *Séquia del Mansegar. El Mansegar.*
- mar** *m. o f.* **1.** Massa d'aigua salada que cobrix una gran part de la superfície de la Terra. *Camí de la Mar.* **2.** Part d'esta massa situada en una regió determinada. *Mar Mediterrani.*
- mareny** *m.* Costa baixa i pantanosa, inundable per les aigües del mar. *Marenys de Rafalcaid. Gola del Mareny.*
- maresme** *m.* Mareny. *El Pla de Maresme.*
- marjal** *f.* Aiguamoll situat generalment a la vora de la mar, dotat de canals de drenatge. *Marjals del Bovar. Marjal d'Almenara. Camí de la Marjal.*
- mas** *m.* Explotació agrària tradicional, generalment de secà, integrada per una casa de camp amb diverses dependències i per les pastures, les terres de conreu i els boscos que té adscrits. *Mas de Bellviure. Mas de Carnestoltes. Aljub del Mas.*
- maset** *m.* Mas menut. *Maset Nou. Maset de la Foia. Maset de Beltran.*
- masia** *f.* Mas. *Masia de l'Espinar. Masia de Cortixelles. Camí de la Masia de Santa Teresa.*
- massís** *m.* Conjunt de muntanyes que formen una unitat, generalment constituït per terrenys antics. *Massís de Penyagolosa. Massís del Mondúver.*
- mata** *f.* Illeta amb molta vegetació baixa, característica de l'Albufera de València. *Mata de Fang. Mata del Puig.*
- matapollar** *m.* Lloc poblat de matapolls. *El Matapollar.*
- matar** *m.* Matissar. *El Matar.*
- matissal** *m.* Matissar. *Els Matissals. Barranc del Matissal.*
- matissar** *m.* Formació vegetal constituïda per mates i arbustos baixos, poc atapeïts. *El Matissar. Barranc del Matissar.*
- mina** *f.* **1.** Lloc de l'interior d'un terreny d'on s'extrauen minerals, metalls, pedres precioses o matèries combustibles. *Mina de Cabres. Barranc de la Mina d'Or.* **2.** Excavació subterrània feta per a captar i conduir aigües. *Séquia de la Mina.*
- mirador** *m.* Lloc elevat des d'on es té una visió àmplia d'un paratge. *Mirador del Xúquer. El Mirador. Camí del Mirador. Penya del Mirador.*
- mitgera** *f.* Paret de pedra seca que separa les terres dels masos. *Mitgera d'Ametla. Mitgera de Donís.*

- mitjà** *m.* Terreny erm situat enmig d'altres terres que sí que es conreen. *Mitjà de Pitarquet. Mitjà del Carrascal. Els Mitjans. Cova del Mitjà.*
- mola** *f.* Tossal aïllat, de forma massissa, arrodonida i de cim planer. *Mola de la Font Morta. Mola d'Ares.*
- moleta** *f.* Mola menuda. *La Moleta. Moleta de l'Almoïna. Moleta d'Aitana.*
- molí** *m.* Construcció, sovint veïna d'un curs d'aigua, amb un mecanisme mogut per la força hidràulica, que, habitualment, s'usa per a moldre grans. *Molí de Pedra. Molí Partidor. El Molí. Riu dels Molins.*
- molló** *m.* Fita. *Molló de les Mentires. Molló dels Cinc Termes. Molló d'Antella. Alt del Molló.*
- mont** *m.* Muntanya. *Mont Calvari. Mont Calauet.*
- morerà** *m.* Lloc poblat de moreres. *El Morerà. Font del Morerà.*
- moreria** *f.* Àrea urbana o rural habitada i controlada per població mudèjar i, després, morisca. *La Moreria. Horta de la Moreria.*
- morral** *m.* Roca alta i acinglada. *Morral Llampat. Morral de la Fita.*
- morret** *m.* Morro menut. *Morret de Castelló. Morret de Gralla.*
- morro** *m.* 1. Contrafort avançat i abrupte d'una muntanya. *Morro dels Coloms. Morro Roig.* 2. Cap menut, punta marítima. *Morro de Gos. El Morro.*
- mota** *f.* 1. Elevació de terra, xicoteta i aïllada, natural o artificial, que s'alça sobre el nivell de l'aigua d'una marjal, d'un riu o d'una llacuna. *Mota dels Mosquits. Les Motes. Séquia de la Mota.* 2. Boquera d'una séquia. *Mota del Baladrar. Mota del Rec Nou. Mota de les Jovades.*
- motor** *m.* Construcció on hi ha instal·lat algun aparell transformador d'energia, antigament de vapor i actualment elèctric, que dona moviment a una màquina usada per a extraure aigua de reg d'un pou o d'una séquia. *Motor de Joanassa. Motor de la Volta. Motor del Pare Josep. Motor de la Reva. Bassa del Motor de la Costera.*
- muntanya** *f.* Elevació natural del terreny, alta i amb pendent. *Muntanya de la Caseta del Retor. Muntanyes del Senyor. Camí de la Muntanya.*
- muntanyar** *m.* Lloc pròxim al mar on abunden les dunes. *Muntanyar del Pujol. El Muntanyar. Camí dels Muntanyars.*
- muntanyeta** *f.* Muntanya menuda. *Muntanyeta Blanca. Muntanyeta de Curot. Muntanyeta de Sant Antoni. Muntanyeta dels Sants.*
- mur** *m.* 1. Conjunt de roques d'aspecte semblant a una muralla. *Els Murs. Serra dels Murs.* 2. Paret de contenció. *Mur de la Pedrissa.*
- muralla** *f.* Conjunt de murs que formen un tancat, una barrera. *Muralla de l'Església.*
- murtal** *m.* Murtar. *Barranc dels Murtals. Camí del Murtal.*
- murtar** *m.* Lloc poblat de murtes. *El Murtar. Escorrentia del Murtar.*
- murteral** *m.* Murtar. *El Murteral. Font del Murteral.*

N

naixement *m.* Aflorament d'aigua a la superfície terrestre originada al produir-se la intersecció d'una capa aquífera amb esta superfície. *Naixement del Riu Verd.*

naiximent *m.* Naixement. *Naiximent del Mas de la Torreta.*

nevera *f.* Cavitat natural o artificial usada per a emmagatzemar gel o neu. *Nevera Vella. Nevera del Benicadell. Serra de la Nevera.*

nogueral *m.* Bosc o plantació de noguers. *El Nogueral. Camí del Nogueral.*

O

obaga *f.* Ombria. *Barranc de l'Obaga. Les Obagues.*

olivar *m.* Camp plantat d'oliveres. *Olivar de Barceló. Els Olivars.*

olivaret *m.* Olivar menut. *Olivaret de Margall. Barranc dels Olivarets.*

oliveral *m.* Olivar. *Oliveral del Mas del Pequenyó. S'Oliveral. Séquia de l'Oliveral.*

olla *f.* 1. Racó de la costa o de la vora del mar que té forma arrodonida. *Olla d'Altea. Olla de Benicàssim.* 2. Gorg. *L'Olla. Barranc de les Olles.*

omar *m.* Lloc poblat d'oms. *L'Omar.*

ombria *f.* Part d'una muntanya o d'una vall on no pega el sol. *Ombria dels Canterers. Ombria del Molí de l'Abat. Corral de les Ombries.*

ombrieta *f.* Ombria menuda. *Ombrieta del Metge. Ombrieta del Molí Vicent.*

oronal *m.* Comunitat vegetal on predomina l'oró. *L'Oronal. Mas de l'Oronal.*

P

pala *f.* Vessant de muntanya llis i de pendent molt pronunciat, quasi vertical. *La Pala. Lloma de la Pala.*

palanca *f.* Pas fet entre les dos ribes d'un riu o d'un torrent. *Palanca del Molí de la Punta.*

pallissa *f.* Construcció on es guarda la palla o l'herba seca per a alimentar el bestiar. *Pallissa del Mas del Pont. La Pallissa. Moleta de les Pallisses.*

palmar *m.* Palmeral. *Palmar de Llanos.*

palmeral *m.* Lloc poblat de palmeres. *Palmeral del Campàs. Camí del Palmeral. Pla del Palmeral.*

palmosa *f.* Palmeral. *La Palmosa. Barranc de la Palmosa.*

pantà *m.* Depòsit artificial d'aigua de grans dimensions que es forma interrompent el curs d'un riu o fent créixer un llac per mitjà d'una gran resclosa. *Pantà de Tibi. Pantà de l'Amadorio. Carretera del Pantà.*

- pany** *m.* 1. Roca llisa. *Pany del Catxorro. Barranc del Pany Roig.* 2. Conjunt de cases rurals que compartixen paret mitgera. *Pany de Caragola. Pany de les Malloles.*
- panyet** *m.* Conjunt aïllat de cases menut. *Panyet dels Arbones.*
- parada** *f.* 1. Lloc on es fa la separació de l'aigua d'un canal en dos corrents. *Parada de Sant Roc. Parada de Sant Jordi.* 2. Tros de terra de regadiu per al conreu. *Parada de Bilet. Parada del Notari.* 3. Construcció utilitzada per a caçar, guardar ferramentes o com a lloc de descans. *Parada del Ti Barber. Parada de Baena.*
- parança** *f.* Parany. *Parança del Joano. Camí de la Parança.*
- parany** *m.* Lloc rural preparat per a capturar pardalets, especialment tords, amb una tècnica que consistix a amagar unes varetes impregnades amb visc entre les branques dels arbres, on queden enganxades les aus. *Parany de Mingarro. Parany de Pepe el Pou.*
- paratge** *m.* Terreny de certa extensió i de límits inconcrets. *Paratge de Sant Josep.*
- paridora** *f.* Compartiment del corral o corral aïllat on es reclouen les ovelles i les cabres que han de parir. *Paridora de Panou. Cova de la Paridora.*
- partida** *f.* Divisió territorial, designada amb un mateix nom, que forma part del terme municipal d'un poble. *Partida d'Agustinet. Partida Curta. Motor de la Partida Nova.*
- partidor** *m.* Obra hidràulica que per mitjà de comportes separa l'aigua d'un canal en dos o més corrents. *Partidors Reals. Partidors de la Séquia del Terç.*
- pas** *m.* 1. Lloc per on cal passar o per on es pot passar. *Pas dels Bandolers. Pas de la Rabosa.* 2. Port de muntanya. *Pas del Cavall. Pas del Gos.* 3. Remels transitable. *Pas de la Reina.* 4. Construcció feta per a salvar una depressió del terreny. *Pas de l'Aguilar. Pas de Sant Antoni.* 5. Assagador. *Pas de Celades.*
- passadís** *m.* Estret entre dos mates de l'Albufera. *Passadís de Llevant. Passadís del Roget.*
- passera** *f.* Tauló, soca, conjunt de pedres o altra cosa que fa la funció de pont per a poder travessar un corrent d'aigua. *Passera del Molí. Passera del Molí de la Vinya. Camí de les Passeres.*
- passet** *f.* Pas estret o menut. *Passet del Goleró. Passet de la Rabosa.*
- pati** *m.* 1. Espai comunal d'un mas. *Pati del Mas de Vicent.* 2. Espai comunal que envolta una font o un abeurador. *Pati de la Bassa. Pati del Fontanal.*
- peça** *f.* Porció de terreny conreat. *Peça Llarga. Peça Fonda.*
- pedra** *f.* Penya. *Pedra del Campanar. Pedra Blanca.*
- pedral** *m.* Pedregar. *Pedrals del Xaonell.*
- pedregal** *m.* Pedregar. *Pedregal de la Mola. Senda dels Pedregals.*
- pedregar** *m.* Lloc ple de pedres. *El Pedregar. Tossal del Pedregar.*
- pedrera** *f.* Lloc d'on s'extrau pedra per a la construcció. *Pedrera de la Penya Ne-*

- gra. Pedrera del Castellar. La Pedrera. Mola de la Pedrera.*
- pedrissa** *f.* Lloc on abunda la pedra, especialment aquella que està fixada a terra. *Pedrissa de la Morena. Les Pedrisses. Mas de la Pedrissa.*
- pedruscar** *m.* Fons marí amb pedra menuda abundant. *El Pedruscar.*
- peiró** *m.* Creu de terme posada sobre un pedestal de pedra. *El Peiró. Peiró de Sant Roc. Peiró de la Salinera.*
- peironet** *m.* Peiró, especialment si és menut. *Peironet de la Mare de Déu. Peironet Trencat.*
- pelat** *m.* Espai sense vegetació. *El Pelat.*
- pena** *f.* Penya. *La Pena-roja. Pena de Bel.*
- penya** *f.* Roca de grans dimensions de naturalesa pedregosa. *Penya del Castellet. Penya Roja. Penyes Roges.*
- penyal** *m.* Penya gran i elevada. *Penyal d'Ifac. Els Penyals. Camí del Penyal.*
- penyeta** *f.* Penya menuda. *Penyeta Llargà. Penyeta del Migdia. Penyeta Roja.*
- penyó** *m.* Penyal. *Penyó de Pessic. Penyó de les Planisses.*
- pesquera** *f.* Punt vora mar des d'on es pot pescar amb canya. *Pesquera del Forat. Pesquera del Sogall.*
- pic** *m.* Cim agut d'una muntanya. *Pic de la Cabreta. Pic de la Serreta. Senda del Pic.*
- pica** *f.* Peça de pedra amb una concavitat destinada a contindre aigua i, en molts casos, a servir d'abeurador per al bestiar. *La Pica. Font de les Piques.*
- picaio** *m.* Pic. *Picaio Redó. El Picaio. Avenc del Picaio.*
- piló** *m.* 1. Peiró. *Piló de la Trinitat. Piló de Sant Pere.* 2. Molló situat al capdamunt d'una muntanya. *El Piló. Muntanyeta del Piló.*
- pinada** *f.* Lloc poblat de pins. *Pinada de les Ànimes. Camí de la Pinada.*
- pinar** *m.* Pinada. *Pinar de Terol. Pinar Ver. Tossalet del Pinar.*
- pineda** *f.* Pinada. *Pineda del Ventorrillo.*
- pista** *f.* Camí o carretera rural, habitualment de terra. *Pista del Bovalar. Pista de Montcati.*
- pla** *m.* Sector de terreny planer de menor extensió que la plana. *Pla Redó. Pla de Vilar de Canes. Rambla del Pla.*
- plana** *f.* Terreny pla i prou extens que té, a més, escassa altitud sobre el nivell del mar. *Plana de Castelló. Plana de la Creu.*
- planet** *m.* Pla menut. *Planet de Bou. Planet de Sellés.*
- planissa** *f.* Terreny pla, generalment de poca extensió. *La Planissa. Planissa del Real.*
- platja** *f.* Riba sedimentària i plana del mar, d'un llac o d'un riu gran, formada d'arena o de grava. *Platja d'Aiguadoliva. Platja de l'Albir.*
- platjar** *m.* Fons d'arena dins del mar. *El Platjar. Platjar de Mola.*
- platgeta** *f.* Platja menuda. *Platgeta de l'Era. Platgeta del Mal Pas.*
- pobla** *f.* Nucli de població fundat en virtut d'una carta de poblament que concedia certs privilegis. *La Pobla. La Pobla Llargà. La Pobla Tornesa. Pont de la Pobla.*

- poblat** *m.* Ciutat, poble o barri, especialment quan és de dimensions més reduïdes que el municipi de què depèn. *Poblats marítims. Poblats de l'Oest.*
- poble** *m.* Població més menuda i menys important que una ciutat. *Poble de Dalt. Bancals del Poble.*
- pollancar** *m.* Lloc plantat d'arbres joves. *El Pollancar. Mas del Pollancar.*
- pont** *m.* Construcció d'obra, de ferro, de fusta o d'un altre material sobre la qual una via de comunicació pot salvar un riu, una depressió, una carretera, les vies d'un ferrocarril o un altre obstacle. *Pont Desfet. Pont de l'Hereu.*
- pontarró** *m.* Sistema d'arcs de pedra adossats al terreny perquè el camí salve un pendent o un penya-segat. *Pontarró del Toll del Mugró. Camí del Pontarró.*
- porquera** *f.* Corral de porcs. *La Porquera. Porques de Serra.*
- porrassar** *m.* Lloc poblat de porrasses. *El Porrassar.*
- port** *m.* 1. Abric natural o artificial en una costa o en la riba d'un riu disposat per a servir de recés a les naus i per a les operacions de tràfic, d'armament, o d'embarcament i desembarcament de persones. *Port de Gandia. Port de Castelló.* 2. Pas entre muntanyes. *Port de Llúcia. Port de Càrcer. Port de Tous.*
- portell** *m.* Pas menut entre muntanyes. *Portell de l'Infern. Portell de Beniarbeig.*
- portera** *f.* Porta d'accés a les possessions d'un mas o d'una finca. *Portera del Carro. Portera del Mas de Vela.*
- portet** *m.* Port menut. *Portet de Tamarit. Portet dels Sorells.*
- portitxol** *m.* Pas menut entre muntanyes. *El Portitxol. Camí del Portitxol.*
- porxi** *m.* Cobert format per tres parets i teulada que permet posar-se a cobert o posar a cobert vehicles, ferramentes o bestiar. *Porxi de Perolet. Porxi del Senill. El Porxi.*
- pou** *m.* Perforació que es fa en el sòl per a buscar una capa aquífera. *Pou de la Florida. Pou Ample. Pou d'Aigua del Llentisclar. Mas del Pou.*
- pouet** *m.* Pou menut. *Pouet de la Cova Roja. Pouet del Moro. Barranc del Pouet.*
- povet** *m.* Pouet. *Povet de Fèlix. Povet d'en Riba.*
- pradet** *m.* Prat menut. *Els Pradets. Pradet de l'Alvenc.*
- prat** *m.* Extensió de terreny cobert d'herbes, especialment aquell en què es deixa créixer herba per a la pastura del bestiar o per a ferratge. *Prat de la Vinya. Prat de Cabanes.*
- presa** *f.* Obstacle artificial, generalment d'obra, construït a través d'un riu o en un estany per a desviar l'aigua o detindre-la, fer-la arribar a un lloc determinat, regular-ne el cabal, embassar-la o crear un saltant per a aprofitar-ne l'energia. *Presa del Pantà. Presa del Virrei. Presa del Xúquer. Camí de la Presa.*
- puig** *m.* Elevació del terreny, més o menys escarpada, que forma un cim que sobreix del terreny circumdant. *Puig de la Parreta. El Puig. Molló del Puig.*

pujada *f.* Lloc empinat, pendent d'un terreny en sentit ascendent. *Pujada del Molló Roig. Camí de la Mala Pujada.*

pujador *m.* Pujada. *Pujador dels Porcs. Pujador del Frontó.*

pujol *m.* Puig menut. *Pujol d'Almela. Muntanyar del Pujol.*

punta *f.* 1. Extrem superior d'una muntanya. *Punta de Benimaquia. Punta del Morico.* 2. Braç de terra de poca extensió que avança dins del mar, cap relativament baix i estret. *Punta de la Llissera. Punta de Migjorn. La Punta.*

puntal *m.* Prominència d'un terreny en forma de punta. *Puntal Llarg. Puntal de l'Aljub. Mas del Puntal.*

puntalet *m.* Puntal menut. *Puntalet de Cortés. Puntalet del Corb.*

forma quadrada. *El Quadró. Quadrons del Mas de Mançanares. Carraca dels Quadrons.*

quartó *m.* Camp o bancal d'una extensió equivalent a la quarta part d'una fanecada. *El Quartó. Quartons de Canari.*

quebrassa *f.* Esquerda, obertura longitudinal i molt profunda en una roca o en la terra. *La Quebrassa. Barranc de la Quebrassa.*

R

Q

quadra *f.* 1. Estable de cavalls, de muls, ovelles o cabres. *Quadra de Justetet. Quadra de Ceba.* 2. Camí que conduïa a una antiga propietat alodial. *Quadra del Saboner. Quadra de Giner.*

quadrella *f.* Camí travesser paral·lel a la costa. *Quadrella de la Gallenca. Quadrella dels Òrfens.*

quadro *m.* Quadró. *El Quadro. Quadro de Santiago. Platja del Quadro.*

quadró *m.* Tros de terra de conreu de

rabassal *m.* Lloc on abunden les rabasses. *El Rabassal.*

rabosar *m.* Rabosera. *El Rabosar. Camí del Rabosar. Partida del Rabosar.*

rabosera *f.* Cau de raboses. *La Rabosera. Coll de les Raboseres.*

racó *m.* 1. Lloc apartat, ocult, d'una població, d'una zona. *Racó Ample. Racó dels Conills.* 2. Tancament orogràfic costaner al peu d'un relleu prominent. *Racó de l'Albir. Racó de l'Oix.* 3. Vall menuda. *Racó de la Merla. Racó del Senyor Lluís.*

raconada *f.* Racó de grans dimensions, especialment en un camí, un carrer, la costa, el curs d'un riu. *Raconada de Redon. Les Raconades. Pont de la Raconada.*

- raiguer** *m.* Part més baixa d'una muntanya, on comença la pujada. *El Raiguer. Camí del Raiguer.*
- rajolar** *m.* Fàbrica de rajoles. *Rajolar del Riu. El Rajolar. Lo Rajolar. Camí del Rajolar.*
- rajolí** *m.* Sequiol, especialment en zones pròximes al mar. *Rajolí de la Cameta. Rajolí de la Serratella.*
- rambla** *f.* Curs d'aigua intermitent de llit poc profund, cobert de pedres o d'arena, que depèn estretament del règim pluvial. *Rambla Carbonera. Rambla de la Viuda. Bancals de la Rambla.*
- ramblar** *m.* Lloc, generalment amb un pendent poc pronunciat, on conflüïxen diverses rambles. *El Ramblar. Els Ramblars.*
- rambleta** *f.* Rambla menuda. *Rambleta Roja. Rambleta del Sord. La Rambleta.*
- ras** *m.* Extensió plana i sense arbres en una serra. *Rasos de Catí. Ras de la Cova. Camí del Ras.*
- rastell** *m.* Rastellera. *Rastell de la Caleta. Rastell de la Solana.*
- rastellera** *f.* Conjunt de penyes crestudes que sobreïxen en renglera en la carena, en el vessant d'una muntanya o en el fons marí. *Rastellera de Menages. Rastellera de Semic.*
- ratlla** *f.* Límit entre termes. *La Ratlla. Assagador de la Ratlla.*
- raval** *m.* Barri situat als afores d'una població. *El Raval. Raval de Sant Xotxim. Horta del Raval.*
- realenc** *m.* Territori o senyoria pertanyents al rei o de la seua jurisdicció. *El Realenc.*
- rebolcador** *m.* Pla situat a la vora d'un camí muntanyenc on el traginer deixava reposar i expansionar-se les bèsties. *El Rebolcador. Bassa dels Rebolcadors.*
- rebollar** *m.* Lloc poblat de rebolls. *El Rebollar. Rebollar de la Torre.*
- rebollada** *f.* Rebollar. *La Rebollada.*
- rebollosa** *f.* Rebollar. *La Rebollosa. Roques de la Rebollosa.*
- rec** *m.* Séquia. *Rec de l'Arenal. Rec de Marí. Séquia del Rec Nou.*
- recingle** *m.* En una muntanya, regruix o escaló que voreja un abisme. *Recingle dels Cérvolos. Morro del Recingle Gran.*
- regadiu** *m.* Terreny de conreu que es pot regar. *El Regadiu.*
- regall** *m.* 1. Sequiol. *Regall de les Quatre. Regall del Moll.* 2. Excavació produïda en un terreny que fa pendent, produïda per l'escorrimient de les aigües de pluja. *Barranc del Regall. Regall de les Quatre. Mas del Regall.*
- regant** *m.* Sequiol. *Regant dels Comuns. Regant del Mig.*
- reguer** *m.* 1. Solc format per l'aigua de pluja que corre per dins d'un terreny. *Reguer de Daudí. Reguer del Foraster.* 2. Séquia. *Reguer de la Parreta.*
- replà** *m.* Replanell. *Replà dels Pins. Replà del Calvari.*
- replana** *f.* Replanell. *Replana de les Tres Fonts. Replana del Carrascal.*
- replanell** *m.* Tros pla i horitzontal situat enmig d'un terreny costerut. *Replanell de les Monges.*
- retura** *f.* Rompuda. *Retura de Benasau. Les Retures. Lloma de la Retura.*

- revolta** *f.* Tros de carretera, de via de ferrocarril, de camí o de riu, en què hi ha un canvi de direcció. *Revolta del Savinar. Revolta de la Barana Blanca.*
- riba** *f.* Vora del mar, d'un riu o d'un llac. *Riba de Missena. Pou de la Riba.*
- ribàs** *m.* Marge amb molt de pendent. *Ribàs dels Diners. Ribàs Gros. Foia del Ribàs.*
- ribassada** *f.* Conjunt de ribassos artificials en la falda d'una muntanya. *Ribassada de Mata-agüelos. Ribassada de Serengue. Portera de les Ribassades.*
- ribassal** *m.* Ribassada. *El Ribassal. Los Ribassals. Foia del Ribassal.*
- ribera** *f.* Terra pròxima a un riu o al mar. *Ribera de Cabanes. Camí de la Ribera.*
- riera** *f.* Curs d'aigua, generalment intermitent per falta d'aigua a l'estiu o durant períodes de sequera, de cabal inferior al d'un riu. *Riera de Saboner. Riera de la Florentina.*
- riscle** *m.* Cingle. *Riscles de la Font de Puça. Riscles del Xacó.*
- riu** *m.* Corrent natural d'aigua, més o menys continu, de cabal variable, que va a parar al mar, a un llac o a un altre riu. *Riu Xúquer. Riu Montlleó.*
- riuët** *m.* Riu menut. *Riuët del Viro. Pont del Riuët.*
- rivet** *m.* Riuët. *Rivet de Roma. Rivet de Tonyo.*
- riurau** *m.* 1. Edificació rural de planta baixa, característica especialment de la Marina, coberta de teula en un o dos vessants, amb arcs a un costat que permeten amplament la ventilació, destinada a arrecerar els canyissos de les panses posades a secar. *Riurau del Botijós.* 2. Habitatge dispers i d'estiu-ueig. *Riurau de Forroll.*
- roca** *f.* Massa considerable de matèria pètria, especialment la que emergix aïllada en la superfície de la terra o del mar. *Roca Trencada. Roca d'en Cabanes. Roques Blanques.*
- rocassa** *f.* Roca de grans dimensions. *La Rocassa. Puntal de la Rocassa.*
- rodal** *m.* Tros d'un terreny o d'un espai que per alguna circumstància particular es distingix del circumdant. *Rodal del Cura. Rodal dels Botella.*
- roll** *m.* Ramal d'una séquia principal. *Roll de l'Alteró. Roll de l'Om.*
- romeral** *m.* Lloc poblat de romers. *Romeral de la Torre. El Romeral. Lloma del Romeral.*
- romeralet** *m.* Romeral menut. *Lo Rome-ralet. Romeralet de Sogall.*
- rompuda** *f.* Terreny que ha sigut cavat o llaurat per a aprofitar-lo com a terra de conreu. *La Rompuda. Font de la Rompuda.*
- roqueta** *f.* Roca menuda. *Roqueta Alta. Roquetes Roges. Roqueta Parda.*
- rota** *f.* Rompuda. *Rota del Carme. Rota de Palau. Morro de les Rotes. Carretera de les Rotes.*
- rotxa** *f.* Costera o aiguavessant abrupte i rocós d'una muntanya. *La Rotxa. Rotxa de les Penyes. Rotxa de la Mola. Rotxa del Tort.*
- roureda** *f.* Lloc poblat de roures. *Roureda del Mas Nou. Roureda del Rivet.*

rourera *f.* Roureda. *Rourera de Capellans. Barranc de la Rourera.*

runal *m.* Runar. *Els Runals. Estret de la Tanca del Runal.*

runar *m.* Acumulació de blocs i cudols cantelluts en el vessant d'una muntanya. *Runars del Pinyol Gros. Runar del Campanar. Font del Runar.*

S

safareig *m.* Receptacle generalment de parets d'obra i de forma rectangular o circular, que s'ompli d'aigua per a regar o altres usos. *Safareig de la Font de Dalt. Font del Safareig Nou.*

safranar *m.* Camp plantat de safrà. *El Safranar. Camí del Safranar.*

saladar *m.* 1. En una zona àrida, fons d'una depressió tancada que no té vegetació, que presenta afloraments salnitrosos durant l'estació seca. *Saladar de Fontcalent.* 2. Terreny marjalenc en una plana vora mar. *Saladar de la Senieta. El Saladar.*

saldonar *m.* Saulonar. *Los Saldonars. Platja del Saldonar.*

salera *f.* Pedra plana on es deposita la sal per al bestiar. *Les Saleres Més Altes.*

salina *f.* Lloc on es beneficia sal comuna, per evaporació de l'aigua del mar o de certs naixements d'aigua salada.

Salines del Braç del Port. Salines del Pinet. Salines de la Mata.

salobrar *m.* Terreny salabrós. *Salobrar de Baix. Cases del Salobrar.*

salt *m.* Desnivell natural o artificial, brusc i important, d'un curs d'aigua. *Salt del Canyaret. Salt del Cavall. Els Salts.*

saltador *m.* Salt. *Saltador de l'Estret. Volta del Saltador. Barranc del Saltador.*

saltet *m.* Salt menut. *Saltet de Catem. Barranc del Saltet.*

salviar *m.* Lloc poblat de sàlvies. *Racó dels Salviars.*

salzeral *m.* Lloc poblat de salzes. *El Salzeral. Mas del Salzeral de Baix.*

sargallar *m.* Lloc on abunda el sargall. *Sargallar de Franch. Sargallar de les Egües. Font del Sargallar.*

sargar *m.* Lloc poblat de sargues. *El Sargar.*

sargueral *m.* Sargar. *Els Sarguerals.*

saulonar *m.* Lloc on abunda el sauló, terra arenosa lleugerament argilenca. *El Saulonar. Lloma del Saulonar.*

savinar *m.* Lloc poblat de savines. *El Savinar. Savinar d'Adell.*

savinaret *m.* Savinar menut. *El Savinaret. Cocó del Savinaret.*

secà *m.* Terreny sec que no rep altra humitat que la de la pluja. *Secà dels Carreters. Secà de la Creu. Camí del Secà.*

secanet *m.* Secà de poca extensió. *Secanet de la Mariola.*

sedeny *m.* Caminet, senda. *Sedeny de Matella. Sedeny del Pi.*

- senda** *f.* Camí estret per a vianants i cavalleries. *Senda Llarga. Senda dels Cinc Germans. Lloma de les Sendes.*
- sénia** *f.* Màquina composta de dos grans rodes engranades que, per mitjà de cadufs, eleva l'aigua dels pous o de les séquies. *Sénia del Batle. Sénia de Comptacigrons. Les Sénies. La Sénia.*
- senieta** *f.* Sénia menuda. *Senieta de Gorgos. Saladar de la Senieta.*
- senillar** *m.* Lloc poblat de senills. *El Senillar. Camí del Senillar.*
- séquia** *f.* Canal excavat en terra per on es conduïx l'aigua d'un riu o d'un torrent per a regar camps. *Séquia d'Alèdua. Séquia Tarongera.*
- sequiol** *m.* En un sistema de reg, canal secundari, especialment en l'Albufera. *Sequiol de la Barca. Sequiol de la Castanyera. Camí del Sequiol.*
- serra** *f.* Cadena de muntanyes. *Serra d'Irta. Serra de Mariola. Mas de la Serra.*
- serrada** *f.* Tancat de pedra seca amb usos ramaders i forestals. *Serrada Vella. Serrada del Ginebre. Serrada del Pi.*
- serral** *m.* Muntanya de cim allargat. *El Serral.*
- serralada** *f.* Conjunt vast de muntanyes que forma generalment un sistema més llarg que ample. *Serralada Ibèrica.*
- serrat** *m.* Cadena de muntanyes poc elevades. *El Serrat. Ombria del Serrat.*
- sester** *m.* Lloc on sesta el bestiar. *Sester d'en Xotximet. El Sester.*
- setena** *f.* Cadascuna de les set parts en què es dividix l'espai regat per certes séquies. *Setenes de Baix. Setenes de Dalt.*
- sifó** *m.* Conduïte o túnel, en forma de U invertida, que permet salvar un riu, un canal o una depressió de terreny. *Sifó de la Punta. Sifó de la Novella. Camí del Sifó. Els Sifons.*
- sima** *f.* Avenc. *Sima de la Bruixa. Sima de la Caldera. Pla de les Simes.*
- siscar** *m.* Lloc poblat de sisques. *El Siscar. Camí del Siscar. Canal del Siscar.*
- sitjar** *m.* Lloc on hi ha sitges. *El Sitjar. Sitjar de Baix. Embassament del Sitjar.*
- sobalma** *f.* Cavitat poc fonda coberta per una roca que sobreïx. *Mas de la Sobalma. Roca de la Sobalma.*
- sòl** *m.* Part inferior d'alguna cosa. *Sòl de Terme. Sòl de Vila. Mas del Sòl de la Foia.*
- solana** *f.* Part de la muntanya on la llum del sol pega durant més temps i amb més intensitat. *Solana del Mas de Pau. Solana d'Ares. Solana de l'Almoïna. La Solana.*
- soll** *f.* Porquera. *Solls del Mas de la Cambra. Solls del Mas de Toni.*
- solsida** *f.* Despreniment de terres, roques o parets. *Solsida de les Terres. Les Solsides. Font de la Solsida.*
- somo** *m.* Som, part superior d'una muntanya. *Somo d'Aialt. Lloma del Somo.*
- sort** *f.* Tros de terra d'extensió variable que no forma mas. *Sort de na Roca. Barranc de les Sorts.*
- sortanella** *f.* Sort menuda. *Les Sortanelles.*
- sot** *m.* Vall menuda. *Sot de la Casa Gran.*
- surar** *m.* Lloc poblat de sureres. *El Surar. Barranc del Surar.*

T

- talaia** *f.* Cim que, per la seua situació o configuració, és comparable a la construcció arquitectònica del mateix nom. *Talaia Grossa. Talaia del Maigó. Alts de les Talaies.*
- talaiola** *f.* Talaia menuda. *La Talaiola. Camí de la Talaiola.*
- tall** *m.* Badall entre roques. *El Tall.*
- tallafo** *m.* Banda ampla sense vegetació que es deixa en els sembrats i en els boscos per a evitar la propagació del foc. *Tallafo dels Ferros. Tallafo de la Devesa. Lloma del Tallafo.*
- tallat** *m.* Cinglera, serra amb parets abruptes. *Tallat Blanc. Tallat del Despenyador. Tallat de Santa Marta.*
- tamarital** *m.* Comunitat vegetal integrada principalment per tamarits. *El Tamarital. Fillola del Tamarital.*
- tanca** *f.* Mur o bardissa que limita un espai. *La Tanca. Les Tanques. Alqueria de la Tanca.*
- tancat** *m.* Terreny envoltat de pedra seca, de reixes o de tanques. *Tancat de la Cova. Pouet del Tancat.*
- tanyada** *f.* Cos d'edifici cobert de teulada, generalment obert per un costat i separat de les cases d'un mas, que s'usa per a tindre palla, herba, ferramentes o bestiar. *Tanyada de Redon. Tanyada de Baix.*
- tanyadeta** *f.* Tanyada menuda. *La Tanyadeta. Mas de la Tanyadeta.*
- taula** *f.* Part d'un terreny de conreu, de forma quadrangular, separada de les altres per cavallons o solcs. *Taula de la Casa Gran. Taula de Miralles.*
- teixal** *m.* Lloc poblat de teixos. *El Teixal. Bancal del Teixal.*
- teixera** *f.* Teixal. *La Teixera. Barranc de la Teixera.*
- terme** *m.* 1. Porció de territori que forma la jurisdicció d'un municipi. *Terme de Borriana. Cap de Terme. Molló dels Tres Termes.* 2. Part rural d'un municipi. *El Terme. Barranc del Terme.*
- termes** *f. pl.* Lloc d'aigües termals. *Les Termes. Termes de l'Alcora.*
- terra** *f.* Porció de territori que pertany a algú i que s'usa per al conreu o per a un altre aprofitament. *Terra de la Comtessa. Terra Franca.*
- terreny** *m.* Extensió de terra. *Terrenys Blancs.*
- terrer** *m.* Lloc on abunda la terra. *Terrer Roig. Terrers Blancs. Fonteta del Terrer.*
- teular** *m.* Teuleria. *Teular de la Safra. Teular de Margarida.*
- teuleria** *f.* Fàbrica de teules. *La Teuleria. Teuleria del Molló. Camí de la Teuleria.*
- timonar** *m.* Lloc poblat de timons. *Els Timonars. Racó del Timonar.*
- toll** *m.* 1. Clot ple d'aigua. *Toll de Borrús. Toll de Morell.* 2. Lloc profund d'un riu o d'una séquia on l'aigua està relativament neta i té poc de moviment. *Toll Blau. Toll de l'Avellaner.*
- tomellar** *m.* Timonar. *El Tomellar.*
- tormassal** *m.* Lloc amb abundants tormos. *El Tormassal. Lo Tormassal.*

- tormassosa** *f.* Tormassal. *La Tormassosa. Cova de la Tormassosa.*
- tormegal** *m.* Tormassal. *El Tormegal. Bassa del Tormegal.*
- tormo** *m.* Penya aïllada. *Tormo Gord. Roca del Tormo.*
- torre** *f.* 1. Cim que, per la seua situació o configuració, és comparable a la construcció arquitectònica del mateix nom. *Torre Alta. Torre de Castro.* 2. Construcció defensiva més alta que ampla. *Torre de la Bombarda. Torre de les Caletes. Torre de la Garaballa. La Torre. Pla de la Torre.* 3. Mas amb torre defensiva. *Torre Leandra. Torre Garcia. Argilagar de la Torre.*
- torrent** *m.* Barranc o pendent de muntanya que constituïx el llit, quasi sempre sec, d'un curs d'aigua ocasional. *Lo Torrent. Torrent d'en Fenollet. Maset del Torrent.*
- torreta** *f.* Torre menuda. *Torreta Negra. Torreta del Rubial. La Torreta.*
- tòs** *m.* Tossa. *Tòs Pelat. Ombria del Tòs Pelat.*
- toscar** *m.* Tosquera. *Toscar del Maset. Bancal del Toscar.*
- tosquera** *f.* Lloc on abunda la pedra tosca. *La Tosquera. Casa de la Tosquera.*
- tossa** *f.* Elevació del terreny ampla i ondulada. *La Tossa. Tossa del Portell. Coll de la Tossa.*
- tossal** *m.* Elevació del terreny no massa alta ni amb molt de pendent. *Tossal Arrier. Tossal Aspre. El Tossal.*
- tossalet** *m.* Tossal menut. *Tossalet de Montllor. Barranc del Tossalet.*
- totxar** *m.* Espartal. *El Totxar. Pla del Totxar.*
- travessa** *f.* Camí lateral més curt que el camí principal. *Travessa dels Reglons. Travessa dels Pals. Camí de la Travessa.*
- travessera** *f.* Camí transversal entre dos altres camins. *Travessera de l'Alter. Travessera de la Sarguera. Barranc de la Travessera.*
- trencall** *m.* Terreny desigual i obert entre muntanyes. *Els Trencalls. Alt del Trencall.*
- tros** *m.* Peça de terra, camp de conreu. *Tros Gran. Tros del Senyor. Camí del Tros.*
- túnel** *m.* Pas subterrani obert artificialment a fi de donar pas a una via de comunicació. *Túnel de l'Olleria. Túnel Nou. Carretera del Túnel.*
- turó** *m.* Tossal. *Turó de les Maleses.*

U

- ull** *m.* Ullal. *Ull de Bou del Gorg. Ull de la Font. Font de l'Ull.*
- ullal** *m.* Clot on naix un riu, cavitat d'on brolla l'aigua d'una font. *Ullal de la Mina. Ullal de les Penyetes. Barranc dels Ullals. Els Ullals. Motor dels Ullals.*
- ullastrar** *m.* Lloc poblat d'ullastres. *L'Ullastrar. Mas de l'Ullastrar.*

V

vall 1. *f.* Extensió de terreny relativament plana entre muntanyes, sovint recorregudes per un corrent fluvial. *Vall de la Murta. Les Valls. Vall d'Umbri.*
2. *m.* Barranc. *Vall de les Pruneres. Vall de la Costera.*

vallada *f.* Vall molt extensa. *La Vallada.*

vedat *m.* Paratge on està vedada la pastura o la caça. *El Vedat. Séquia del Vedat. Vedat de Polo.*

vega *f.* Extensió de terra baixa, plana i fèrtil. *Vega del Moll. La Vega. Granja de la Vega.*

venta *f.* Posada situada fora d'una població. *Venta de Palmito. Venta Cabrerà. Venta del Trenta-deu.*

ventisquer *m.* Lloc on s'arrecera i s'amuntona la neu. *Ventisquers de Fraga. Ventisquer del Recuenco.*

vessant *m.* Pendent d'una lloma, d'un pujol o d'una serra a costat i costat. *Vessant del Massapà. Vessant de lo Brisó.*

vereda *f.* 1. Assagador. *Vereda Real. Molló de la Vereda.* 2. Camí estret. *Vereda de les Cendres. Vereda de l'Hospital. La Vereda.*

vinya *f.* Camp plantat de ceps. *Vinya de la Senyora. Vinya Llarga.*

volta *f.* Revolta. *Voltes del Cérvol. Voltes del Muro.*

X

xaparral *m.* Lloc poblat de savines xaparras o de muntanya. *El Xaparral. Camí dels Xaparrals.*

xopada *f.* Lloc poblat de xops. *Xopada de Tubon. La Xopada. Xopada de Mus-tieles.*

xopar *m.* Xopada. *El Xopar. Xopar del Fontanal.*

xopera *f.* Xopada. *La Xopera.*

xorrador *m.* Massa d'aigua que cau des d'una certa altura. *Xorrador de la Mui-xa. Alt del Xorrador.*

CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

A continuació es proporciona una llista amb les claus que han utilitzat l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i l'Institut Cartogràfic Valencià per a fer les enquestes toponímiques al llarg del territori valencià. Les claus servixen per a organitzar els topònims, distribuint-los en grups afins, atenent la seua naturalesa o el seu valor com a element físic o humà.

1 POBLAMENT: LLOCS D'HABITACIÓ PERMANENT

101 NUCLIS DE POBLACIÓ

- 10101A capital de municipi (+100.000 h.)
- 10101B capital de municipi (50.000-100.000 h.)
- 10101C capital de municipi (10.000-50.000 h.)
- 10101D capital de municipi (1.000-10.000 h.)
- 10101E capital de municipi (menys de 1.000 h.)
- 10102A llogaret (+10.000 h.)
- 10102B llogaret (1.000-10.000 h.)
- 10102C llogaret (-1.000 h.)
- 10103A barri (+10.000 h.)
- 10103B barri (1.000-10.000 h.)
- 10103C barri (-1.000 h.)
- 10104A urbanització (+10.000 h.)
- 10104B urbanització (1.000-10.000 h.)
- 10104C urbanització (-1.000 h.)
- 10105 despoblat

102 PARTS D'UN NUCLI URBÀ

- 10201 barri
- 10202 via urbana

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

10203	plaça
10204	edifici
10205	llocs individualitzats
103	EDIFICACIÓ AÏLLADA
10301	masia, mas, casa
10302	xalet
10303	edifici
104	EDIFICACIÓ AÏLLADA HABITADA O NO, TEMPORALMENT
10401	cabanya
10402	corral, mallada
2	POBLAMENT: IMPLANTACIÓ INDUSTRIAL
201	CENTRES PRODUCTORS D'ENERGIA
20100	fàbrica
20101	central hidroelèctrica
20102	central nuclear
20103	central tèrmica
20104	centre de distribució d'energia
20105	altres centres de producció d'energia
202	INDÚSTRIES AGROALIMENTÀRIES
20201	escorxador
20202	farinera
20203	granja
20204	hivernacle
20205	molí
20206	piscifactoria
20207	sitja
20208	viver
20209	magatzem, celler
20210	cup
20211	fàbrica de conserves
203	INDÚSTRIES DE LA CONSTRUCCIÓ
20301	rajoleria

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

20302	fàbrica de ciment
20303	fàbrica d'algeps, forn de calç
204	INDÚSTRIES DE L'ELECTRICITAT I DE L'ELECTRÒNICA
20401	fàbrica d'electrodomèstics
20402	fàbrica de components electrònics
205	INDÚSTRIES DE LA FUSTA I DEL SURO
20501	fusteria
20502	serradora
206	INDÚSTRIES DEL METALL
20601	alts forns
20602	foneria
207	INDÚSTRIES DEL PAPER
20701	arts gràfiques
20702	editorial
20703	paperera
208	INDÚSTRIES DEL RECICLAMENT
20801	abocador
20802	depuradora
20803	magatzem de ferralla
20804	incineradora
209	INDÚSTRIES EXTRACTIVES
20901	gravera
20902	algepsar
20903	mina
20904	pedrera
20905	plataforma
20906	salina
210	INDÚSTRIES MECÀNIQUES
21001	indústria de l'automòbil
21002	maquinària industrial

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

211	INDÚSTRIA NAVAL
21101	drassana
212	INDÚSTRIES QUÍMIQUES
21200	indústries químiques
213	INDÚSTRIES TÈXTILS
21300	indústries tèxtils
214	INDÚSTRIES TRANSFORMANTS
21400	indústries transformants
215	LOCALS INDUSTRIALS ABANDONATS
21500	locals industrials abandonats
216	POLÍGONS INDUSTRIALS
21600	polígons industrials
3	POBLAMENT: SERVICIS DE COMUNICACIÓ I TRANSPORT
301	INSTAL·LACIONS PER ALS MITJANS DE TRANSPORT EN GENERAL
30101	aparcament
30102	duana
30103	estació, baixador
30104	peatge
30105	terminal
302	SERVICIS PER AL TRÀNSIT AERI
30201	aeroport
30202	aeròdrom
30203	heliport
30204	pistes
30205	torre de control
303	SERVICIS PER AL TRÀNSIT MARÍTIM
30301	dàrsena
30302	far
30303	moll
30304B	port secundari o esportiu

- 30304A port principal
- 304 TRANSPORT PER RAÏL**
- 30401B ferrocarril, carrilet (via estreta)
- 30401A ferrocarril, carrilet (via ampla)
- 30402 cremallera
- 30403 funicular
- 30404 telefèric
- 30405 monoraïl
- 30406 tramvia
- 30407 metro
- 305 VIES DE COMUNICACIÓ: CARRETERES, CAMINS**
- 30501 autopista, autovia
- 30502 carreteres xarxa bàsica
- 30503 carreteres xarxa local
- 30504 carretera xarxa municipal
- 30507A camí, senda, altres carreteres
- 30507B tallafoç
- 30508 assagador
- 30509 viaducte, pont
- 30510 túnel
- 30511 encreuament
- 306 SISTEMES DE TRANSPORT I DE COMUNICACIÓ**
- 30601 gasoducte
- 30602 aqüeducte
- 30603 oleoducte
- 30604 instal·lació de radar
- 30606 repetidor TV
- 30607 torre A.T.
- 30608 torre de vigilància forestal
- 30609 estació de ràdio i televisió
- 4 POBLAMENT: SERVICIS COMUNITARIS**
- 401 CENTRES ADMINISTRATIUS**
- 40101 ajuntament

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

40102	parlament
40103	Generalitat, conselleria
40104	diputació
40105	govern civil
40106	palau de justícia
40107	jutjat
402	CENTRES COMERCIALS
40201	àrea de servicis
40202	botiga
40203	grans magatzems
40204	mercat
40205	supermercat
40206	gasolinera
403	CENTRES DE SERVICIS SOCIALS
40301	asil
40302	cementeri
40303	centre cívic
40304	guàrdia urbana
40305	parc de bombers
40306	orfenat
40307	presó
404	LLOCS D'INTERÉS HISTORICOCULTURAL
40401	castell
40402	muralla
40403	arc, aqüeducte
40404	museu
40405	necròpolis, poblat
40406	menhir, pedra
40407	dolmen
40408	talaia, torre de defensa, torre de guaita
40409	monument
40410	arbre singular
40411	paret singular
40412	restes arqueològiques o arquitectòniques

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

405 CENTRES DOCENTS

- 40501 acadèmia
- 40502 escola
- 40503 escola tècnica, escola professional
- 40504 guarderia
- 40505 institut
- 40506 parvulari
- 40507 seminari
- 40508 universitat

406 CENTRES SANITARIS

- 40601 hospital
- 40602 ciutat sanitària
- 40603 balneari
- 40604 clínica
- 40605 dispensari
- 40606 maternitat
- 40607 sanatori mental

407 CENTRES RELIGIOSOS

- 40701 monestir
- 40702 ermita
- 40703 convent
- 40704 santuari
- 40705 església
- 40706 catedral, basílica

408 CENTRES D'OCI

- 40801 casino
- 40802 cine
- 40803 instal·lacions esportives
- 40804 parc d'atraccions
- 40805 parc públic, jardí
- 40806A parc natural, reserva natural, zona protegida secundaris
- 40806 parc natural, reserva natural
- 40807 cinòdrom, canòdrom
- 40808 teatre

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

40809	discoteca
40810	zoològic
40811	club
40812	plaça de bous
40813	zona natural d'esplai
409	HOTELERIA
40901	hotel
40902	motel
40903	fonda, hostal
40904	alberg
40905	càmping
40906	parador
40907	residència
40908	restaurant
410	INSTAL·LACIONS MILITARS
41000	instal·lacions militars
41001	campament
41002	camp de tir
41003	caserna
411	CENTRES D'INVESTIGACIÓ
41101	estació d'aforament
41102	institut tècnic
41103	observatori astronòmic
41104	observatori meteorològic
412	CENTRES DE FINANCES
41201	assegurances
41202	bancs
41203	borsa
41204	caixes d'estalvis
413	SENYALS
41301	creu, creu de terme
41302	molló
414	ALTRES SERVICIS COMUNITARIS
41400	altres servicis comunitaris

5 MEDI FÍSIC: OROGRAFIA TERRESTRE I MARÍTIMA

501 ELEVACIONS DEL TERRENY EN GENERAL

- 50101A serres i massissos de primer orde
- 50101 serres i massissos de segon orde
- 50102 serres i massissos de tercer orde
- 50103A muntanyes i pics principals
- 50103B lloma
- 50103 muntanyes i pics secundaris

502 PUNTS ELEVATS D'UNA MUNTANYA

- 50201 agulla
- 50202 cresta
- 50203 penya, roca
- 50204 con volcànic

503 DEPRESSIONS DE LA SUPERFÍCIE TERRESTRE

- 50301 circ
- 50302 coll
- 50302A coll principal
- 50303 coma
- 50304 fondo, foia
- 50305 vall
- 50306 estret

504 PAS A TRAVÉS D'UNA CARENA

- 50401A port, pas principal
- 50401 port, pas

505 ESPADAT DE ROCA

- 50501 tallat, cingle
- 50502 penya-segat (de la costa)

506 TERRENY PLANER

- 50601 ras
- 50602 pla
- 50603 altiplà

507 TERRENY PENDENT

- 50701 falda, morro

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

508	CAVITATS NATURALS
50801	avenc
50802	abric
50803	cova, cau
509	LLOCS
50901	partida
50902	bosc
50903	ombria
50904	solana
50905	devesa
50906	era
50907	camp, bancal
50908	paratge
50908A	paratge de dins de l'Albufera
50908B	punta, cap de l'Albufera
510	RELLEU LITORAL I MARÍ
51001	arxipèleg
51002A	cap, punta principal
51002	cap, punta secundari
51003	costa
51004	delta
51005	escull
51006	dunes
51007	illa principal
51007A	illa, illot
51007B	mata de l'Albufera
51008A	platja, platgeta (> 3 km)
51008B	platja, platgeta (1 - 3 km)
51008	platja, platgeta (< 1km)
51009	port natural
51010	arenal
51011	talassònim

6	MEDI FÍSIC. HIDROGRAFIA
601	MASSES D'AIGUA NATURALS
60100	llac principal
60101	albufera
60102	aiguamoll, zona pantanosa
60103A	golf principal, badia principal
60103	golf, badia
60104	cala
60105	llac, estany
60106	gola
60107A	estret entre dos mates de l'Albufera
60107	estret
60108	gorg, cocó, cadolla, toll
60109	mar
602	MASSES D'AIGUA ARTIFICIALS
60201	bassa, abeurador
60202	cisterna, aljub
60203A	embassament principal
60203	embassament
60204	pou
60205	nevera
60206	depòsit
60207	motor, sénia
603	CURSOS D'AIGUA NATURALS
60300	riu de 1r orde
60301	riu de 2n orde
60302	riu de 3r orde i de 4r orde
60303	riu de 5t orde i de 6t orde (torrent, barranc)
60304	salt d'aigua
60305	font, ullal
604	CURSOS D'AIGUA ARTIFICIALS
60401	canal
60402	séquia, fila
60403	canonada
60404	albellonat, escorredor

GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

605 OBRES HIDRÀULIQUES

60501 assut

60502 presa

60503 escullera

60504 sistar, partidor, fesa

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

INTRODUCCIÓ

Els topònims d'altres cultures, igual que la resta d'estrangerismes del lèxic comú, quan s'incorporen a la llengua pròpia, sovint experimenten un procés d'adaptació morfofonètic. Estes formes específiques dels topònims generades en cada llengua són conegudes com a *exònims*, enfront de les formes pròpies de cada cultura, que es denominen *endònims*. Així, les formes *Londres, Viena, Milà* o *Copenhaguen* són els exònims valencians corresponents dels endònims *London, Wien, Milano* o *København*, respectivament.

D'altra banda, l'assimilació de noms propis, siguen topònims o antropònims, que provenen de llengües que no utilitzen l'alfabet llatí, com ara el rus, l'àrab o el grec, obliga a adaptar les formes originàries a l'alfabet de la llengua receptora. Este procés de conversió pot realitzar-se a través de dos procediments: la *transliteració*, que consistix a substituir els caràcters no llatins per uns altres d'equivalents de l'alfabet llatí, i la *transcripció*, que intenta representar la pronunciació original amb els caràcters de l'alfabet de la llengua de destinació. La transliteració se sol utilitzar en àmbits especialitzats, sobretot per filòlegs i lingüistes, o en algunes obres enciclopèdiques, per a intentar reproduir fidelment la forma originària, amb un resultat uniforme en totes les llengües que fan servir l'alfabet llatí. La transcripció, en canvi, intenta reproduir l'essència fònica de la forma originària a partir del repertori de fonemes i grafemes de la llengua de destinació, i per tant resulta més accessible als usuaris generals d'una llengua. En este manual, atés el seu caràcter generalista i el seu propòsit divulgatiu,

s'ha utilitzat el sistema de transcripció per a representar els topònims i els antropònims provinents de llengües que fan servir alfabetos no llatins.

A continuació, amb l'objecte de facilitar la consulta, es presenten cinc llistes de topònims: la primera conté les denominacions dels municipis valencians —les oficials estan actualitzades fins a la data de publicació d'este llibre—; la segona, el nom de les comarques valencianes; la tercera relació està constituïda pel nom de les comunitats autònomes; la quarta, pel nom de les províncies espanyoles, i l'última conté les denominacions dels estats del món i les seues capitals. Tot seguit, per a completar la informació referent a l'adaptació de topònims i antropònims, es presenten també unes taules de transcripció dels alfabetos ciríl·lic, grec i àrab i del xinés (sistema pinyin).

Convé matisar que per a la confecció d'estes llistes s'han tingut en compte les recomanacions del GENUING. Estes recomanacions han experimentat una considerable evolució des que en la conferència de l'any 1972 es va començar a utilitzar el terme *exònim*. Les primeres directrius eren fortament restrictives quant a l'ús de l'exonímia, fins al punt que es va proposar als estats que prepararen llistes d'exònims amb la finalitat de suprimir-ne el màxim nombre possible, per tal d'aconseguir que cada topònim tinguera només una grafia. En l'actualitat, però, les indicacions d'este òrgan de l'ONU són més laxes, ja que s'ha arribat a la conclusió que en un àmbit d'aplicació circumscrit al territori en què es parla una llengua, per motius obvis de comprensió i d'identificació del topònim amb la realitat física que representa, és del tot necessari l'ús dels exònims amb tradició i amb arrelament en la llengua pròpia del territori en qüestió. Per contra, quan l'àmbit d'aplicació va més enllà de les fronteres lingüístiques, es recomana bandejar l'exonímia a favor de l'ús dels endònims. Tenint en compte, doncs, que este manual s'adreça al territori en què es parla la nostra llengua, s'han inclòs aquells exònims que s'han fet servir tradicionalment i que s'han consolidat al llarg del temps.

ELS MUNICIPIS VALENCIANS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING. ¹⁷
Ademús	Ademuz	castellà
Ador	Ador	valencià
Agost	Agost	valencià
Agres	Agres	valencià
Agullent	Agullent	valencià
Aielo de Malferit	Aielo de Malferit	valencià
Aielo de Rugat	Aielo de Rugat	valencià
Aigües	Aigües	valencià
Aín	Aín	valencià
Aiòder	Ayódar	castellà
Aiora	Ayora	castellà
Alacant	Alacant / Alicante	valencià
Alaquàs	Alaquàs	valencià
Albaida	Albaida	valencià
Albal	Albal	valencià
Albalat de la Ribera	Albalat de la Ribera	valencià
Albalat dels Sorells	Albalat dels Sorells	valencià
Albalat dels Tarongers	Albalat dels Tarongers	valencià
Albatera	Albatera	castellà

17. L'adscripció dels municipis a la zona de predomini lingüístic valencianoparlant o castellanoparlant es regix pel que disposen els articles 35 i 36 de la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià. En el cas que es tracte d'un municipi creat per segregació d'un altre amb posterioritat a la publicació d'aquella llei, es fa servir el criteri de manteniment del predomini lingüístic assignat al municipi del qual s'ha escindit, atés el caràcter territorial que utilitza la Llei 4/1983.

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Alberic	Alberic	valencià
Albocàsser	Albocàsser	valencià
Alboraia	Alboraia / Alboraya	valencià
Alboraig	Alborache	castellà
Albuixec	Albuixech	valencià
Alcalà de Xivert	Alcalà de Xivert	valencià
Alcalalí	Alcalalí	valencià
Alcàntera de Xúquer	Alcàntera de Xúquer	valencià
Alcàsser	Alcàsser	valencià
Alcoi	Alcoi / Alcoy	valencià
Alcoleja	Alcoleja	valencià
l'Alcora	l'Alcora	valencià
Alcosser	Alcosser	valencià
les Alcubles	Alcublas	castellà
l'Alcúdia	l'Alcúdia	valencià
l'Alcúdia de Crespins	l'Alcúdia de Crespins	valencià
l'Alcúdia de Veo	Alcudia de Veo	castellà
Aldaia	Aldaia	valencià
Alfagar	Alfagar	valencià
Alfafara	Alfafara	valencià
Alfara de la Baronia	Alfara de la Baronia	valencià
Alfara del Patriarca	Alfara del Patriarca	valencià
Alfarb	Alfarb	valencià
Alfarrasí	Alfarrasí	valencià
l'Alfàs del Pi	l'Alfàs del Pi	valencià
Alfauir	Alfauir	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Alfondeguilla	Alfondeguilla	valencià
Algar de Palància	Algar de Palància	valencià
Algemesí	Algemesí	valencià
Algímia d'Alfara	Algímia d'Alfara	valencià
Algímia d'Almonesir	Algímia de Almonacid	castellà
Alginet	Alginet	valencià
Algorfa	Algorfa	castellà
l'Alguenya	Algueña	valencià
Almàssera	Almàssera	valencià
Almassora	Almassora	valencià
Almedíxer	Almedíjar	castellà
Almenara	Almenara	valencià
Almiserà	Almiserà	valencià
Almoines	Almoines	valencià
Almoradí	Almoradí	castellà
Almudaina	Almudaina	valencià
Almussafes	Almussafes	valencià
Alpont	Alpuente	castellà
l'Alqueria d'Asnar	l'Alqueria d'Asnar	valencià
l'Alqueria de la Comtessa	l'Alqueria de la Comtessa	valencià
les Alqueries	les Alqueries / Alquerías del Niño Perdido	valencià
Altea	Altea	valencià
Altura	Altura	castellà
Alzira	Alzira	valencià
Andilla	Andilla	castellà
Anna	Anna	castellà

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Antella	Antella	valencià
Aranyel	Arañuel	castellà
Ares dels Oms	Aras de los Olmos	castellà
Ares del Maestrat	Ares del Maestrat	valencià
Argeleta	Argelita	castellà
Artana	Artana	valencià
Asp	Aspe	castellà
Assuévar	Azuébar	castellà
Atzeneta d'Albaida	Atzeneta d'Albaida	valencià
Atzeneta del Maestrat	Atzeneta del Maestrat	valencià
l'Atzúbia	l'Atzúbia	valencià
Balones	Balones	valencià
Banyeres de Mariola	Banyeres de Mariola	valencià
Barraques	Barracas	castellà
Barx	Barx	valencià
Barxeta	Barxeta	valencià
Begís	Bejís	castellà
Bèlgida	Bèlgida	valencià
Bellreguard	Bellreguard	valencià
Bellús	Bellús	valencià
Benafer	Benafer	castellà
Benafígos	Benafígos	valencià
Benaguasil	Benaguasil	valencià
Benaixeve	Benagéber	castellà
Benasau	Benasau	valencià
Benassal	Benassal	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Benavites	Benavites	valencià
Beneixama	Beneixama	valencià
Beneixida	Beneixida	valencià
Benejússer	Benejúzar	castellà
Benetússer	Benetússer	valencià
Benferri	Benferri	castellà
Beniarbeig	Beniarbeig	valencià
Beniardà	Beniardà	valencià
Beniarjó	Beniarjó	valencià
Beniarrés	Beniarrés	valencià
Beniatjar	Beniatjar	valencià
Benicarló	Benicarló	valencià
Benicàssim	Benicàssim / Benicasim	valencià
Benicolet	Benicolet	valencià
Benicull de Xúquer	Benicull de Xúquer	valencià ¹⁸
Benidoleig	Benidoleig	valencià
Benidorm	Benidorm	valencià
Benifaió	Benifaió	valencià
Benifairó de la Valldigna	Benifairó de la Valldigna	valencià
Benifairó de les Valls	Benifairó de les Valls	valencià
Benifallim	Benifallim	valencià
Benifato	Benifato	valencià
Beniflà	Beniflà	valencià
Benigànim	Benigànim	valencià

18. Segregació de Polinyà de Xúquer (DOGV 01/09/2003).

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Benigembla	Benigembla	valencià
Benijòfer	Benijófar	castellà
Benilloba	Benilloba	valencià
Benillup	Benillup	valencià
Benimantell	Benimantell	valencià
Benimarfull	Benimarfull	valencià
Benimassot	Benimassot	valencià
Benimeli	Benimeli	valencià
Benimodo	Benimodo	valencià
Benimuslem	Benimuslem	valencià
Beniparrell	Beniparrell	valencià
Benirredrà	Benirredrà	valencià
Benissa	Benissa	valencià
Benissanó	Benissanó	valencià
Benissoda	Benissoda	valencià
Benissuera	Benissuera	valencià
Benlloc	Benlloc	valencià
Bétera	Bétera	valencià
Betxí	Betxí	valencià
Biar	Biar	valencià
Bicorb	Bicorp	castellà
Bigastre	Bigastro	castellà
Bocairent	Bocairent	valencià
Bolbait	Bolbaite	castellà
Bolulla	Bolulla	valencià
Bonrepòs i Mirambell	Bonrepòs i Mirambell	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Borriana	Borriana / Burriana	valencià
Borriol	Borriol	valencià
Bufali	Bufali	valencià
Bugarra	Bugarra	castellà
Bunyol	Buñol	castellà
Burjassot	Burjassot	valencià
Busot	Busot	valencià
Cabanes	Cabanes	valencià
Càlig	Càlig	valencià
Calles	Calles	castellà
Callosa d'en Sarrià	Callosa d'en Sarrià	valencià
Callosa de Segura	Callosa de Segura	castellà
Calp	Calp	valencià
el Camp de Mirra	el Camp de Mirra / Campo de Mirra	valencià
el Campello	el Campello	valencià
Camporrobles	Camporrobles	castellà
Canals	Canals	valencià
Canet d'en Berenguer	Canet d'en Berenguer	valencià
Canet lo Roig	Canet lo Roig	valencià
la Canyada	Cañada	valencià
Carcaixent	Carcaixent	valencià
Càrcer	Càrcer	valencià
Carlet	Carlet	valencià
Carrícola	Carrícola	valencià
Cases Altas	Casas Altas	castellà
Cases Baixes	Casas Bajas	castellà

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Casinos	Casinos	valencià
Castalla	Castalla	valencià
Castell de Cabres	Castell de Cabres	valencià
Castell de Castells	Castell de Castells	valencià
el Castell de Guadalest	el Castell de Guadalest	valencià
el Castell de Vilamalefa	Castillo de Villamalefa	castellà
Castellfabib	Castielfabib	castellà
Castellfort	Castellfort	valencià
Castellnou	Castellnovo	castellà
Castelló	Castelló	valencià
Castelló de la Plana	Castelló de la Plana / Castellón de la Plana	valencià
Castelló de Rugat	Castelló de Rugat	valencià
Castellonet de la Conquesta	Castellonet de la Conquesta	valencià
Catadau	Catadau	valencià
Catarroja	Catarroja	valencià
Catí	Catí	valencià
Catral	Catral	castellà
Caudete de las Fuentes	Caudete de las Fuentes	castellà
Caudiel	Caudiel	castellà
Cerdà	Cerdà	valencià
Cervera del Maestrat	Cervera del Maestre	valencià
Cinctorres	Cinctorres	valencià
Cirat	Cirat	castellà
Cocentaina	Cocentaina	valencià
Cofrents	Cofrentes	castellà
Coix	Cox	castellà

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Confrides	Confrides	valencià
Corbera	Corbera	valencià
Cortes d'Arenós	Cortes de Arenoso	castellà
Cortes de Pallars	Cortes de Pallás	castellà
Costur	Costur	valencià
Cotes	Cotes	valencià
les Coves de Vinromà	les Coves de Vinromà	valencià
Crevillent	Crevillent	valencià
Culla	Culla	valencià
Cullera	Cullera	valencià
Daia Nova	Daya Nueva	castellà
Daia Vella	Daya Vieja	castellà
Daimús	Daimús	valencià
Dénia	Dénia	valencià
Dolores	Dolores	castellà
Domenyo	Domeño	castellà
Dosaigües	Dos Aguas	castellà
Elda	Elda	castellà
l'Elia	l'Elia	valencià
Elx	Elx / Elche	valencià
Emperador	Emperador	valencià
Énguera	Enguera	castellà
l'Énova	l'Énova	valencià
Eslida	Eslida	valencià
Espadella	Espadilla	castellà
Estivella	Estivella	valencià

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Estubeny	Estubeny	valencià
Fageca	Fageca	valencià
Famorca	Famorca	valencià
Fanzara	Fanzara	castellà
Faura	Faura	valencià
Favara	Favara	valencià
Figueres	Higueras	castellà
Figueroles	Figueroles	valencià
Figueroles de Domenyo	Higueruelas	castellà
Finestrat	Finestrat	valencià
Foios	Foios	valencià
el Fondó de les Neus	el Fondó de les Neus / Hondón de las Nieves	valencià
el Fondó dels Frares	Hondón de los Frailes	valencià
la Font d'en Carròs	la Font d'en Carròs	valencià
la Font de la Figuera	la Font de la Figuera	valencià
la Font de la Reina	Fuente la Reina	castellà
Fontanars dels Alforins	Fontanars dels Alforins	valencià
les Fonts d'Aiòder	Fuentes de Ayódar	castellà
el Forcall	Forcall	valencià
Formentera del Segura	Formentera del Segura	castellà
Fortaleny	Fortaleny	valencià
Fuenterrobles	Fuenterrobles	castellà
Gaianes	Gaianes	valencià
Gaibiel	Gaibiel	castellà
Gandia	Gandia	valencià
Gata de Gorgos	Gata de Gorgos	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Gàtova	Gátova	castellà
Gavarda	Gavarda	valencià
Geldo	Geldo	castellà
el Genovés	el Genovés	valencià
Gilet	Gilet	valencià
Godella	Godella	valencià
Godelleta	Godelleta	castellà
Gorga	Gorga	valencià
la Granja de la Costera	la Granja de la Costera	valencià
la Granja de Rocamora	Granja de Rocamora	castellà
Guadasséquies	Guadasséquies	valencià
Guadassuar	Guadassuar	valencià
Guardamar de la Safor	Guardamar de la Safor	valencià
Guardamar del Segura	Guardamar del Segura	valencià
Herbers	Herbers	valencià
làtova	Yátova	castellà
Ibi	Ibi	valencià
la Iessa	La Yesa	castellà
la Jana	la Jana	valencià
Llanera de Ranes	Llanera de Ranes	valencià
Llaurí	Llaurí	valencià
Llíber	Llíber	valencià
Llíria	Llíria	valencià
Llocnou d'en Fenollet	Llocnou d'en Fenollet	valencià
Llocnou de la Corona	Llocnou de la Corona	valencià
Llocnou de Sant Jeroni	Llocnou de Sant Jeroni	valencià

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Llombai	Llombai	valencià
la Llosa	la Llosa	valencià
la Llosa de Ranès	la Llosa de Ranès	valencià
la Llosa del Bisbe	Losa del Obispo	castellà
Llucena	Llucena / Lucena del Cid	valencià
Lludient	Ludiante	castellà
Llutxent	Llutxent	valencià
Loriguilla	Loriguilla	castellà
Macastre	Macastre	castellà
Manises	Manises	valencià
Manuel	Manuel	valencià
Marines	Marines	castellà
Massalavés	Massalavés	valencià
Massalfassar	Massalfassar	valencià
Massamagrell	Massamagrell	valencià
Massanassa	Massanassa	valencià
la Mata de Morella	la Mata de Morella	valencià
Matet	Matet	castellà
Meliana	Meliana	valencià
Millars	Millares	castellà
Millena	Millena	valencià
Míramar	Míramar	valencià
Mislata	Mislata	valencià
Moixent	Moixent / Mogente	valencià
Moncofa	Moncofa	valencià
Monòver	Monòver / Monóvar	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Montanejos	Montanejos	castellà
Montant	Montán	castellà
Montaverner	Montaverner	valencià
Montcada	Montcada / Moncada	valencià
Montesa	Montesa	valencià
Los Montesinos	Los Montesinos	castellà ¹⁹
Montfort	Monforte del Cid	castellà
Montixelvo	Montixelvo / Montichelvo	valencià
Montroi	Montroi / Montroy	valencià
Montserrat	Montserrat	valencià
Morella	Morella	valencià
Murla	Murla	valencià
Muro d'Alcoi	Muro de Alcoy	valencià
Museros	Museros	valencià
Mutxamel	Mutxamel	valencià
Nàquera	Nàquera / Náquera	valencià
Navaixes	Navajas	castellà
Navarrés	Navarrés	castellà
Novelda	Novelda	valencià
Novetlè	Novetlè	valencià
la Nucia	la Nucia	valencià
Nules	Nules	valencià
Oliva	Oliva	valencià
l'Olleria	l'Olleria	valencià

19. Segregació d'Almoradí (DOGV 17/08/1990).

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Olocau	Olocau	valencià
Olocau del Rei	Olocau del Rey	castellà
Onda	Onda	valencià
Ondara	Ondara	valencià
Onil	Onil	valencià
Ontinyent	Ontinyent	valencià
Orba	Orba	valencià
Oriola	Orihuela	castellà
Orpesa	Orpesa / Oropesa del Mar	valencià
l'Orxa	l'Orxa / Lorcha	valencià
Orxeta	Orxeta	valencià
Otos	Otos	valencià
Paiporta	Paiporta	valencià
Palanques	Palanques	valencià
Palma de Gandia	Palma de Gandía	valencià
Palmera	Palmera	valencià
el Palomar	el Palomar	valencià
Parcent	Parcent	valencià
Paterna	Paterna	valencià
Pavies	Pavías	castellà
Pedralba	Pedralba	castellà
Pedreguer	Pedreguer	valencià
Pego	Pego	valencià
Penàguila	Penàguila	valencià
Peníscola	Peníscola / Peñíscola	valencià
Petrer	Petrer	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Petrés	Petrés	valencià
Picanya	Picanya	valencià
Picassent	Picassent	valencià
el Pilar de la Foradada	Pilar de la Horadada	castellà
Piles	Piles	valencià
Pina	Pina de Montalgrao	castellà
Pinet	Pinet	valencià
el Pinós	el Pinós / Pinoso	valencià
Planes	Planes	valencià
la Pobla d'Arenós	Puebla de Arenoso	castellà
la Pobla de Benifassà	la Pobla de Benifassà	valencià
la Pobla de Farnals	la Pobla de Farnals	valencià
la Pobla de Sant Miquel	Puebla de San Miguel	castellà
la Pobla de Vallbona	la Pobla de Vallbona	valencià
la Pobla del Duc	la Pobla del Duc	valencià
la Pobla Llarga	la Pobla Llarga	valencià
la Pobla Tornesa	la Pobla Tornesa	valencià
el Poble Nou de Benitatxell	el Poble Nou de Benitatxell / Benitachell	valencià
els Poblets	els Poblets	valencià
Polinyà de Xúquer	Polinyà de Xúquer	valencià
Polop	Polop	valencià
Portell de Morella	Portell de Morella	valencià
Potries	Potries	valencià
Puçol	Puçol	valencià
el Puig de Santa Maria	el Puig de Santa Maria	valencià
Quart de les Valls	Quart de les Valls	valencià

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Quart de Poblet	Quart de Poblet	valencià
Quartell	Quartell	valencià
Quatretonda	Quatretonda	valencià
Quatretondeta	Quatretondeta	valencià
Quesa	Quesa	castellà
Rafal	Rafal	castellà
Rafelbunyol	Rafelbunyol	valencià
Rafelcofer	Rafelcofer	valencià
Rafelguaraf	Rafelguaraf	valencià
el Ràfol d'Almúnia	el Ràfol d'Almúnia	valencià
el Ràfol de Salem	Ràfol de Salem	valencià
Real	Real	valencià
el Real de Gandia	el Real de Gandia	valencià
Redovà	Redován	castellà
Relleu	Relleu	valencià
Requena	Requena	castellà
Riba-roja de Túria	Riba-roja de Túria	valencià
Ribesalbes	Ribesalbes	valencià
Riola	Riola	valencià
Rocafort	Rocafort	valencià
Rojals	Rojales	castellà
la Romana	la Romana	valencià
Rossell	Rossell	valencià
Rotglà i Corberà	Rotglà i Corberà	valencià
Ròtova	Ròtova	valencià
Rugat	Rugat	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Sacanyet	Sacañet	castellà
Sagra	Sagra	valencià
Sagunt	Sagunt / Sagunto	valencià
Saix	Sax	castellà
Salem	Salem	valencià
Salines	Salinas	castellà
la Salzadella	la Salzadella	valencià
Sanet i els Negrals	Sanet y Negrals	valencià
Sant Antoni de Benaixeve	San Antonio de Benagéber	valencià ²⁰
Sant Fulgenci	San Fulgencio	castellà
Sant Isidre	San Isidro	castellà ²¹
Sant Joan d'Alacant	Sant Joan d'Alacant	valencià
Sant Joan de Moró	Sant Joan de Moró	valencià ²²
Sant Joanet	Sant Joanet	valencià
Sant Jordi	Sant Jordi / San Jorge	valencià
Sant Mateu	Sant Mateu	valencià
Sant Miquel de les Salines	San Miguel de Salinas	castellà
Sant Rafel del Riu	San Rafael del Río	valencià
Sant Vicent del Raspeig	Sant Vicent del Raspeig / San Vicente del Raspeig	valencià
Santa Magdalena de Polpís	Santa Magdalena de Pulpis	valencià
Santa Pola	Santa Pola	valencià
Sedaví	Sedaví	valencià
Segart	Segart	valencià

20. Segregació de Paterna (DOGV 17/04/1997).

21. Segregació d'Albatera (DOGV 30/03/1993).

22. Segregació de Vilafamés (DOGV 20/12/1990).

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Sella	Sella	valencià
Sellent	Sellent	valencià
Sempere	Sempere	valencià
Senija	Senija	valencià
Senyera	Senyera	valencià
Serra	Serra	valencià
la Serra d'en Galceran	Sierra Engarcerán	valencià
la Serratella	la Serratella	valencià
Setaigües	Siete Aguas	castellà
Silla	Silla	valencià
Simat de la Valldigna	Simat de la Valldigna	valencià
Sinarques	Sinarcas	castellà
Sogorb	Segorbe	castellà
Sollana	Sollana	valencià
Soneja	Soneja	castellà
Sorita	Zorita del Maestrazgo	valencià
Sot de Ferrer	Sot de Ferrer	castellà
Sot de Xera	Sot de Chera	castellà
Sucaina	Zucaina	castellà
Sueca	Sueca	valencià
Suera	Suera / Sueras	valencià
Sumacàrcer	Sumacàrcer	valencià
Tales	Tales	valencià
Tàrbena	Tàrbena	valencià
Tavernes Blanques	Tavernes Blanques	valencià
Tavernes de la Valldigna	Tavernes de la Valldigna	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Teresa	Teresa	castellà
Teresa de Cofrents	Teresa de Cofrentes	castellà
Terrateig	Terrateig	valencià
Teulada	Teulada	valencià
Tibi	Tibi	valencià
Tírig	Tírig	valencià
Titaigües	Titaguas	castellà
la Todolella	Todolella	valencià
Toga	Toga	castellà
Toixa	Tuéjar	castellà
Tollos	Tollos	valencià
Toràs	Torás	castellà
Torís	Turís	valencià
Tormos	Tormos	valencià
el Toro	El Toro	castellà
Torralba	Torralba del Pinar	castellà
la Torre d'en Besora	la Torre d'en Besora	valencià
la Torre d'en Doménec	la Torre d'en Doménec	valencià
la Torre de les Maçanes	la Torre de les Maçanes / Torremanzanas	valencià
Torribaixa	Torrebaja	castellà
Torreblanca	Torreblanca	valencià
Torrella	Torrella	valencià
Torrent	Torrent	valencià
Torres Torres	Torres Torres	valencià
Torrevella	Torrevieja	castellà
Torre-xiva	Torrechiva	castellà

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Tous	Tous	castellà
Traiguera	Traiguera	valencià
les Useres	les Useres / Useras	valencià
Utiel	Utiel	castellà
València	València	valencià
la Vall d'Alba	Vall d'Alba	valencià
la Vall d'Alcalà	la Vall d'Alcalà	valencià
la Vall d'Almonesir	Vall de Almonacid	castellà
la Vall d'Ebo	la Vall d'Ebo	valencià
la Vall d'Uixó	la Vall d'Uixó	valencià
la Vall de Gallinera	la Vall de Gallinera	valencià
la Vall de Laguar	la Vall de Laguar	valencià
Vallada	Vallada	valencià
Vallanca	Vallanca	castellà
Vallat	Vallat	castellà
Vallés	Vallés	valencià
Vallibona	Vallibona	valencià
Venta del Moro	Venta del Moro	castellà
el Verger	el Verger	valencià
la Vila Joiosa	la Vila Joiosa / Villajoyosa	valencià
Vilafamés	Vilafamés	valencià
Vilafermosa	Villahermosa del Río	castellà
Vilafranca	Vilafranca / Villafranca del Cid	valencià
Vilallonga	Vilallonga/Villalonga	valencià
Vilamalur	Villamalur	castellà
Vilamarxant	Vilamarxant	valencià

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Vilanova d'Alcolea	Vilanova d'Alcolea	valencià
Vilanova de Viver	Villanueva de Viver	castellà
Vilar de Canes	Vilar de Canes	valencià
Vila-real	Vila-real	valencià
la Vilavella	la Vilavella	valencià
el Villar	Villar del Arzobispo	castellà
Villargordo del Cabriel	Villargordo del Cabriel	castellà
Villena	Villena	castellà
Villores	Villores	valencià
Vinalesa	Vinalesa	valencià
Vinaròs	Vinaròs	valencià
Vistabella del Maestrat	Vistabella del Maestrat	valencià
Viver	Viver	castellà
Xàbia	Xàbia / Jávea	valencià
Xacarella	Jacarilla	castellà
Xalans	Jalance	castellà
Xaló	Xaló	valencià
Xarafull	Jarafuel	castellà
Xàtiva	Xàtiva	valencià
Xella	Chella	castellà
Xelva	Chelva	castellà
Xera	Chera	castellà
Xeraco	Xeraco	valencià
Xeresa	Xeresa	valencià
Xèrica	Jérica	castellà
Xert	Xert	valencià

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ	NOM OFICIAL	PRED. LING.
Xest	Ceste	castellà
Xestalgar	Gestalgar	castellà
Xilxes	Xilxes / Chilches	valencià
Xirivella	Xirivella	valencià
Xiva	Chiva	castellà
Xixona	Xixona / Jijona	valencià
Xodos	Xodos / Chodos	valencià
Xóvar	Chóvar	castellà
Xulilla	Chulilla	castellà
Zarra	Zarra	castellà

LES COMARQUES VALENCIANES

NOM EN VALENCIÀ

NOM EN CASTELLÀ

l'Alacantí	—
l'Alcalatén	—
l'Alcoià	—
l'Alt Maestrat	—
l'Alt Millars	el Alto Mijares
l'Alt Palància	el Alto Palancia
l'Alt Vinalopó	el Alto Vinalopó
el Baix Maestrat	—
el Baix Segura	la Vega Baja
el Baix Vinalopó	—
el Camp de Morvedre	—
el Camp de Túria	—
la Canal de Navarrés	la Canal de Navarrés
el Comtat	—
la Costera	—
la Foia de Bunyol	la Hoya de Buñol
l'Horta Nord	—
l'Horta Sud	—
la Marina Alta	—
la Marina Baixa	—
la Plana Alta	—
la Plana Baixa	—
la Plana d'Utiel-Requena	la Plana de Utiel-Requena
els Ports	—

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ

el Racó d'Ademús

la Ribera Alta

la Ribera Baixa

la Safor

la Serrania

València

la Vall d'Albaida

la Vall de Cofrents-Aiora

el Vinalopó Mitjà

NOM EN CASTELLÀ

el Rincón de Ademuz

—

—

—

la Serranía

—

—

el Valle de Cofrentes-Ayora

el Medio Vinalopó

LES COMUNITATS AUTÒNOMES²³

NOM EN VALENCIÀ

Andalusia

Aragó

Canàries

Cantàbria

Castella - la Manxa

Castella i Lleó

Catalunya

Ciutat Autònoma de Ceuta

Ciutat Autònoma de Melilla

Comunitat de Madrid

Comunitat Foral de Navarra

Comunitat Valenciana

Extremadura

Galícia

Illes Balears

País Basc

Principat d'Astúries

Regió de Múrcia

La Rioja²⁴

23. En l'elaboració d'esta llista s'ha seguit el criteri cartogràfic, i per això s'ha prescindit de fer constar l'article davant de les denominacions genèriques que formen part d'alguns dels topònims. En eixos casos, l'article sí que ha d'aparèixer en els usos textuais: *la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana; la presidenta de les Illes Balears*, etc.

24. No hi ha un exònim tradicional valencià per a referir-se a esta comunitat autònoma, i per això es manté la forma original en castellà, amb l'article en majúscula.

LES PROVÍNCIES

NOM EN VALENCIÀ

Àlaba
Alacant
Albacete
Almeria
Astúries
Àvila
Badajoz
Barcelona
Biscaia
Burgos
Càceres
Cadis
Cantàbria
Castelló
Ciudad Real
Conca
Córdoba
la Corunya
Girona
Granada
Guadalajara
Guipúscoa
Huelva
Illes Balears

DENOMINACIONS OFICIALS

Araba / Álava
Alacant / Alicante
Albacete
Almeria
Asturias
Ávila
Badajoz
Barcelona
Bizcaia
Burgos
Cáceres
Cádiz
Cantabria
Castelló / Castellón
Ciudad Real
Cuenca
Córdoba
A Coruña
Girona
Granada
Guadalajara
Gipuzkoa
Huelva
Illes Balears

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM EN VALENCIÀ

Jaén
Lleida
Lleó
Lugo
Madrid
Màlaga
Múrcia
Navarra
Osca
Ourense
Palència
Las Palmas
Pontevedra
La Rioja
Salamanca
Santa Cruz de Tenerife
Saragossa
Segòvia
Sevilla
Sòria
Tarragona
Terol
Toledo
València
Valladolid
Zamora

DENOMINACIONS OFICIALS

Jaén
Lleida
León
Lugo
Madrid
Málaga
Murcia
Navarra
Huesca
Ourense
Palencia
Las Palmas
Pontevedra
La Rioja
Salamanca
Santa Cruz de Tenerife
Zaragoza
Segovia
Sevilla
Soria
Tarragona
Teruel
Toledo
València / Valencia
Valladolid
Zamora

ELS ESTATS I LES SEUES CAPITALS

NOM DEL PAÍS	CAPITAL
L'Afganistan	Kabul
Albània	Tirana
Alemanya	Berlín
Algèria	Alger
Andorra	Andorra la Vella
Angola	Luanda
Antigua i Barbuda	Saint John's
L'Aràbia Saudí	Riad
L'Argentina	Buenos Aires
Armènia	Erevan
Austràlia	Canberra
Àustria	Viena
L'Azerbaidjan	Bakú
les Bahames	Nassau
Bahrain	Manama
Bangladesh	Dacca
Barbados	Bridgetown
Belarús	Minsk
Bèlgica	Brussel·les
Belize	Belmopan
Benín	Porto-Novo
Bhutan	Thimbu
Bolívia	Sucre
Bòsnia i Hercegovina	Sarajevo

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM DEL PAÍS

Botswana
el Brasil
Brunei
Bulgària
Burkina Faso
Burundi
Cambodja
el Camerun
el Canadà
Cap Verd
Colòmbia
les Comores
el Congo
Corea del Nord
Corea del Sud
la Costa d'Ivori
Costa Rica
Croàcia
Cuba
Dinamarca
Djibouti
Dominica
Egipte
els Emirats Àrabs Units
l'Equador
Eritrea

CAPITAL

Gaborone
Brasília
Bandar Seri Begawan
Sofia
Ouagadougou
Bujumbura
Phnom Penh
Yaoundé
Ottawa
Praia
Bogotà
Moroni
Brazzaville
Pyongyang
Seül
Yamoussoukro
San José
Zagreb
l'Havana
Copenhaguen
Djibouti
Roseau
el Caire
Abu Dhabi
Quito
Asmara

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM DEL PAÍS	CAPITAL
Eslovàquia	Bratislava
Eslovènia	Ljubljana
Espanya	Madrid
els Estats Units	Washington
Estònia	Tallinn
Eswatini	Mbabane
Etiòpia	Addis Abeba
Fiji	Suva
les Filipines	Manila
Finlàndia	Hèlsinki
França	París
el Gabon	Libreville
Gàmbia	Banjul
Geòrgia	Tbilisi
Ghana	Accra
Grècia	Atenes
Grenada	Saint George's
Guatemala	Ciutat de Guatemala
Guinea	Conakry
Guinea Equatorial	Malabo
Guinea-Bissau	Bissau
Guyana	Georgetown
Haití	Port-au-Prince
Hondures	Tegucigalpa
Hongria	Budapest
el Iemen	Sanà

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM DEL PAÍS

les Illes Marshall

les Illes Salomó

l'Índia

Indonèsia

l'Iran

l'Iraq

Irlanda

Islàndia

Israel

Itàlia

Jamaica

el Japó

Jordània

el Kazakhstan

Kenya

el Kirguizstan

Kiribati

Kosovo

Kuwait

Lao

Lesotho

Letònia

el Líban

Libèria

Líbia

Liechtenstein

CAPITAL

Dalap-Uliga-Darrit

Honiara

Nova Delhi

Jakarta

Teheran

Bagdad

Dublín

Reykjavík

Tel-Aviv-Yafō

Roma

Kingston

Tòquio

Amman

Astana

Nairobi

Bixkek

Bairiki

Pristina

Kuwait

Vientiane

Maseru

Riga

Beirut

Monròvia

Trípoli

Vaduz

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM DEL PAÍS

Lituània
Luxemburg
Macedònia
Madagascar
Malàisia
Malawi
les Maldives
Mali
Malta
el Marroc
Maurici
Mauritània
Mèxic
Micronèsia
Moçambic
Moldàvia
Mònaco
Mongòlia
Montenegro
Myanmar
Namíbia
Nauru
el Nepal
Nicaragua
Níger
Nigèria

CAPITAL

Vilnius
Luxemburg
Skopje
Antananarivo
Kuala Lumpur
Lilongwe
Male
Bamako
La Valletta
Rabat
Port Louis
Nouakchott
Ciutat de Mèxic
Palikir
Maputo
Chişinău
Mònaco
Ulan Bator
Podgorica
Naypydaw
Windhoek
Yaren
Katmandú
Managua
Niamey
Abuja

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM DEL PAÍS

Noruega
Nova Zelanda
Oman
els Països Baixos
el Pakistan
Palau
Panamà
Papua Nova Guinea
el Paraguai
el Perú
Polònia
Portugal
Puerto Rico
Qatar
el Regne Unit
la República Centreafricana
la República Democràtica del Congo
la República Dominicana
Romania
Ruanda
Rússia
Saint Kitts i Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent i les Grenadines
El Salvador
Samoa

CAPITAL

Oslo
Wellington
Masqat
Amsterdam
Islamabad
Melekeok
Panamà
Port Moresby
Asunción
Lima
Varsòvia
Lisboa
San Juan de Puerto Rico
Doha
Londres
Bangui
Kinshasa
Santo Domingo de Guzmán
Bucarest
Kigali
Moscou
Basseterre
Castrès
Kingstown
San Salvador
Apia

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

NOM DEL PAÍS

San Marino
São Tomé i Príncipe
el Senegal
Sèrbia
les Seychelles
Sierra Leone
Singapur
Síria
Somàlia
Sri Lanka
Sud-àfrica
el Sudan del Sud
el Sudan
Suècia
Suïssa
Surinam
el Tadjikistan
Tailàndia
Tanzània
Timor-Leste
Togo
Tonga
Trinidad i Tobago
Tunísia
el Turkmenistan
Turquia

CAPITAL

San Marino
São Tomé
Dakar
Belgrad
Victoria
Freetown
Singapur
Damasc
Mogadiscio
Colombo
Pretòria
Juba
Khartum
Estocolm
Berna
Paramaribo
Duixanbe
Bangkok
Dodoma
Dili
Lomé
Nuku'alofa
Port-of-Spain
Tunis
Aixkhabad
Ankara

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

NOM DEL PAÍS

Tuvalu
el Txad
Txèquia
Ucraïna
Uganda
l'Uruguai
l'Uzbekistan
Vanuatu
el Vaticà
Veneçuela
el Vietnam
Xile
la Xina
Xipre
Zàmbia
Zimbàbue

CAPITAL

Funafuti
N'Djamena
Praga
Kíiv
Kampala
Montevideo
Taixkent
Port Vila
Ciutat del Vaticà
Caracas
Hanoi
Santiago de Xile
Pequín
Nicòsia
Lusaka
Harare

TAULES DE TRANSCRIPCIÓ AL VALENCIÀ

Transcripció de l'alfabet ciríl·lic rus

RUS	AFI	VALENCIÀ	NOM RUS	NOM VALENCIÀ
а А	[a]	a	Александр, Владивосток	Aleksandr, Vladivostok
б Б	[b]	b	Бухарин, Скрябин	Bukharin, Skriabin
в В	[v]	v	Владимир, Вячеслав	Vladímir, Viatxeslav
г Г	[g]	g/gu ²⁵	Горький, Сергей	Gorki, Serguei
д Д	[d]	d	Достоевский, Менделеев	Dostoievski, Mendeléiev
е Е	[jɛ]	e/ie ²⁶	Ельцин, Чехов, Николаевич	Ieltsin, Txékhov Nicolàievitx
ё Ё	[jo]	o/io ²⁷	Горбачёв, Королёв	Gorbatxov, Korolióv
ж Ж	[ʒ]	j	Брежнев, Солженицын	Bréjnev, Soljénitsin
з З	[z]	z	Казимир	Kazimir
и И	[i]	i	Иосиф, Исаевич,	Ióssif, Issàievitx
й Й	[j]	i	Андрей, Алексей ²⁸	Andrei, Aleksei
к К	[k]	k	Константин, Никита	Konstantín, Nikita
л Л	[l]	l	Ленин, Малевич, Алексей	Lenin, Malévitx, Aleksei
м М	[m]	m	Медведев, Максим	Medvédev, Maksim
н Н	[n]	n	Никита, Андропов	Nikita, Andrópov
о О	[o]	o	Леонид, Черненко	Leonid, Txernenko
п П	[p]	p	Павлов, Спутник	Pàvlov, Spútnik
р Р	[r]	r	Борис, Рыбинск	Borís, Ríbinsk

25. Es transcriu *g* davant de *a*, *o* i *u*; i *gu* davant de *e* i *i*.

26. Es transcriu *e* després de consonant, i *ie* en posició inicial, després de vocal i després dels signes *ъ* i *ь*.

27. Es transcriu *o* després dels signes *ж*, *ч*, *ш* i *щ*; en la resta de casos, es transcriu *io*.

28. Combinat amb el signe *и*, es transcriu conjuntament com *ai*: *Достоевский* – *Dostoievski*.

LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS

RUS	AFI	VALENCIÀ	NOM RUS	NOM VALENCIÀ
с С	[s]	s/ss	Солженицын, Мусоргский, Косыицин	Soljenitsin, Mússorgski, Kossiguin
т Т	[t]	t	Толстой, Тимошенко, Сталин	Tolstoi, Timoixenko, Stalin
у У	[u]	u	Ульянов, Путин	Uliànov, Putin
ф Ф	[f]	f	Фёдор, Прокофьев	Fiódor, Prokófiev
х Х	[x]	kh	Михаил, Чехов	Mikhàil, Txékhov
ц Ц	[ts]	ts	Цветаева, Куницын	Tsvetàieva, Kunitsin
ч Ч	[tʃ]	tx	Чайковский, Малевич	Txaikovski, Malévitx
ш Ш	[ʃ]	x/ix	Шолохов, Пушкин	Xólokhov, Puixkin
щ Щ	[ʃʃ]	sx ²⁹	Хрущёв	Khrusxov
Ъ ъ ³⁰		—	Подъярский	Podiarski
Ы ы	[i]	i	Вышинский	Vixinski
Ь ь ³¹		—	Януарьевич	Ianuàrevitx
Э э	[ɛ]	e	Элиста	Elistà
Ю ю	[ju]	iu	Юрий	Iuri
Я я	[ja]	ia	Маяковский	Maiakovski

29. També s'utilitza la grafia més ajustada a la fonètica original *ixtx*: *Khruixtxov*.

30. Signe fort sense palatalització. S'utilitza en búlgar i ha desaparegut en altres alfabetes contemporanis. No es transcriu.

31. Signe feble que indica palatalització d'una consonant ([j]) quan esta no va seguida de vocal palatalitzada (e, ё, ю i я). No es transcriu.

Transcripció de l'alfabet grec

GREC	AFI	VALENCIÀ	NOM GREC	NOM VALENCIÀ
α Α	[a]	a	Μαλακάσα, Αχινός	Malakasa, Akhinós
β Β	[v]	v	Ρούβας, Βάμος	Rouvas, Vamos
γ Γ	[ɣ]	g	Λαγκάδια, Γαλλικός	Lagkàdia, Gallikós
δ Δ	[ð]	d	Ανδανία, Δεσφίνα	Andania, Desfina
ε Ε	[e]	e	Καρπενήσι, Επισκοπή	Karpenisi, Episkopí
ζ Ζ	[z]	z	Αλυζία, Ζαγορά	Alyzia, Zagorà
η Η	[i]	i	Τήνος, Ηγουμενίτσα	Tinos, Igoumenitsa
θ Θ	[θ]	th	Μέθανα, Θέρισο	Méthana, Thériso
ι Ι	[i]	i	Δίστομο, Ιστιαία	Dístomo, Istiaia
κ Κ	[k]	k	Πικέρμι, Καλάβρυτα	Pikermi, Kalávryta
λ Λ	[l]	l	Αλιστράτη, Λεβίδι	Alistrati, Levidi
μ Μ	[m]	m	Δημητσάνα, Μανταμάδος	Dimitsana, Mantamados
ν Ν	[n]	n	Παιανία, Νιγρίτα	Paiania, Nigrita
ξ Ξ	[ks]	x	Δοξάτο, Ξάνθη	Doxato, Xanthi
ο Ο	[o]	o	Δομοκός, Οίτυλο	Domokós, Oítylo
π Π	[p]	p	Αμπελάκια, Πύλος	Ampelàkia, Pylos
ρ Ρ	[r]	r	Γέρακας, Ραφήνα	Gérakas, Rafina
σ, ς Σ	[s]	s	Κάρυστος, Αμβρακικός, Σαρωνικός	Kàrystos, Amvrakikós, Saronikós
τ Τ	[t]	t	Βιστωνίδα, Τανάγρα	Vistonida, Tanagra
υ Υ	[i]	y	Μυκήνες, Υπάτη	Mykines, Ypati
φ Φ	[f]	f	Οινόφυτα, Φάρσαλα	Oinófyta, Fàrsala
χ Χ	[x]	kh	Αχίλλειο, Χαλάστρα	Akhílleio, Khalastra
ψ Ψ	[ps]	ps	Λειψοί, Ψαρρά	Leipsoí, Psarà
ω Ω	[o]	o	Μακρακώμη, Ωρωπός	Makrakomi, Oropós

Transcripció de l'alfabet àrab

ÀRAB	AFI	VALENCIÀ	NOM ÀRAB	NOM VALENCIÀ
ا	[a]	a	أَبُو دَيْس	Abu Dis
ب	[b]	b	بَعْلِين	Bilin
ت	[t]	t	إِرْتَاَح	Irtah
ث	[θ]	th	مَيْثَلُون	Maithalun
ج	[ʒ]	j	عَجْلُون	Ajlung
ح	[ħ]	h	أُمُّ الْفَحَم	Umm al-Faham
خ	[x]	kh	خَرْبَثَا	Kharbatha
د	[d]	d	يَعْبَد	Iabad
ذ	[ð]	dh	ذِنَابَةَ	Dhinnaba
ر	[r]	r	بَتِير	Battir
ز	[z]	z	الزَّابَدَه	al-Zababdah
س	[s]	s	بُدْرُس	Budrus
		ss	الْحَسَكَة	al-Hakassa
ش	[ʃ]	x	شُعْفَاط	Xufat
		ix	عُوش	Ghuix
ص	[sʰ]	s	كُفْرُ صُور	Kufru Sur
		ss	الْقَيْصُومَة	al-Qaiissuma
ض	[dʰ]	d	عَيْنُ الْبَيْضَا	Ain al-Baida
ط	[tʰ]	t	الطَّيْرَه	al-Tirah
ظ	[ðʰ]	d	الظَّاهِرِيَة	al-Dahria
ع	[ʕ]	(no es transcriu)	بَرْطَمَة	Bartaa
غ	[ɣ]	gh	أَبُو عُوش	Abu Ghuix
ف	[f]	f	رَفِيدِيَا	Rafidia
ق	[q]	q	قَبَاطِيَة	Qabatia
ك	[k]	k	الكَعْبَة	al-Kaba
ل	[l]	l	عَتِيل	Attil

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

ÀRAB	AFI	VALENCIÀ	NOM ÀRAB	NOM VALENCIÀ
م	[m]	m	سَلِيم	Salim
ن	[n]	n	عَنْبَتَا	Anabta
هـ	[h]	h	دَهَيْشَة	Dahaixa
و	[u]/[w]	u	فَقْوَعَة	Faqua
ى	[a]	a	الأَقْصَى	al-Aqsa
ي	[i]/[j]	i	بِيرُ زَيْت	Birzait
ء		(no es transcriu)	صَنْعَاء	Sanaa
أ		(no es transcriu)	دُو الْحِجَة	Dhu-l-hija
ة ³²		a	بِلَاطَة	Balata
	[t]	t	مَدِينَة الْفَيُوم	Madinat al-Faium

32. El grafema ة (anomenat *ta marbuta*) indica que la consonant precedent s'ha de vocalitzar amb una [a]. No es llig quan es troba en pausa final; però, si forma part d'un sintagma, es pronuncia com a [t].

Transcripció del xinés (sistema pinyin) i regles de lectura en valencià

LLETRES	AFI	SO APROXIMAT	XINÉS	PĪNYĪN ³³	PINYIN SENSE DIACRÍTICS
b	[p]	pa	北京	Běijīng	Beijing
p	[pʰ]	pia	南平	Nánpíng	Nanping
m	[m]	mare	廈門	Xiàmén	Xiamen
f	[f]	fel	福州	Fúzhōu	Fuzhou
d	[t]	tos	东莞	Dōngguǎn	Dongguan
t	[tʰ]	tia	天津	Tiānjīn	Tianjin
n	[n]	nas	南宁	Nánníng	Nanning
l	[l]	laca	兰州	Lánzhōu	Lanzhou
g	[k]	casa	广州	Guǎngzhōu	Guangzhou
k	[kʰ]	quiet	昆明	Kūnmíng	Kunming
h	[x]	hippy	杭州	Hángzhōu	Hangzhou
j	[tɕ]	jove	济南	Jǐnán	Jinan
q	[tɕʰ]	cotxe	青岛	Qīngdǎo	Qingdao
x	[ç]	caixa	香港	Xiānggǎng	Xianggang
zh	[ʈʂ]	tsar	周口店	Zhōukǒudiàn	Zhoukoudian
ch	[ʈʂʰ]	pizza	成都	Chéngdū	Chengdu
sh	[ʃ]	Xàtiva	深圳	Shēnzhèn	Shenzhen
r	[ʐ]	rent	齐齐哈尔	Qíqíhǎěr	Qiqihaer
z	[ʈʂ]	potser	淄博	Zībó	Zibo
c	[ʈʂʰ]	dots	沧州	Cāngzhōu	Cangzhou
s	[ʃ]	sac	四川	Sīchuān	Sichuan

33. Els diacrítics sobre les vocals indiquen els tons propis del xinés mandarí. El primer to es representa amb una màcron (ˉ); el segon to, amb un accent agut (ˊ); el tercer to, amb un anticircumflex (ˋ), i el quart to, amb un accent greu (ˊ).

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

LLETRES	AFI	SO APROXIMAT	XINÉS	PĪNYĪN	PINYIN SENSE DIACRÍTICS
a	[a]	ara	上海	Shànghǎi	Shanghai
e	[e]	pera	成都	Chéngdū	Chengdu
i	[i]	pit	阜新	Fùxīn	Fuxin
o	[o]	molt	大同	Dàtóng	Datong
u	[u]	pur	長春	Chángchūn	Changchun
ü	[y]	camí	番禺	Pānyú	Panyu
y	[i]	iode	沈阳	Shěnyáng	Shenyang
w	[w]	hui	武汉	Wūhàn	Wuhan

ANNEX 1. MODEL DE REGLAMENT DE TOPONÍMIA LOCAL

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Els noms que designen els llocs tenen una funció alhora tècnica i cultural: tècnica perquè els referencien geogràficament i cultural perquè proporcionen informació sobre la cultura, la llengua o els costums d'aquells que batejaren el territori per primera vegada. En este sentit, la toponímia és un patrimoni que cal salvaguardar com a part de la nostra riquesa lingüística i cultural.

L'Ajuntament, amb la finalitat de defensar este patrimoni municipal i en la línia marcada per al Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià, la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i l'orde d'1 de desembre de 1993 de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'Ús de les Llengües Oficials en la Toponímia, acorda l'aprovació d'este reglament de toponímia local.

CAPÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

Art. 1. Este reglament té per objecte la defensa i la conservació de la toponímia tradicional. També es pretén evitar la inclusió en el corpus toponímic de noms banals, híbrids, pejoratius o comercials.

Art. 2. Tots els topònims tenen com a forma oficial la valenciana, que és la tradicional, la històrica i la correcta.

Art. 3. Per a la fixació de la grafia del topònim, s'adoptaran les formes o variants que determine l'Acadèmia Valenciana de la Llengua o que s'inferisquen del model lingüístic que emana de la institució normativa.

CAPÍTOL II

LA COMISSIÓ DE TOPONÍMIA

Art. 4. La Comissió de Toponímia és l'òrgan d'assessorament, consulta i proposta en matèria de fixació dels topònims locals.

Art. 5. Esta Comissió s'integra pels membres següents:

- a) L'alcalde o el regidor en qui delegue, que farà de president
- b) El responsable de l'Arxiu Municipal
- c) Un tècnic del Gabinet de Normalització Lingüística, que actuarà de secretari.
- d) Un tècnic d'Urbanisme
- e) Un representant del Consell de Cultura Local
- f) Un tècnic d'Agricultura, de Medi Ambient o de l'àrea que tinga competència en l'àmbit rural.

La comissió pot comptar amb l'assessorament de persones expertes en toponímia local.

Art. 6. Són funcions de la Comissió de Toponímia:

- a) Vetlar per la conservació dels noms de lloc històrics o tradicionals
- b) Regular la denominació de les noves construccions
- c) Proposar i emprendre mesures per a la difusió de la toponímia local
- d) Resoldre els conflictes que puguen sorgir en relació amb este tema.

CAPÍTOL III

ÀMBIT D'APLICACIÓ

Art. 7. L'àmbit d'aplicació d'este Reglament afecta la toponímia urbana del terme, especialment els noms de:

- a) Carrers, places i avingudes
- b) Barris
- c) Urbanitzacions
- d) Polígons industrials
- e) Instal·lacions esportives o culturals
- f) Edificis públics o singulars

Quant a la toponímia rural, s'adoptarà el que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com a òrgan competent en la matèria, haja establert en este sentit, després de ser oïts els especialistes.

CAPÍTOL IV

CRITERIS D'APLICACIÓ

Art. 8. La Comissió de Toponímia ha de proposar al Ple de l'Ajuntament l'aprovació d'una llista de topònims desglossats d'acord amb els apartats de l'article anterior. El conjunt de noms de carrer pot constituir un nomenclàtor separat de la resta.

Art.9. Estos topònims només podran ser modificats amb un informe favorable de la Comissió.

Art. 10. Quan es tracte d'un element de nova construcció, s'hauran de tindre en compte els criteris següents:

- a) Presència de la toponímia anterior. En este sentit es poden adoptar fórmules del tipus «urbanització de l'Antiga Sénia...», «carrer del Camí de...», «cases noves de...», etc.
- b) Adequació a grups temàtics anteriors
- c) Reconeixement a personalitats
- d) Creació de sèries noves

CAPÍTOL V

PROCEDIMENT I REQUISISTS

Art. 11. L'Ajuntament pot iniciar d'ofici el procediment pera la determinació i per al canvi de denominació d'edificis d'interés públic, amb la redacció prèvia d'una memòria que justifique la proposta.

Art. 12. El procediment per a la determinació i per al canvi de denominació d'edificis particulars es pot iniciar a petició del titular de la finca. En este cas, el particular ha de presentar una instància en què justifique el motiu de la seua petició i la proposta de nova denominació, que haurà d'ajustar-se als criteris establits en este Reglament.

Art. 13. L'aprovació de noves denominacions o el canvi de nom correspon al Ple de l'Ajuntament i requereix en tots els casos l'informe favorable de la Comissió de Toponímia.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

El recull de toponímia urbana local, una vegada aprovat pel Ple de la corporació, es publicarà en el BOP i es notificarà als organismes pertinents. S'ha de procedir de la mateixa manera amb les modificacions recollides durant l'any.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

La Comissió de Toponímia en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'este Reglament, ha d'elaborar el recull de toponímia urbana local, que, una vegada sotmés a l'aprovació del Ple de l'Ajuntament, tindrà la consideració de toponímia oficial.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogada, amb la promulgació d'este Reglament, la normativa municipal que pugua contravindre les normes ací contingudes.

ANNEX 2. LLISTA D'ABREVIATURES

A continuació s'oferix una relació de les abreviatures, els símbols i les sigles d'ús més habitual en l'àmbit toponímic. En la columna de l'esquerra s'indica la paraula o sintagma sencers i en la columna de la dreta hi ha la forma abreviada:

ajuntament	aj.
apartament	apmt.
apartat	apt.
àtic	àt.
autopista	autop.
avinguda	av.
baixada	bda.
baixador.....	bdor.
baixos.....	bxs.
barranc.....	bnc.
barri.....	b.
barriada	b.
biblioteca.....	bibl.
bloc	bl.
camí	c.
cantonada	cant.
carrer.....	c/
carreró	cró.
carretera	ctra.
casa	c.
cementeri	cem.
cinturó	cint.
circulació	circul.

ANNEX 2. LLISTA D'ABREVIATURES

clínica.....	clín.
codi postal.....	CP
collegi.....	col.
collegi públic.....	CP
comarca.....	com.
comissaria.....	com.
convent.....	convt.
cooperativa.....	coop.
corporació.....	corp.
correus.....	corr.
departament.....	dept.
desviació.....	desv.
direcció.....	dir.
dispensari.....	disp.
disseminat.....	diss.
districte.....	distr.
drecera.....	drec.
dret.....	dt.
dreta.....	dt.
edificació.....	edif.
embassament.....	emb.
entrada.....	entr.
entresòl.....	entl.
ermita.....	erm.
escala.....	esc.
escola.....	esc.
església.....	esgl.
esquerre/a.....	esq.
estació.....	est.
estacionament.....	estac.
est.....	E
exposició.....	exp.
extensió.....	ext.
exterior.....	ext.
fàbrica.....	fàbr.
facultat.....	fac.
ferrocarril.....	FC

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

finca	fca.
font.....	f.
grup.....	gr.
hidrografia.....	hidr.
hospital.....	hosp.
hotel.....	H
llla.....	i.
indústria	ind.
institut	inst.
institut d'ensenyança secundària.....	IES
institut de batxillerat.....	IB
institut de formació professional	IFP
itinerari	it.
línia.....	lín.
litoral	lit.
mas.....	m.
masia.....	m.
monestir	mtir.
monument	mon.
municipal.....	mpal.
museu	mus.
nacional	nac.
negociat.....	neg.
nord.....	N
nord-est.....	NE
nord-oest	NO
Nostra Senyora.....	N. Sra.
número	núm.
observatori.....	obs.
oest	O
orografia	orogr.
parador	par.
parcel·la.....	parc.
parròquia.....	parr.
partida	part.
passadís	pdís.
passatge.....	ptge.

ANNEX 2. LLISTA D'ABREVIATURES

passeig.....	pg.
pavelló.....	pav.
pic.....	p.
plaça.....	pl.
placeta.....	pcta.
planta.....	pl.
platja.....	pl.
població.....	pobl.
polígon.....	pol.
polígon industrial.....	pol. ind.
porta.....	pta.
portal.....	ptal.
província.....	prov.
pujada.....	pda.
rambla.....	rbla.
riera.....	ra.
riu.....	r.
ronda.....	rda.
sant.....	St.
santa.....	Sta.
Santa Maria.....	Sta. M.
séquia.....	séq.
serra.....	Sa.
sobreàtic.....	s/àt
sud.....	S
sud-est.....	SE
sud-oest.....	SO
superfície.....	S
superior.....	sup.
terme municipal.....	TM
torrent.....	t.
travessera.....	trav.
travessia.....	trv.
universitat.....	univ.
urbanització.....	urb.
via.....	v.
viaducte.....	viad.

ANNEX 3. ÍNDEX DE PARAULES I MATÈRIES

A

- abreviatures 203
- Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) 3, 5, 11, 15, 17, 21, 22, 38, 43, 44, 137, 197, 198, 199
- accentuació 53, 59, 65, 84, 89
- accidents geogràfics 13, 21, 22, 32
- aeroport* 23, 24, 27, 35, 140
- afegiment de consonant 52, 63
- aglutinació 53, 56, 77, 80
- ajuntament 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 33, 95, 141, 197, 199, 200, 201, 203
- alqueria* 108
- alteració del nom del municipi 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 37
- antropònim
 - ~ d'origen castellà 58, 59, 68
 - ~ d'origen no castellà 68
 - ~ d'origen valencià 58, 69
 - ~ d'origen no valencià 58
 - cognom 58, 59, 68, 69
 - noms escrits en alfabet no llatins 85, 151, 152
 - personatges històrics i de ficció 84
 - prenom 58, 59, 68
 - reis, papes i sants 85
 - sobrenom 54, 58, 59, 69
- apitxament 51
- apostrofació 55, 56, 66
- aragonesismes 62, 64, 65, 67, 68
- arcaïsmes 56, 58, 62, 64, 65, 67

ANNEX 3. ÍNDEX DE PARAULES I MATÈRIES

article

- ~ general 55
- ~ inicial 47, 48, 76, 77, 78
- ~ *lo* 55, 67
- ~ medial 49, 55, 76, 77
- ~ personal 78
- ~ salat 55
- manteniment o supressió de l'article 47, 48

aspiració de consonants 63

assimilació de vocals 53, 65

autopista 23, 141

autovia 23, 141

B

barra 18, 25, 83

barranc 104, 110, 147, 203

barri 137, 203

betacisme 51

C

ca 104, 111

cal 104, 112

can 104, 112

carrer 48, 49, 75, 76, 81, 84, 85, 86, 89, 90, 95, 97, 98, 99, 199, 200, 203

carretera 23, 24, 25, 26, 27, 35, 36, 37, 80, 113, 141, 203

cartografia 20, 21, 30-33, 35, 36, 38, 77, 105, 137

casa 48, 66, 77, 78, 81, 99, 103, 114, 138, 203

castellà estàndard 61, 64, 66

castellanismes 44, 56, 57, 59,

castellanització 18, 44, 54, 58, 60

castellanoaragonés 61, 68

centre cultural 49, 95, 199

classificació dels topònims 137

codi lingüístic 44

codi ortogràfic 44, 58, 59, 64, 65, 67, 69

comarca 86, 175, 204
 Comissió Especialitzada de Noms Geogràfics (CENG) 32
 competència
 ~ autonòmica 15, 17, 18, 21, 26, 33
 ~ estatal 24, 30, 32, 35
 ~ municipal 11, 19, 33, 95
comunitat autònoma 177
 consonantisme 51, 62
 contracció 55, 66
Corpus toponímic valencià 3, 22, 45, 103, 105

D

deslabialització 52
 despalatalització 51
 dialectalismes 56, 58, 67
Diccionari català-valencià-balear 51
Diccionari normatiu valencià 44, 51
Diccionario de la lengua española 44, 61, 67
 diftongació 53, 65
 distinció entre [b] i [v] 64
 distinció entre [s] i [z] 64
 doble denominació 18, 19, 83

E

elisions 51, 52, 53, 62, 66
 emmudiment de consonants 52
endònim 84, 151, 152
 entitats locals menors 11, 20, 83
 criteris de traducció 83
 legislació 11, 14, 17
estació d'autobusos 23, 24, 26, 27, 35, 204
estació de trens 23, 24, 26, 27, 140, 204
estat 181
exònim 84, 151, 152

G

gènere 54, 65, 66, 69
glossari 103, 105, 106
grafia arcaica *-ch* 58, 69
grafia no normativa 51, 58
grup culte 63
Grup d'Experts de Nacions Unides en Noms Geogràfics (GENUNG) 30, 39
grup temàtic 98, 200
guionet 54, 78, 79

H

harmonia vocàlica 53, 65
hidrografia 21, 147-148

I

ieisme 51
indexació 91
informe 14, 15, 16, 17, 18, 21, 199, 200
instal·lació esportiva 95, 143, 199
Institut Cartogràfic Valencià (ICV) 5, 22, 38, 137
Institut Geogràfic Nacional (IGN) 22, 30, 32, 36
interferències lingüístiques 43, 44

L

legislació
~ estatal 35, 36
~ autonòmica 37, 38
~ europea 38
recomanacions dels organismes internacionals 39
lèxic 44, 45, 54, 56, 60, 67, 68, 103, 151
l·listes de topònims 48, 91, 152, 199

M

majúscules i minúscules

~ en els textos 75, 76

~ en els rètols 76, 89

~ en els mapes 77, 78

mas 48, 59, 103, 123, 138, 205

masia 103, 123, 138, 205

metàtesis 52, 53, 63, 65

monoftongacions 65

municipis

 criteris de traducció 83

 legislació 11-18, 35, 36, 37, 38

 municipis valencians 152, 153-173

N

nom compost 78, 79, 80

nom comú 25, 51, 61, 75, 86, 103

nombre 66, 69

nomenclàtor 20, 22, 30, 45, 65, 95, 96-99, 103, 105, 199

nucli de població 13, 17, 21, 47, 55, 59, 78, 103, 137

O

obertura de vocals 61, 65

obres de referència 44-45

onomàstica 18, 21, 43

orografia 21, 145-146

P

palatalització 51, 63

paratge 21, 99, 126, 146

partida 21, 48, 99, 104, 126, 146

parts del topònim

 genèric 43, 47, 48, 56, 57, 75, 76, 77, 78, 86, 87, 91, 92, 103, 104, 105-136

ANNEX 3. ÍNDEX DE PARAULES I MATÈRIES

específic 43, 49, 56, 57, 76, 77, 81, 151
connector 78, 90, 92
personalitats 98, 200
poblament 21, 137-144
polígon industrial 49, 77, 81, 95, 97, 140, 199
port 24, 26, 128, 140, 141, 145, 146
predomini lingüístic
 zona de predomini lingüístic castellà 20, 21, 22, 29, 43, 44, 61-69, 83, 95
 zona de predomini lingüístic valencià 20, 21, 22, 29, 43, 44, 51-60, 83, 95
preposició
 ~ medial 45, 49-50, 78, 81
província 25, 36, 179

R

Real Academia Española (RAE) 44, 61, 67
reglament
 ~ de toponímia local 95, 197-201
retolació 13, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 37, 76, 89-90, 95
riu 104, 131, 147, 206

S

senyalització 11-29, 35, 36, 37, 48
sèries 98, 99, 200
serra 75, 78, 133, 206
servicis públics 19, 23, 26, 27-28, 35, 37
seseo 61, 63, 64
síncopes 65
sonoritzacions 52
sufixos 54-55, 66

T

tancaments vocàlics 52-53
toponímia
 cartotoponímia 30-33

- ~ de nova creació 97-99
 - ~ històrica 21, 45, 97, 197, 198
 - ~ major 11, 45, 86
 - ~ menor 30, 43, 86
 - ~ oficial 11-33, 43, 83, 84, 95
 - ~ rural 199
 - ~ tradicional 44, 54, 59, 95, 97, 98, 99, 197, 198
 - ~ urbana 95, 97-99, 199, 200-201
 - ~ valenciana d'origen àrab 60
- traducció 83-87
- transcripció
- ~ de l'alfabet ciríl·lic 189-190
 - ~ de l'alfabet grec 191
 - ~ de l'alfabet àrab 192-193
 - ~ del xinès 194-195
- transliteració 151

U

urbanització 49, 77, 81, 95, 97, 99, 137, 199, 200

V

- valencianismes 43, 44, 62, 64, 66, 67
- variants formals 51, 56, 58, 68, 198
- vall* 54, 64, 66, 136, 145
- via pecuària* 26, 27, 37
- vies de comunicació 13, 19, 21, 22-27, 28, 37, 78, 141
- vies urbanes
- legislació 19-21
 - retolació 89-90
- vocal eufònica 53
- vocalisme 52-53, 65

X

xifres 81

ÍNDIX

Presentació	3
MARC LEGAL.....	9
REGULACIÓ DE LA TOPONÍMIA OFICIAL I DE LA SENYALITZACIÓ	11
Noms de municipis i entitats locals menors.....	11
Noms de vies urbanes	19
Noms d'accidents geogràfics.....	21
Noms de vies de comunicació.....	22
Servicis públics d'àmbit territorial.....	27
Altres elements informatius.....	29
Ús en la cartografia (cartotoponímia).....	30
RELACIÓ DE LA LEGISLACIÓ VIGENT	35
Legislació estatal.....	35
Legislació autonòmica.....	37
Legislació europea.....	38
Recomanacions dels organismes internacionals.....	39
CRITERIS DE NORMALITZACIÓ DE TOPÒNIMS.....	41
CONSIDERACIONS GENERALS	43
Predomini lingüístic	43
Interferències lingüístiques	43
Codi lingüístic i obres de referència.....	44
ARTICLE INICIAL.....	47
Principi general.....	47

Manteniment de l'article inicial.....	47
Supressió de l'article inicial.....	48
PREPOSICIÓ MEDIAL.....	49
ZONA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC VALENCIÀ.....	51
Noms comuns	51
Qüestions fonètiques	51
Consonantisme	51
Vocalisme àton.....	52
Accentuació	53
Aglutinacions.....	53
Qüestions morfològiques.....	54
El gènere.....	54
Sufixos	54
L'article.....	55
Qüestions lèxiques.....	56
Dialectalismes, arcaïsmes i variants formals	56
Castellanismes	56
Noms de persona	58
Noms de persona d'origen valencià	58
Dialectalismes i arcaïsmes.....	58
Grafies no normatives	58
Noms de persona d'origen no valencià.....	58
Prenoms	58
Cognoms	59
Sobrenoms.....	59
Noms de nuclis de població.....	59
Regularització ortogràfica de topònims valencians d'origen àrab.....	60
ZONA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC CASTELLÀ.....	61
Noms comuns	61
Qüestions fonètiques	62
Consonantisme	62

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

Vocalisme.....	65
Accentuació	65
Qüestions morfològiques.....	65
El gènere.....	65
El nombre.....	66
Sufixos.....	66
L'article.....	66
Qüestions lèxiques.....	67
Dialectalismes i arcaïsmes.....	67
Valencianismes.....	67
Aragonesismes.....	68
Noms de persona.....	68
Noms de persona d'origen castellà.....	68
Noms de persona d'origen no castellà.....	68
Prenoms.....	68
Cognoms.....	68
Sobrenoms.....	69
CRITERIS D'ESCRITURA, TRADUCCIÓ I RETOLACIÓ.....	71
CONSIDERACIONS GENERALS.....	73
MAJÚSCULES I MINÚSCULES.....	75
Les majúscules en els textos.....	75
Les majúscules en els rètols.....	76
Les majúscules en els mapes.....	77
ÚS DEL GUIONET.....	79
LES XIFRES EN ELS TOPÒNIMS.....	81
CRITERIS DE TRADUCCIÓ.....	83
Noms de municipis i entitats locals menors.....	83
Antropònims.....	84
Personatges històrics i de ficció.....	84
Reis, papes i sants.....	85

Personatges amb noms escrits en alfabet no llatins.....	85
Topònims	86
QÜESTIONS RELATIVES A LA RETOLACIÓ	89
INDEXACIÓ I LLISTES DE TOPÒNIMS.....	91
TOPONÍMIA URBANA	93
NOMENCLÀTOR DE TOPONÍMIA URBANA	95
TOPONÍMIA URBANA DE NOVA CREACIÓ	97
Presència de la toponímia anterior	97
Adequació a grups temàtics anteriors.....	98
Reconeixement a personalitats.....	98
Creació de sèries noves	99
GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS DE L'ESPAI FÍSIC I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS	101
LA TERMINOLOGIA DE L'ESPAI FÍSIC.....	103
GLOSSARI DE TERMES GENÈRICS	105
CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS.....	137
LA FORMA VALENCIANA DELS TOPÒNIMS.....	149
INTRODUCCIÓ.....	151
ELS MUNICIPIS VALENCIANS	153
LES COMARQUES VALENCIANES.....	175
LES COMUNITATS AUTÒNOMES	177
LES PROVÍNCIES.....	179
ELS ESTATS I LES SEUES CAPITALS.....	181
TAULES DE TRANSCRIPCIÓ AL VALENCIÀ	189
Transcripció de l'alfabet ciríl·lic rus.....	189
Transcripció de l'alfabet grec.....	191
Transcripció de l'alfabet àrab.....	192
Transcripció del xinès (sistema pinyin) i regles de lectura en valencià.....	194

CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

ANNEX 1. MODEL DE REGLAMENT DE TOPONÍMIA LOCAL.....	197
ANNEX 2. LLISTA D'ABREVIATURES.....	203
ANNEX 3. ÍNDEX DE PARAULES I MATÈRIES.....	207

CRITERIS PER LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA

Amb la publicació l'any 2009 del *Corpus toponímic valencià*, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua va fixar ortogràficament una bona part de la toponímia rural dels nostres pobles, a partir del respecte a la forma viva arreplegada oralment, a la tradició escrita, administrativa i literària, i a l'etimologia documentada. Però este corpus de referència no és suficient per al treball diari dels tècnics lingüístics, dels enginyers, dels traductors, dels correctors i dels professionals de la geografia i la història, ni tampoc per a la presa de decisions en els consells municipals, com demostren les contínues consultes sobre la manera d'escriure un topònim urbà, sobre criteris lingüístics en la retolació de carreteres, en la traducció o adaptació d'un nom d'una altra llengua, sobre l'ús de les majúscules i minúscules o sobre els passos a seguir per a normalitzar el topònim d'un poble.

Per tal de poder donar resposta a totes eixes necessitats, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua presenta ara estos CRITERIS PER A LA FIXACIÓ DE LA TOPONÍMIA VALENCIANA. A partir de l'experiència en l'àmbit del treball onomàstic dels tècnics de l'Administració valenciana i seguint les recomanacions del Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics (GENUNG), el present treball ha sigut elaborat amb la voluntat que totes les institucions, entitats i usuaris puguen prendre decisions d'una manera homogènia i amb l'objectiu comú de salvaguardar l'extraordinari valor patrimonial de la nostra toponímia.